

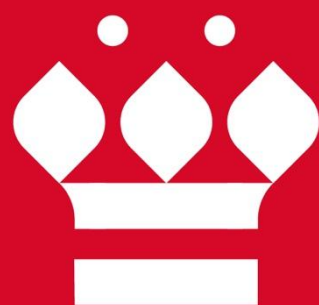
GEMEENTE
**Hardinxveld-
Giessendam**

November
2025

Begroting 2026-2029

De begroting van een dynamische gemeente in
ontwikkeling

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1 Inleiding	4
2 Deel 1 Beleidsbegroting	9
Programmaplan	9
2.2 Algemene Dekkingsmiddelen	20
2.3 Onvoorzien	21
2.4 Wet Open Overheid (WOO)	21
Paragrafen	22
2.5 Paragraaf Bedrijfsvoering	22
2.6 Paragraaf Lokale Heffingen	25
2.7 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	32
2.8 Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen	41
2.9 Paragraaf Financiering en Treasury	51
2.10 Paragraaf Verbonden partijen	58
2.11 Paragraaf Grondbeleid	70
Deel 2 Financiële Begroting	86
Overzicht van Baten en Lasten en toelichting	86
3.1 Begroting 2026 per programma	86
3.2 Begroting 2026 totaal	99
3.3 Overzicht taakvelden	100
3.4 Overzicht saldi taakvelden per programma	103
3.5 Incidentele baten en lasten	105
3.6 Overzicht beoogde incidentele en structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	107
3.7 Berekening aandeel gemeente in EMU-saldo	109

Uiteenzetting Financiële positie en toelichting **110**

3.8 Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume 110

3.9 Overzichten overhead en treasury 110

3.10 Totaaloverzicht investeringsplan 111

3.11 Verkorte balans/overzicht financiering 114

3.12 Kasstroomoverzicht 115

Kastroomoverzicht t.b.v. investeringsplanning **116**

3.13 Overzicht van reserves en voorzieningen 117

1 Inleiding

Met gepaste trots presenteren wij u de begroting 2026: een document dat de ontwikkeling reflecteert die de afgelopen tijd is ingezet rondom de producten van de Planning en Control Cyclus. Deze begroting geeft niet alleen inzicht in de beleidsvoornemens voor 2026 en de financiële vertaling daarvan, maar er wordt ook inzichtelijk gemaakt hoe het organisatorisch en financieel fundament gelegd wordt voor de opgaven die wij als gemeente het hoofd moeten, willen en in goede onderlinge samenwerking kunnen bieden. Want met deze begroting wordt op constructieve wijze invulling gegeven aan de laatste periode van het coalitieakkoord 'Samen krachtig voortbouwen'. Het college is er daarbij van overtuigd dat dit een stevig fundament legt voor het opvolgende college en de nieuwe gemeenteraad.

Koers houden in roerige tijden

Een stevig fundament is een belangrijk uitgangspunt in relatie tot ontwikkelingen die met name 2026 zullen beïnvloeden. Allereerst is het afwachten wat de invloed van de landelijke verkiezingen van najaar 2025 zal zijn, en met name welke opgaven een nieuwgevormd kabinet aan gemeenten oplegt. Daarnaast is het ook een jaar van gemeentelijke verkiezingen, en zal dus het lokale speelveld opnieuw worden bepaald. In de derde plaats zal ook 2026 een jaar zijn waarin geopolitieke krachten invloed hebben op ons als gemeente. Zaken als economische stabiliteit, mondiale veiligheid en het vluchtelingenvraagstuk bijvoorbeeld. Maar ook landelijke en provinciale vraagstukken als de afweging tussen woningbouw en ruimte voor natuur en water hebben invloed op onze gemeente. Die bepalen mede onze lokale bewegingsvrijheid, inzet en resultaten. Waarbij het helpt om stevig in de schoenen te staan en een grotere mate van financiële en organisatorische onafhankelijkheid te kennen. En waarbij de organisatie in een onvoorspelbare context moet kunnen vertrouwen op haar eigen uitvoeringskracht.

Opzet van de begroting

In lijn met de doorontwikkeling van de P&C-cyclus heeft deze begroting een herkenbare opbouw die gekoppeld is aan de vijf financiële programma's. Bij elk van deze programma's vindt u een duidelijk overzicht van de strategisch inhoudelijke doelstellingen, voorzien van een nadere toelichting en financiële vertaling. Het geheel vindt u financieel verwerkt in hoofdstuk 3. Daarmee wordt de raad ook goed in staat gesteld om haar controlerende en kaderstellende rol in te vullen: door grip te houden op de activiteiten die uitgevoerd worden en te bepalen wat dit mag kosten.

Financieel perspectief als trendbreuk

In de begroting zoals die de afgelopen jaren aan de gemeenteraad voorgelegd werd was vooral een beheergemeente te herkennen: doen wat nodig is vanuit het hier en nu, scherp aan de wind zeilen als het gaat om het bewaken van de nullijn en in mindere mate voorsorteren op de toekomst. In zowel de Perspectiefnota 2026-2029 als de vertaling daarvan in voorliggende begroting is meer een ontwikkelgemeente te herkennen: grote opgaven met een stevige financiële vertaling en maatschappelijk rendement op korte, maar vooral ook op lange termijn. Waarbij met name het financieel aspect de aandacht vraagt: om de dienstverlening, voorzieningen en kwaliteit van de buitenruimte op orde te houden én te ontwikkelen zal ook het financieel fundament verstevigd moeten worden. Daarmee worden trends van de afgelopen jaren doorbroken.

Deze begroting stuurt aan op het in meerjarig perspectief juist doen toenemen van de financiële reserves en voorzieningen, waar de trend de afgelopen jaren juist een afname liet zien. Om dat te bewerkstelligen is, in het licht van alle opgaven die er liggen, een belangrijk instrument ingezet: een verhoging van de onroerendzaakbelasting (OZB). Ook daar is sprake van een trendbreuk omdat er jaarlijks enkel een indexatie van de OZB op basis van inflatie is toegepast. Echter, ook hier is ingezet op daadkracht om verschraving tegen te gaan. En voldoende vet op de botten te hebben om de komende jaren de uitdagingen aan te kunnen. Ook met de overtuiging dat de kosten voor de baat uit gaan: nu investeren is noodzakelijk om straks economisch, maatschappelijk en op onderdelen ook financieel rendement te realiseren.

GEMEENTE Hardinxveld- Giessendam

Drie pijlers

Om als gemeente toekomstbestendig te zijn, zetten we in op drie pijlers: een sterke organisatie, een sterk bestuur en een gezonde financiële positie. Logischerwijs heeft deze begroting vooral betrekking op de derde pijler (de gezonde financiële positie), maar deze is niet los te zien van de eerste twee pijlers. Allereerst de sterke organisatie. U leest hier meer over terug in de paragraaf Bedrijfsvoering. Waarbij een sterke organisatie zeker niet enkel af te leiden is uit de omvang van de organisatie, meer juist ook gekoppeld is aan een goed werkend organisatiemodel met een onderliggende sturingsfilosofie. Waarmee sturing op 'tijd, kwaliteit en blijven binnen de financiële kaders' geborgd is in de voorliggende begroting. Hier heeft de organisatie zich stevig op ontwikkeld, waarbij gestuurd wordt op een adequate organisatieomvang. De pijler 'sterk bestuur' is onder andere vertaald in de Toekomstvisie en Omgevingsvisie, waarmee de koers voor de toekomst uitgezet is. Zoals aangegeven is de pijler 'gezonde financiële positie' vertaald in de Perspectiefnota en Begroting 2026-2029. Waarbij het belangrijkste uitgangspunt is dat er gestuurd wordt op het doen toenemen van de financiële reserves en voorzieningen. Niet als doel op zich maar om daarmee voldoende slagkracht te hebben voor de uitvoering van het beheer van de openbare ruimte, het onderhouden en toevoegen van voorzieningen en de ambities op onder meer het gebied van woningbouw.

We hopen dat u met ons deze opzet van de begroting kunt waarderen en wensen u een goed Debat en Besluit op 13 november 2025.

Zegen en dank aan God

Wij weten ons bevoorrecht om te mogen leven in een land waar het leven voor velen goed is en hebben daarbij een gevoel van dankbaarheid. Een groot aantal burgers in onze gemeente geeft die dankbaarheid ook een religieuze verdieping en vraagt zegen en brengt dank aan God. Dat gevoel, zo weten wij, wordt door een groot deel van uw raad en ons college gedeeld.

Burgemeester en wethouders van Hardinxveld-Giessendam,

de secretaris,

de burgemeester,

S.M. van der Stel

D.A. Heijkoop

1.1 Leeswijzer

De begroting bestaat in hoofdlijnen uit twee delen: een beleidsmatig deel [hoofdstuk 2] en een financieel deel [hoofdstuk 3]. Het beleidsmatig deel is ingedeeld volgens de vijf programma's. Elk programma kent een eigen paragraaf, die is opgebouwd uit een algemene duiding op het programma, verbinding met het coalitieakkoord en een nadere specificatie van de specifieke beleidsdoelen in 2026 horende bij het programma. Daarnaast zijn aan hoofdstuk 2 ook de verschillende paragrafen toegevoegd, waaronder de paragraaf bedrijfsvoering. Hoofdstuk 3 betreft de Financiële begroting, toegelicht in verschillende onderdelen en voorzien van een uiteenzetting van de financiële positie, overige toelichting en een kasstroomoverzicht.

1.2 Gehanteerde uitgangspunten

Bij de samenstelling van deze begroting zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Het (geamendeerde) besluit ten aanzien van het voorkeursscenario uit de Perspectiefnota 2026-2029 is de basis voor deze begroting.
- De begroting 2026-2029 wordt, evenals voorgaande begrotingen, opgesteld op basis van constante prijzen.
- De inflatieontwikkeling is gekoppeld aan de inflatie over het voor-voorgaande jaar (t-2). Dit betekent dat voor 2026 het inflatiepercentage van 2024 van toepassing is. Het percentage bedraagt 3,3%. In de gemeenteraad van 18 december 2025 worden voorstellen gedaan omtrent de belastingtarieven voor 2026.
- In deze begroting is rekening gehouden met de septembercirculaire 2025. In het verleden werd u over de septembercirculaire via een afzonderlijke raadsinformatiebrief geïnformeerd en werden de uitkomsten via de 1ste begrotingswijziging in de begroting verwerkt.
- De berekening van de OZB-opbrengst is gedaan aan de hand van de prognose 2026 vanuit het SVHW (peildatum september 2025), waarbij de waardeontwikkeling (9,47% voor woningen en 2,2% voor niet-woningen) en de inflatie (3,3%) is meegenomen.
- De extra OZB-opbrengst is gelijkmatig verdeeld over woningen en niet-woningen.
- Voor de begroting 2026-2029 zijn op dit moment de volgende aantallen van toepassing:
 - 19.126 inwoners (per 1 januari 2025);
 - 8.413 objecten met rioolplicht (gebaseerd op opgave SVHW); (peildatum september 2025);
 - 7.742 objecten met afvalstoffenheffing plicht (gebaseerd op opgave SVHW) (peildatum september 2025).
- Voor de formatie wordt uitgegaan van de formele sterkte per 1 juli 2025 123,4 fte (excl. college).
- Er wordt geen algemeen inflatiepercentage toegepast. In de meerjarenraming worden de budgetten individueel tegen het licht gehouden zodat, afhankelijk van trends en ontwikkelingen, bijstellingen plaats kunnen vinden.
- De verwachte loonontwikkeling is gebaseerd op de huidige CAO die nog een looptijd heeft tot en met 31 maart 2027.

1.3 Financieel meerjarenperspectief

Als uitgangspunt voor het meerjarenperspectief geldt het voorkeursscenario vanuit de Perspectiefnota 2026-2029. In deze perspectiefnota werd zichtbaar dat met name de jaren 2027 en verder een uitdaging vormen als het gaat om het sluitend krijgen van de begroting. Daarbij wordt deels gekeken naar de landelijke overheid die op een aantal vlakken de uitkeringen heeft teruggebracht ten opzichte van de groei van het aantal verantwoordelijkheden dat bij lokale overheden is gelegd. Toch zijn die effecten minder van invloed dan vooraf werd gedacht, en zijn woorden als 'ravijnjaar' in die zin niet of minder van toepassing als het gaat om Hardinxveld-Giessendam. Dat neemt niet weg dat er op het gebied van het financieel meerjarenperspectief een flinke uitdaging ligt. Daarbij zijn drie factoren het meest van belang, welke u ook vertaald ziet in onderstaand meerjarenperspectief.

GEMEENTE Hardinxveld- Giessendam

Allereerst zijn wij een gemeente met de nodige opgaven als het gaat om woningbouw en voorzieningen bijvoorbeeld. Logische ontwikkelingen die vragen om investeringen. Dat betekent ook dat we de financiële armslag van de gemeente moeten vergroten. Daarbij kunnen wij als gemeente kapitaal aantrekken, maar we zullen tegelijkertijd onze financiële positie moeten versterken door het toevoegen op reserves en voorzieningen.

Ten tweede worden de nodige beheerplannen geactualiseerd, waarvan een belangrijk deel van de actualisatie plaats vindt in 2026. Denk hierbij aan de beheerplannen wegen, openbare verlichting en het integraal huisvestingsplan voor scholen. Na actualisatie van de beheerplannen volgt logischerwijs de uitvoering daarvan, met de nodige financiële effecten als gevolg. Deze zullen vooral in de jaren 2027 en verder worden meegenomen, deels vertaald middels de risicoparagraaf omdat de precieze bedragen nu nog niet bekend zijn.

Tot slot is het logisch om ten aanzien van het sluitend krijgen van de begroting twee knoppen duidelijk in beeld te hebben, namelijk: het toevoegen van inkomsten en het verminderen van de uitgaven. Om bij die laatste te beginnen: de afgelopen jaren is er sterk gestuurd op het terugbrengen van de uitgaven, waarbij ook de nodige resultaten zijn behaald, met name in het sociaal domein. Gezien de financiële omvang van dit domein lijkt het ook logisch daarnaar te kijken als het gaat om ombuigingen in het uitgavepatroon. Maar daar zit een limiet aan. Een belangrijk deel van het werk binnen het sociaal domein is gericht op preventie; voorkomen dat problematiek uit de hand loopt met grote impact voor mens én portemonnee als gevolg. Dat punt lijkt bereikt als het gaat om ombuigingen. De pijler 'sterke organisatie' moet daarbij niet uit het oog verloren te worden. Een solide Sociaal Team is nodig om passende hulp te blijven bieden. Dat geldt vanzelfsprekend ook voor andere onderdelen van de organisatie: uitvoeringskracht én sturing hierop zijn essentieel voor het bereiken van resultaten. De combinatie van deze drie factoren maakt dat het onvermijdelijk is de knop 'toevoegen van inkomsten' in te zetten.

Dit vertaalt zich primair in het verhogen van de onroerendzaakbelasting (OZB). Deze is dan ook in de perspectiefnota al opgenomen, en is ook in onderstaand meerjarenperspectief meegenomen. Hierbij gaat het nadrukkelijk om een gestapelde verhoging van de OZB in de komende jaren. De eerste verhoging is vooral begrotingstechnisch: we passen een correctie toe op basis van inflatie en verwachte waardeontwikkeling. Vervolgens zijn de geprognostiseerde extra opbrengsten vanuit de perspectiefnota overgenomen. De extra stapeling in 2027 en 2028 is ook onderdeel van deze begroting. Zoals toegezegd zal er jaarlijks gekeken worden naar actuele cijfers en inzichten, zodat de lasten niet meer worden verzaamd dan nodig is op basis van het toekomstperspectief. Concreet betekent dit dat bij de Perspectiefnota 2027-2030 het eerstvolgende moment is waar deze inzichten en effecten in beeld gebracht en besproken worden.

Daarbij is het goed om te realiseren dat hierbij juist een koppeling gemaakt kan worden met de uitvoering van beheerplannen en het toevoegen van voorzieningen: maatregelen die inwoners direct zien en merken. Je krijgt waar je voor betaalt.

1.4 Actueel beeld

De opgaven die ook financieel vertaald worden zijn als het goed is herkenbaar op basis van eerdere P&C-producten en recent genomen besluiten. Echter, er zijn een aantal ontwikkelingen die een nadere toelichting vragen.

Allereerst en bovenal laat deze begroting eerder dan verwacht een positief resultaat zien. In de Perspectiefnota 2026-2029 werd verondersteld in 2026 nog in te moeten teren op de reserves (€800.000), terwijl ook de inkomsten moesten worden verhoogd om tot een positief resultaat te komen. Om dan vanaf 2027 structureel naar een positief resultaat te gaan, met als doel het financieel fundament te versterken door niet langer in te teren op de reserves. Met deze begroting is dit punt nu al bereikt: de onttrekking van €800.000 uit de reserves is niet nodig om tot een positief resultaat te komen. Dat vraagt om een stuk duiding, met name ten opzichte van de perspectiefnota. De verschillen kunnen als volgt worden verklaard:

GEMEENTE Hardinxveld- Giessendam

- Het positieve meerjarige resultaat dat ook in de halfjaarrapportage zichtbaar was is in deze begroting verwerkt (circa €150.000)
- Diverse mutaties, waaronder die rondom kredieten, leiden tot een positief begrotingsresultaat (ruim €300.000)
- De berekening van de OZB is op basis van geactualiseerde cijfers, waarbij de waardevermindering bij de PPN als minder omvangrijk werd geprognostiseerd (circa €450.000 extra inkomsten)
- De risicoparagraaf is met €300.000 verlaagd.

Het terugbrengen van de risicoparagraaf past bij de oproep meer risicovol en reëel te begroten. Tegelijk is de realiteit ook dat niet overal grip en regie is op de uiteindelijke financiële omvang van de te behalen doelstellingen, met name als het gaat om regionale samenwerkingen, verplichtingen vanuit de Rijksoverheid of de onvoorspelbaarheid van de omvang van problematiek in het sociaal domein. Het college acht het daarom verstandig om de risicoparagraaf voor 2026 niet volledig af te bouwen, maar we hebben wel het vertrouwen dat verlaging met €300.000 reëel is.

Financieel meerjarenperspectief

	2026	2027	2028	2029
Begrotingsresultaat primaire begroting	-2.370.672	-1.609.639	-1.082.008	-1.181.355
Effecten meicirculaire	3.617.000	3.419.000	2.535.000	2.677.000
Effecten voorkeurscenario PPN 2026-2029	-2.532.496	-2.760.425	-2.836.433	-2.775.407
OZB	487.500	952.500	1.387.500	1.387.500
Onttrekking Reserves en Voorzieningen	800.000	-	-	-
Saldo na PPN 2026 - 2029	1.332	1.436	4.059	107.738
Bijstellingen HJR 2026-2029	146.718	140.718	140.718	140.718
Gedeeltelijke invulling onttrekking Reserves en Voorzieningen	-49.000	-	-	-
Saldo na HJR 2025	99.050	142.154	144.777	248.456
Elimineren voorgenomen OZB verhoging in PPN 2026-2029	-487.500	-952.500	-1.387.500	-1.387.500
Elimineren onttrekking reserves en voorzieningen	-751.000	-	-	-
Saldo exclusief OZB en onttrekking reserves en voorzieningen	-1.139.450	-810.346	-1.242.723	-1.139.044
Afschrijvingen en Rente	324.532	23.120	28.182	-166
OZB (aansluiting naar huidig saldo)	455.363	455.363	455.363	455.363
Septembecirculaire	2.000	17.000	-69.000	486.000
Verschuiving centrumplan	100.000	100.000	-100.000	-100.000
Extra bezuinigingen Sociaal Domein	229.694	244.934	244.934	244.934
Extra kosten Sociaal Domein	-193.194	-171.078	-171.078	-171.078
Correctie PPN beschermd Wonen en Opvang	-150.000	-150.000	-	-
Bibliotheek	-100.000	-	-	-
Bijstellingen vanaf 2026 en correctie PPN2026 vanaf 2026	45.075	39.972	39.972	-6.616
Saldo vóór verwerking OZB aanpassing en Risicoparagraaf	-425.980	-251.035	-814.350	-230.607
Verlaging Risicoparagraaf	300.000	-	-	-
OZB	487.500	952.000	1.387.500	1.387.500
TOTAAL Begroting 2026 - 2029	361.520	700.965	573.150	1.156.893

2 Deel 1 Beleidsbegroting

Programmaplan

Programma 1 Dienstverlening en bestuur

Context en trends

Ook in Hardinxveld-Giessendam is merkbaar dat er steeds hogere eisen gesteld worden aan dienstverlening. Daarbij worden inwoners mondiger en wordt er gebruik gemaakt van een steeds breder pallet aan online en offline communicatiekanalen: van een bezoek aan de balie of een vraag per telefoon tot het gebruik maken van social media en specifieke applicaties zoals de Fixi-app. Dat vraagt een meer flexibele en aangepaste werkwijze. Om in staat te zijn meer klantgericht te werken wordt geput uit het klanttevredenheidsonderzoek en een nog op te zetten kennisbank voor het Klant Contact Centrum (KCC). Op basis daarvan wordt een klantreis dienstverlening opgesteld. Daarnaast is 2026 een jaar van lokale verkiezingen: ook rondom deze verkiezingen wordt de nodige inzet gedaan, onder andere door het organiseren van informatie- en voorlichtingsbijeenkomsten voor onze inwoners.

Ook het ondersteunen van het nieuwe college en de nieuwe gemeenteraad bij het maken van een uitvoeringsprogramma zal de nodige aandacht vragen. In de nieuwe periode is het tijdig betrekken van zowel raad als college bij het maken van belangrijke keuzes opnieuw het uitgangspunt. In de huidige periode is er onder andere als gevolg van de rapporten Deloitte & De Reeder meer invulling aan dualisme, onder andere in de wijze waarop het Debat en Besluit wordt vormgegeven. De komende jaren vraagt dit verdere doorontwikkeling en evaluatie, maar de achterliggende gedachte blijft centraal staan: de raad stelt duidelijke kaders vast, zodat het college voortvarend aan de slag kan met de uitvoering.

Maatschappelijke doelen

De uitvoeringsdoelen ontleen we aan het Coalitieakkoord 2022-2026. Een aantal belangrijke doelen uit dit akkoord zijn:

- Mensen boven regels als leidraad voor onze manier van werken en denken, waarbij processen en systemen zo ingericht worden dat het menselijk contact het uitgangspunt is.
- Daarbij gaan we als medewerkers uit van de gedachte dat dienstverlening centraal staat in ons werk.
- Ook tussen bestuur en organisatie wordt ingezet op een andere manier van samenwerken. De aandacht wordt verlegd naar meer contact en interactie met de samenleving en het eerder betrekken van het bestuur bij te maken afwegingen en keuzes.

Uitvoeringsdoelen en -middelen

Beleidsopgaven 2026	Middelen €
We organiseren een voorlichtings- en informatieavond ten behoeve van de gemeenteraadsverkiezingen 2026.	Realisatie binnen de beschikbare ambtelijke capaciteit en middelen
We voeren een klanttevredenheidsonderzoek uit.	Realisatie binnen de beschikbare ambtelijke capaciteit en middelen
We zetten een kennisbank Klant Contact Centrum op.	Realisatie binnen de beschikbare ambtelijke capaciteit en middelen
We zetten een klantreis dienstverlening op.	Realisatie binnen de beschikbare ambtelijke capaciteit en middelen.
We ondersteunen het nieuwe college en de nieuwe gemeenteraad in het maken van een uitvoeringsprogramma.	Realisatie binnen de beschikbare ambtelijke capaciteit

Programma 2 Leefomgeving en veiligheid

Context en trends

Het beheer, maar vooral ook het onderhoud van de buitenruimte is een belangrijke opgave. Dit beheer en onderhoud is, buiten calamiteiten om, gebaseerd op beheerplannen, waarin de nodige werkzaamheden zijn beschreven, voorzien van een begroting en vertaald naar een meerjarenplanning. Een aantal belangrijke beheerplannen, waaronder die voor wegen, civiele kunstwerken en openbare verlichting, zijn toe aan actualisatie. Deze actualisatie vindt plaats in 2026, de planmatige en financiële vertaling heeft vervolgens zijn weerslag op de komende jaren. Hierbij moet er rekening mee worden gehouden dat de geactualiseerde plannen tenminste een indexering van kosten laten zien, maar mogelijk ook vragen om investeringen of het inlopen op achterstanden in beheer en onderhoud. Hier wordt in het meerjarenperspectief op voorgesordeerd, met name door de risicoparagraaf van €600.000 vanaf 2027 en de geprognoseerde OZB-verhoging in stand te houden. Daarnaast is 2026 het jaar waarin enkele belangrijke projecten starten qua uitvoering, zoals de herinrichting van Buitendams. Maar ook het verbeteren van fietspaden om daarmee meer alternatieven voor het autogebruik te bieden, bijvoorbeeld bij de Spoorweg.

Ook het thema Duurzaamheid vraagt de nodige aandacht. Allereerst zal gewerkt worden aan het (onder de Omgevingswet verplichte) Warmteprogramma. Dit programma heeft als doel een concreet handelingsperspectief voor het alternatief voor aardgas voor koken en verwarmen voor de bebouwde omgeving te bieden. Een belangrijke vraag die daarbij beantwoord dient te worden is of in ons dorp een warmtenet in de wijken De Peulen en mogelijk de Wielwijk haalbaar is of niet. Daarnaast is er blijvende aandacht voor het ontzorgen van inwoners bij het (verder) isoleren van hun woningen, met bijzondere aandacht én ondersteuning voor de kwetsbare groep die te kampen heeft met (energie)armoede. De grote uitdaging is juist die inwoners te bereiken die terughoudend staan tegenover de duurzaamheidsopgaven. Bijvoorbeeld omdat te nemen maatregelen als te ingrijpend, financieel onhaalbaar of anderszins onwenselijk worden gezien. Ook het onderwerp klimaatadaptatie krijgt de nodige aandacht. Daarbij wordt nauw opgetrokken met de buurgemeenten binnen de regio Alblasserwaard/Vijfheerenlanden (A5H), want klimaat gerelateerde opgaven zijn doorgaans grensoverstijgend van aard.

Maatschappelijke doelen

De uitvoeringsdoelen ontleen we aan het Coalitieakkoord 2022-2026. Een aantal belangrijke doelen uit dit akkoord zijn:

- De financiële positie van de gemeente wordt bepaald door (ruimtelijke) ontwikkelingen die de uitgaven en inkomsten van de gemeente beïnvloeden. Voorbeelden hiervan zijn de bouw en meerjarige exploitatie van het buitenzwembad, ontwikkeling aan de Nieuweweg, de komst van de waterbus en de investeringen die gemoeid zijn met de meerjarige onderhouds- en beheerplannen voor bijvoorbeeld bruggen, riolering en onderhoud van gebouwen.
- Onze inwoners voorzien we van goede informatie en Uitvoeringsdoelen en -middelen wijzen hen op energiebesparende mogelijkheden en subsidies, zodat zij goede keuzes kunnen maken.
- We zetten in op andere manieren van vervoer, zoals over water met de waterbus of watertaxi of op de fiets via de snelfietsroute.
- We willen meewerken aan mogelijkheden die goed zijn voor toekomstige generaties inwoners. Dat betekent werken aan klimaatadaptatie, biodiversiteit en circulariteit.

Uitvoeringsdoelen en -middelen

Beleidsopgaven 2026	Middelen €
We actualiseren het beheerplan civiele kunstwerken en bieden dit aan ter besluitvorming.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit. Eventuele financiële effecten van het besluit zelf zijn integraal onderdeel van besluitvorming
We actualiseren het beheerplan openbare verlichting en bieden dit aan ter besluitvorming.	Er is vanuit het voorkeursscenario PPN 2026-2029 €15.000 voor 2026 opgenomen in de begroting voor het opstellen van het beheerplan. Eventuele financiële effecten van het besluit zelf zijn integraal onderdeel van besluitvorming
We actualiseren het beheerplan wegen en bieden dit aan ter besluitvorming.	Realisatie binnen huidige ambtelijke capaciteit. Eventuele financiële effecten van het besluit zelf zijn integraal onderdeel van besluitvorming
We actualiseren onze Lokale Adaptatie Strategie op basis van de in 2025 gevoerde (regionale) risicodialogen.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit. Eventuele financiële effecten worden gekoppeld aan de budgetten en reserves van het programma Duurzaamheid, inclusief de beschikbare SPUKS en doeluitkering
We geven uitvoering aan het tweede jaar van de Meerjarig Collectieve Ontzorging (MCD) waarmee we inwoners ontzorgen op het gebied van woningisolatie en energiebesparing.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit en financiële contouren van het programma Duurzaamheid, specifiek de SPUK Lokale Aanpak Isolatie
We herzien de laadvisie en leggen deze ter vaststelling voor aan de gemeenteraad.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit. Eventuele financiële effecten van het besluit zelf zijn integraal onderdeel van besluitvorming
We reconstrueren het kruispunt Nieuweweg - Rivierdijk.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit; de uitvoeringskosten komen ten laste van de ontwikkelaar IJzergieterij
We starten de uitvoering van de herinrichting van Buitendams.	Realisatie uit de voorziening gekoppeld aan het wegenbeheerplan
We starten in 2026 met de uitvoering van de verbreding van de Spoorweg en het bijhorende fietspad.	Realisatie uit de voorziening gekoppeld aan het wegenbeheerplan en dekking vanuit beschikbare subsidie PZH

We starten met de voorbereiding van de herinrichting spoorwegovergang indien eind 2025 besloten wordt tot deze herinrichting	Realisatie uit de voorziening gekoppeld aan het wegenbeheerplan
We stellen een warmteprogramma op waarin het handelingsperspectief voor 'aardgasvrij verwarmen en koken' voor de hele gebouwde omgeving is vastgelegd.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit en financiële contouren van het programma Duurzaamheid, specifiek de SPUK CDOKE
We stellen milieuregels in het omgevingsplan op voor de thema's geluid, externe veiligheid, geur en lichthinder buitengebied.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit en externe deskundigheid, gedekt vanuit het budget omgevingswet en OZHZ
We vertalen de opgaven uit de Duurzaamheidsagenda naar een gemeente brede, integrale aanpak van de duurzaamheidsopgaven waarbij elk beleids- en uitvoeringsdeel van de organisatie in staat wordt gesteld uitvoering te geven aan deze opgaven.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit en financiële contouren van het programma Duurzaamheid, specifiek de SPUK CDOKE
We voeren de reconstructie van de Hakgriend uit.	Realisatie uit de voorziening gekoppeld aan het wegenbeheerplan en inzet van de SPUK Impulsgelden.
We voeren de rioolrenovatie in Giessendam-West uit.	Realisatie uit de voorziening gekoppeld aan het watertakenplan.
We werken regionaal samen om te komen tot de Regionale Energie Strategie 2.0, met de gezamenlijke Energievisie als uitgangspunt.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit en financiële contouren van het programma Duurzaamheid, specifiek de SPUK CDOKE
We leggen het beheerplan begraafplaatsen ter vaststelling voor aan de gemeenteraad.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit
We bieden het geactualiseerde Bomenbeleidsplan aan voor besluitvorming.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit. Eventuele financiële effecten van het besluit zelf zijn integraal onderdeel van besluitvorming

Programma 3 Vitaal en sociaal

Context en trends

In 2015 hebben de drie grote decentralisaties in het sociaal domein plaatsgevonden. Sindsdien zijn gemeenten verantwoordelijk voor jeugdzorg, werk en inkomen én zorg aan langdurig zieken en ouderen. Al die jaren is een van de belangrijkste vragen, ook voor onze gemeente en regio, hoe er passende zorg geboden kan worden, zonder dat het aspect van kostenbeheersing uit het oog wordt verloren. Enkele jaren terug is er lokaal een belangrijke ontwikkeling in gang gezet: het in eigen beheer nemen van het Sociaal Team om passende zorg dicht bij de inwoners te kunnen bieden.

GEMEENTE Hardinxveld- Giessendam

Dit team is de afgelopen jaren in ontwikkeling en kent een bepaalde opbouw. Waar eerst een enkele medewerker in dienst was en diverse specialisaties nog ingehuurd werden, hebben we nu een stabiele vaste basis van het team. Dat vraagt wel enige duiding ten aanzien van de cijfers in deze begroting. De benodigde specialisaties werden in eerdere jaren via een inhuurconstructie gedekt uit (incidentele) middelen/overschotten. Om ook binnen dit team een stevig fundament te leggen is er in de begroting een correctie doorgevoerd om betreffende medewerkers definitief onderdeel te maken van de bestaande formatie. Hiermee borgen we dat inwoners ook de komende jaren de benodigde hulp kunnen krijgen. Maar dat niet alleen. Inmiddels zien we een forse vermindering van de kosten bij de Serviceorganisatie Jeugd (SOJ). Dit is te duiden als direct rendement op de koers die ingezet is met het Sociaal Team. In deze begroting is nog eens een extra besparing toegevoegd op het onderdeel SOJ ten opzichte van de Perspectiefnota 2026-2029 en de Halfjaarrapportage 2025. Dat betekent bij elkaar een besparing van bijna €800.000 die zich naar het nu laat aanzien meerjarig doorzet. Het college heeft wel de overtuiging dat deze besparing richting het maximaal haalbare gaat. Daarom zal er vanaf 2026 terughoudend omgegaan worden met het direct naar beneden bijstellen van de begroting als er een nieuwe prognose beschikbaar komt die een positiever beeld laat zien. Vanuit robuust meerjarig financieel beleid willen we eerst sturen op het meerjarig consolideren van de nu opgenomen besparingen.

Naast de ontwikkelingen in het Sociaal Team zijn er ook andere uitdagingen. Een voorbeeld hiervan is de inrichting van het welzijnswerk. Een belangrijk aspect daarvan is de structurele inzet van jongerenwerkers bij een gespecialiseerde partij. In de eerste plaats om de jongeren die dat nodig hebben extra aandacht te geven en op weg te helpen richting een stabiel en zinvol leven. Daarnaast hebben we ook de overtuiging dat deze inzet bijdraagt aan het verminderen van overlast voor onze inwoners. Hierbij is samenwerking tussen jongerenwerkers, zorgprofessionals, maar met name ook met de veiligheidspartners belangrijk aspect. Het opstellen van een nieuw integraal veiligheidsplan in 2026 zal daarom ook in nauwe samenhang met de opgaven vanuit het sociaal domein benaderd worden.

Maatschappelijke doelen

De uitvoeringsdoelen ontleen we aan het Coalitieakkoord 2022-2026. Een aantal belangrijke doelen uit dit akkoord zijn:

- De komende jaren zetten we in op preventie: we willen voorkomen dat (zwaardere) hulp aan inwoners noodzakelijk wordt. Dat betekent veel inzet aan de voorkant en dichtbij onze inwoners: van alert zijn op signalen die kunnen duiden op een zorgvraag tot het voorkomen dat zwaardere zorg nodig is. Ook willen we voorkomen dat onze inwoners door schulden of armoede in een mogelijk sociaal isolement terechtkomen.
- Sinds begin 2022 vangt Hardinxveld-Giessendam een flink aantal vluchtelingen uit Oekraïne op in twee tijdelijke locaties. Daarnaast voldoen we aan de huisvesting van onze statushouders. Die lijn zetten we voort. De opvang die we bieden, past bij de schaal van Hardinxveld-Giessendam. We hebben en houden oog voor de draagkracht van de samenleving.
- We zetten in op het voorkomen van ondermijning en meer bewustwording op het gebied van digitale criminaliteit en ondermijning. We vergemakkelijken de samenwerking met politie en andere partners in de driehoek van veiligheid, zorg en wonen. Met partners stellen we convenanten op om makkelijker informatie te kunnen uitwisselen en zo beter preventief te kunnen handelen.

Uitvoeringsdoelen en -middelen

Beleidsopgaven 2026	Middelen €
We spannen ons in om, samen met de regio, invulling te geven aan onze taakstelling vanuit de spreidingswet.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit
We gaan op basis van het besluit van de raad in december, samen met Sliedrecht, verdere uitwerking geven aan een gezamenlijk zwembad (in 2026 een concreet uitgewerkt voorstel met kredietaanvraag) óf we heroriënteren ons op de te lopen route voor een eigen zwembad.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit en onderdeel van het voorbereidingskrediet van €115.000 zoals ook opgenomen in het voorkeursscenario van de PPN 2026-2029
We dragen bij aan de regionale coördinatie op het thema Huiselijk Geweld & Kindermishandeling, met als doel deze coördinatie vanaf 2027 onder te brengen in de Hervormingsagenda.	Benodigd budget is €15.240. Dit is op basis van actuele inzichten opgenomen in de Begroting en was nog geen onderdeel van de Perspectiefnota 2026-2029
We leggen in het 1 ^{ste} kwartaal van 2026 een kredietvoorstel voor project Sporthal de Wielewaal aan de raad voor.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit. Eventuele financiële effecten van het besluit zelf zijn integraal onderdeel van besluitvorming
We realiseren een gedenkmonument op de begraafplaats voor ouders die hun kindje verloren zijn tijdens de zwangerschap.	Het bedrag uit de PPN 2026-2029 (€75.000) is in deze begroting omgezet naar kapitaallasten van circa €7.500 per jaar
We leggen een nieuwe verordening onderwijshuisvesting ter vaststelling voor aan de gemeenteraad.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit
We stellen een meerjarenbeleidsplan voor de bibliotheek op, inclusief scenario's voor tijdelijke huisvesting en huisvesting in het Huis van de Gemeente.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit. Voor 2026 is er een extra bedrag van €100.000 opgenomen in de begroting om de exploitatie en reservepositie van de bibliotheek sluitend te krijgen
We werken de Kaders Welzijnswerk uit en leggen deze ter vaststelling voor aan de gemeenteraad.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit. Eventuele financiële effecten van het besluit zelf zijn integraal onderdeel van besluitvorming

We zetten het opbouwwerk voor jongeren tussen de 10 en 23 jaar oud voort door preventief aanwezig te zijn op overlastlocaties, wekelijks activiteiten te organiseren en jongeren te coachen. Per kwartaal wordt het jongerenwerk geëvalueerd aan de hand van overlastmeldingen en is er afstemming tussen gemeente, politie en jongerenwerk.	In het voorkeursscenario van de PPN 2026-2029 is een bedrag van €130.000 opgenomen. Om dubbele uitvoering te voorkomen wordt het jongerenwerk uit de subsidie van Servanda gehaald (besparing van ruim €140.000). Wel zal het jongerenwerk bij Jeugdpunt uitgebreid moeten worden om de volledige doelgroep te kunnen bereiken. Hier is €50.000 voor opgenomen in de Begroting. Hiermee is de netto besparing op welzijn van €100.000 in 2026 bijna volledig ingevuld
We zetten het gemeentelijk veiligheidsdashboard structureel in door: het dashboard te gebruiken in het bestuurlijk overleg veiligheid, het dashboard actief te benutten bij relevante beleidskeuzes op het gebied van veiligheid, en het dashboard te delen en te bespreken met samenwerkingspartners. Op deze manier wordt informatie gestuurd werken geborgd in zowel de operatie als beleidsontwikkeling.	Realisatie binnen de beschikbare ambtelijke capaciteit en middelen
We zetten in op preventieve interventies met als doel 65+ers vitaal te houden en zwaardere zorg uit te stellen.	Realisatie binnen de beschikbare ambtelijke capaciteit en (IZA-)middelen
We zetten in op preventieve interventies met als doel een gezonde en veilige omgeving voor elk kind. In het 3 ^{de} kwartaal van 2026 ligt er in de gemeente Hardinxveld-Giessendam een plan Kansrijke Start.	Realisatie binnen de beschikbare ambtelijke capaciteit en middelen
We stellen een geactualiseerd Integraal Veiligheidsplan op en leggen deze ter vaststelling voor aan de gemeenteraad.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit. Eventuele financiële effecten van het besluit zelf zijn integraal onderdeel van besluitvorming
We implementeren een nieuw registratiesysteem voor het sociaal team waarmee voldaan wordt aan de wettelijke eisen zoals AVG, veiligheidseisen en een koppeling met SOJ.	Voor 2026 is een bedrag van ruim €50.000 voor implementatie opgenomen te worden, en daarna volgen jaarlijkse licentiekosten van circa €38.000. Dit wijkt af van de bedragen genoemd in de PPN 2026-2029. De reden is dat de eerdere partij zich teruggetrokken heeft en een andere partij tot een ander financieel kostenbeeld komt
We leggen een integrale erfgoedagenda, die richting geeft aan de selectie en bescherming van erfgoed, ter vaststelling voor aan de gemeenteraad.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit. Eventuele financiële effecten van het besluit zelf zijn integraal onderdeel van besluitvorming

We leggen het cultuurbeleid ter vaststelling voor aan de gemeenteraad en werken dit verder uit in een uitvoeringsagenda.

Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit. Eventuele financiële effecten van het besluit zelf zijn integraal onderdeel van besluitvorming

Programma 4 Ruimte en Economie

Context en trends

De afgelopen jaren is er hard gewerkt aan diverse opgaven en projecten. Daar zien we nu in ons dorp de resultaten van. Projecten als de IJzergieterij, de Blauwe Zoom, de Rokerij en bedrijventerrein 't Oog zijn volop in uitvoering of al gerealiseerd. Hiermee zorgen we voor de noodzakelijke woningen en voldoende economische ruimte. Tegelijkertijd is duidelijk dat we een dynamische gemeente in ontwikkeling zijn. Dat betekent dat we ook de komende jaren voor grote uitdagingen staan. Vanuit de Perspectiefnota 2026-2029 en andere besluiten is er duidelijk aangegeven waar de focus op ligt: de ontwikkeling van het 't Oog als geheel, het werken aan een toekomstbestendig centrum en passende onderwijshuisvesting op locatie Pietersweer.

Daarnaast zal de aanleg van het nieuwe boezemkanaal en -gemaal een grote impact hebben op ons dorp. Goede samenwerking met het waterschap blijft daarom van cruciaal belang. Ook samenwerking met de regio Smart Delta Drechtsteden en buurgemeente Molenlanden mag niet onbenoemd blijven. We staan voor grote ruimtelijk-economische opgaven, bijvoorbeeld als het gaat om de bereikbaarheid van onze regio die onder druk staat. Ook de impact van netcongestie is niet te onderschatten. Daarom is, naast netverzwaringen vanuit de netbeheerders, verdere inzet op lokale en regionale energiesystemen noodzakelijk.

Maatschappelijke doelen

De uitvoeringsdoelen ontleenen we aan het Coalitieakkoord 2022-2026. Een aantal belangrijke doelen uit dit akkoord zijn:

- We blijven bouwen op een organische manier, naar behoefte en vooral voor onze inwoners. Voor hen willen we het mogelijk maken om te kunnen wonen waar ze willen, als starter, als doorstromer of als senior.
- In 't Oog onderzoeken we de mogelijkheden om de woningbouw rond het spoor iets te verdichten, passend bij de omgeving en het dorpse karakter, inclusief een goede ontsluiting. We kijken integraal naar onze projectenkaart en de uitvoeringsplannen voor wonen. Voor nieuwbouwprojecten vraagt de aankomende Omgevingswet¹ om een overall visie: niet alleen bouwen, minstens evenveel aandacht vragen de woonomgeving en voorzieningen in de buurt, zoals groen, parkeren, bereikbaarheid en speelplekken.
- We geven ruimte aan lokale ondernemers. Bij vernieuwing of verduurzaming van bedrijven voeren we het gesprek over mogelijkheden. We willen lokale werknemers behouden en inzetten in lokale bedrijven.
- We kijken hoe we initiatieven van (horeca-)ondernemers voor behoud of uitbreiding van diverse horeca in de gemeente mogelijk kunnen maken. Het streven is om te komen tot een samenhangend geheel van winkels en verschillende soorten horeca. Zo gaan we van

^[1] Ten tijde van het opstellen van het Coalitieakkoord was deze wet nog niet in werking. Per 1-1-2024 is dit wel het geval.

boodschappen doen naar meer winkelen. Dit vergroot de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van ons centrum.

Uitvoeringsdoelen en -middelen

Beleidsopgaven 2026	Middelen €
In het 1 ^{ste} kwartaal van 2026 leggen we een besluit voor over het instellen van een Vereveningsfonds.	Realisatie binnen de beschikbare ambtelijke capaciteit. Eventuele financiële effecten van het besluit zelf zijn integraal onderdeel van besluitvorming
We anticiperen op het Projectbesluit, de Milieu-Effect-Rapportage en de benodigde vergunningen vanuit Waterschap Rivierenland rondom de aanleg van het Boezemkanaal en -gemaal.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit
We bepalen de structurele (financiële) bijdrage aan het i_lab en zetten gezien het regionale karakter van deze voorziening in op financiering vanuit de begroting van de Smart Delta Drechtsteden.	Er is vanuit het voorkeursscenario PPN 2026-2029 €15.000 voor 2026 opgenomen in de begroting.
We bepalen onze inbreng in de op te stellen Regionale Investeringsagenda Smart Delta Drechtsteden.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit
We bieden een voorstel aan voor de instelling van een gebiedsfonds ten behoeve van de ontwikkeling van 't Oog.	Realisatie binnen contouren van de €600.000 die vanuit het voorkeursscenario PPN 2026-2029 in de begroting is opgenomen voor 't Oog. Een deel van dit bedrag is nodig voor (ambtelijke) projectkosten. Bij de instelling van het gebiedsfonds zal het (meerjarig) opgenomen bedrag onderdeel worden van het gebiedsfonds
We faciliteren de voorgenomen stappen van de ontwikkelaar ten behoeve van Fase 1 woningbouw 't Oog, waaronder de beoordeling van de omgevingsvergunning.	Financiële afwikkeling verloopt via de anterieure overeenkomst P35 't Oog Waardzone
We geven uitvoering aan de acties uit de Economische Visie 2025-2029, waarbij de focus ligt op het in beeld brengen van groeibehoeft van het lokale bedrijfsleven in beeld inclusief een verdeling naar sectoren, het krijgen van inzicht in huisvestings- en opleidingsvraagstukken van werknemers én het stimuleren van (duurzaam) mobiliteitsmanagement bij bedrijven.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit en budget Economie
We leggen het bestemmingsplan IJzergieterij ter vaststelling voor aan de gemeenteraad.	Financiële afwikkeling verloopt via de anterieure overeenkomst P10 IJzergieterij

We ronden de architectenselectie voor het schoolgebouw aan de Pietersweer af en het ontwerptraject wordt gestart. Wij leggen de vraag voor een investeringskrediet voor de bouw van de school aan de gemeenteraad voor.	Er is vanuit het voorkeursscenario PPN 2026-2029 een voorbereidingskrediet van €150.000 opgenomen in de begroting
We ronden de ruimtelijke procedure (BOPA) voor het woningbouwproject Nassaustraat af en starten de voorbelasting van het terrein.	Financiële afwikkeling verloopt via G23 Nassaustraat Noord
We ronden de werkzaamheden voor het bouwrijp maken af en leveren de 14 starterwoningen van project Pieter de Hoogh op.	Financiële afwikkeling verloopt via G06 Pieter de Hoogh
We ronden het bouwrijp maken af en leveren de percelen van bedrijventerrein 't Oog Westpunt aan de kopers.	Financiële afwikkeling verloopt via G22 't Oog Westpunt
We stellen een plan van aanpak op voor de transitie van bestemmingsplannen naar het gemeentelijk omgevingsplan.	Er is vanuit het voorkeursscenario PPN 2026-2029 een structureel bedrag opgenomen in de begroting van €60.000 om onder andere deze transitie vorm te geven
We stellen in 2026 een huisvestingsverordening op en leggen deze ter vaststelling voor aan de gemeenteraad.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit en budget Wonen
We stellen in 2026 een uitbreidingsplan voor het woonwagenkamp op.	Er is vanuit het voorkeursscenario PPN 2026-2029 een krediet opgenomen van €40.000 in de begroting
We stellen in lijn met de centrumvisie verkeerskundige scenario's op en brengen deze, samen met de andere kaders uit de visie, in bij de ontwikkeling van een voorlopig stedenbouwkundig ontwerp door initiatiefnemers in het centrumgebied.	Het bedrag centrumontwikkeling 2x €200.000 vanuit de PPN 2026-2029 is omgezet in 4x€100.000, waarbij het voorstel is om €50.000 te reserveren voor onderzoeksgeld en de overige €350.000 toe te voegen aan een in te stellen bestemmingsreserve
We stellen in regionaal verband een ambitiedocument voor de toekomst van de Merwede Lingelijn op.	Realisatie binnen huidige ambtelijke capaciteit en bijdrage aan de Smart Delta Drechtsteden
We stellen in samenwerking met de initiatiefnemer een stedenbouwkundig plan en voorlopig ontwerp voor de ontsluitingsweg (nieuwe Nieuweweg) op voor project Middenwetering en toetsen dit op haalbaarheid. We streven naar goedkeuring van dit plan bij de provincie.	Financiële afwikkeling verloopt via P16 Middenwetering
We werken in vervolg op het nog vast te stellen volkshuisvestingsprogramma de woningbouwprogrammering uit op onder meer bouwtempo en kwalitatieve woningverdeling.	Realisatie binnen huidige ambtelijke capaciteit en budget Wonen

Programma 5 Financiering / Algemene dekkingsmiddelen / Bedrijfsvoering / Organisatie

Context en trends

Voor het uitvoeren van de gemeentelijke taken en ambities zijn met name de bijdragen die ontvangen worden vanuit de Rijksoverheid van belang. Daarbij is de afgelopen jaren een trend te zien waarbij, naast de algemene uitkering vanuit het gemeentefonds, er in toenemende mate sprake was en is van Specifieke Uitkeringen (SPUKs). Inmiddels is duidelijk dat de SPUK-systematiek de komende jaren weer wat losgelaten wordt, en er meer gewerkt zal worden met doeluitkeringen. Hierdoor ontstaat lokaal meer ruimte ontstaat voor sturing op fasering en resultaat.

Naast de algemene uitkering zal de komende jaren ook een grotere financiële omvang aan lokale belastingen noodzakelijk zijn (met name de onroerendezaakbelasting (OZB) om uitvoering te geven aan de doelstellingen. Waarbij, naast de jaarlijkse toegepaste correctie op inflatie, in 2026 ook een aanvullende stijging van het OZB-tarief wordt toegepast om gesteld te staan voor doelstellingen van 2026 en verder. Waar mogelijk wordt gebruik gemaakt van subsidies en andere financieringsbronnen om aanvullende dekking te realiseren. Wat betreft de organisatie en bedrijfsvoering vindt u alle relevante informatie in de paragraaf bedrijfsvoering.

Maatschappelijke doelen

De uitvoeringsdoelen ontleenen we aan het Coalitieakkoord 2022-2026. Een aantal belangrijke doelen uit dit akkoord zijn:

- Het uitgangspunt is een financieel evenwicht, waarbij voorzieningen voor de inwoners in stand gehouden kunnen worden, investeringen mogelijk blijven en de totale belastingdruk voor inwoners de landelijke trend niet overstijgt.
- De financiële positie van de gemeente wordt bepaald door (ruimtelijke) ontwikkelingen die de uitgaven en inkomsten van de gemeente beïnvloeden.

Uitvoeringsdoelen en –middelen

Beleidsopgaven 2026	Middelen €
We actualiseren de Nota Reserves en Voorzieningen.	Realisatie binnen de beschikbare ambtelijke capaciteit
We voeren een kostendekkendheid onderzoek uit voor de Reinigingsrechten en de Hondenbelasting.	Realisatie binnen de beschikbare ambtelijke capaciteit
We actualiseren het beheerplan Vastgoed en bieden dit aan ter besluitvorming. In dit beheerplan wordt tevens de organisatie en het beheer van de vastgoedportefeuille belegd.	Realisatie binnen beschikbare ambtelijke capaciteit. Eventuele financiële effecten van het besluit zelf zijn integraal onderdeel van besluitvorming
We stellen het definitieve plan van eisen voor het Huis van de Gemeente op en zetten dit om in een definitief ontwerp.	Onderdeel van het krediet voor het Huis van de Gemeente

2.2 Algemene Dekkingsmiddelen

Kosten en opbrengsten die niet direct tot één van de voorgaande programma's behoren vallen onder de noemer 'algemene dekkingsmiddelen'. De algemene dekkingsmiddelen zijn:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	6.360	6.820	7.256	7.256
Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds	38.353	37.887	37.085	37.730
Dividend	71	71	71	71
Saldo van de financieringsfunctie	151	85	377	396
Overige dekkingsmiddelen	-286	-593	-643	-692
Totaal	44.649	44.271	44.146	44.761

Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is

Het betreft voornamelijk de opbrengst van de onroerende zaakbelasting. Het betreft de netto-opbrengst ook de personeelskosten en de kosten voor SVHW worden hier opgenomen.

Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds

In de begroting 2026 zijn de uitkomsten van de doorrekening van de septembercirculaire 2025 voor de jaren 2026 t/m 2029 verwerkt. De septembercirculaire 2025 is een beleidsarme circulaire. Het resultaat is derhalve beperkt: 2026 + € 2.000, 2027 + € 17.000, 2028 - € 69.000 en 2029 + € 486.000.

Dividend

Het hierboven genoemde dividend betreft de dividenden van de Bank Nederlandse Gemeenten.

Saldo van de financieringsfunctie

Het saldo van de financieringsfunctie wordt veroorzaakt door het verschil in de verwachte rentekosten en het percentage dat is gebruikt om de rentekosten aan de programma's door te berekenen. Volgens de notitie rente 2023 van de commissie BBV mag dit verschil maximaal 0,5% bedragen.

Overige algemene dekkingsmiddelen

Dit saldo bestaat hoofdzakelijk uit het bedrag, dat is opgenomen voor de risicoparagraaf: € 300.000 in 2026 en structureel € 600.000.

2.3 Onvoorzien

In de primitieve begroting is onder financiering en algemene dekkingsmiddelen een post voor onvoorziene uitgaven opgenomen € 25.000.

bedragen x € 1.000

Nr. Begrotingswijziging / onderwerp	Datum	2026	2027	2028	2029
0 Primitieve begroting Begrotingswijziging(en)		25	25	25	25
Saldo post onvoorzien		25	25	25	25

2.4 Wet Open Overheid (WOO)

Algemeen

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (WOO) in werking getreden. Daarmee is de Wet openbaarheid van bestuur (WOB) ingetrokken. Het belangrijkste verschil met de WOB is dat de WOO de overheid verplicht tot actieve openbaarmaking van bepaalde categorieën informatie. Naast de passieve openbaarmaking (op verzoek) moeten overheidsorganisaties dus ook zelfstandig informatie openbaar maken, om de overheid transparanter en toegankelijker te maken.

Middelen

Voor de implementatie en uitvoering van de WOO zijn door het Rijk zowel incidentele als structurele middelen beschikbaar gesteld. Deze middelen worden ingezet voor het inventariseren, aanpassen en inrichten van werkprocessen, maar ook voor investeringen in digitalisering en automatisering, zoals bedrijfsapplicaties, metadata, documentenbeheer en anonimisering. Daarnaast worden middelen besteed aan opleiding, communicatie en het inhuren van de benodigde expertise en menskracht. In de komende jaren ligt de nadruk op het gefaseerd invoeren van actieve openbaarmaking, waarbij centrale voorzieningen en standaarden ontwikkeld worden zodat informatie op uniforme wijze beschikbaar komt. De middelen die hiervoor in 2026 en verder worden bestemd, zijn erop gericht te waarborgen dat de uitvoering van de WOO zorgvuldig en duurzaam kan plaatsvinden.

Paragrafen

2.5 Paragraaf Bedrijfsvoering

Stand van de organisatie

De ambtelijke organisatie van Hardinxveld-Giessendam is sterk en veerkrachtig. De formatie is grotendeels op orde met een beperkt aantal vacatures (dalende lijn ten opzichte van voorgaande jaren), het ziekteverzuim is met 5,61 % onder het landelijke gemiddelde (landelijk 6,7% in 2024) en er is grip op de omvang van de ingehuurde capaciteit. Dat neemt niet weg dat de organisatie voor een aantal stevige uitdagingen staat. Allereerst heeft de organisatie een aantal turbulente jaren achter de rug, waarbij allereerst de onderzoeksrapporten van Deloitte & De Reeder de nodige impact hadden en ook de personele wisselingen in de top van de organisatie merkbaar waren. Inmiddels zijn er flinke stappen gezet waarvan de eerste resultaten in 2025 merkbaar waren, maar die vooral in 2026 en verder hun beslag krijgen. Het meest omvangrijk was het opstellen van het organisatieplan waarmee de op de organisatie gerichte adviezen van voornoemde rapporten opvolging hebben gekregen. In de zomer van 2025 is door het college het Organisatieplan voorlopig vastgesteld, in afwachting van het advies van de ondernemingsraad. Dit organisatieplan wordt gezien als een mijlpaal in de ontwikkeling van de organisatie, en is het resultaat van een intensief traject van dialoog en analyse. Waarbij alle onderdelen van de organisatie tegen het licht zijn gehouden, waarna onder andere het organogram verder is verfijnd. Maar ook detaillering heeft plaatsgevonden op interne processen en stuurrollen. Daarmee wordt de besluitvorming over het Organisatieplan gezien als het moment waarop de adviezen van Deloitte & De Reeder zijn opgevolgd. En dus niet meer de rapporten, maar dit plan de basis vormt voor de verdere ontwikkeling van de organisatie. En waar nodig periodiek wordt geactualiseerd. Want, een organisatie is immers nooit uit-ontwikkeld.

De belangrijkste zaken die in het organisatieplan zijn belegd betreffen:

- De uitwerking van zowel de sturingsfilosofie (sturen is kiezen) als de doorwerking daarvan in processen en stuurrollen. Waarbij de balans tussen hiërarchie (waar nodig) en autonomie (waar mogelijk) het uitgangspunt vormt. Het organisatieplan duidt op heldere wijze hoe autonomie gedefinieerd is, en beschrijft op welke manier escalatie (hiërarchie) plaats vindt.
- Elk team heeft een teamsessie gehad op basis waarvan een teamplan gemaakt is. Deze teamplannen zijn veelomvattend, en zijn ook input geweest voor het organisatieplan. Naast het organisatieplan is ook een organisatiehandboek opgesteld, waarin medewerkers de belangrijkste processen, regelingen en afspraken terug kunnen vinden.
- Met het organisatieplan is zowel het organogram verder gedetailleerd als een keuze gemaakt ten behoeve van noodzakelijk geachte personele inzet. Dit is verder toegelicht in onderstaande paragraaf.
- Sinds eind 2024 zijn er binnen de organisatie drie domeinmanagers actief, die in aanvulling op de gemeentesecretaris de belangrijkste stuurrollen vervullen. De domeinmanagers vormen samen met de gemeentesecretaris het managementteam (MT). Inmiddels heeft het MT een aantal belangrijke resultaten gehaald, waaronder: het voeren van personeelsgesprekken, het actualiseren van personeel gerelateerde regelingen, sturing en escalatie waar nodig en bijdragen aan de implementatie van de hernieuwde P&C cyclus.
- Er is een sturingsoverleg geïmplementeerd, met als doel de belangrijkste organisatie brede sturingsvragen op te pakken; zowel organisatorisch als strategisch van aard. De basis van het sturingsoverleg wordt gevormd door het MT, aangevuld met de strategische adviseurs en de concerncontroller. Waar nodig sluiten ook vakinhoudelijke specialisten aan.

GEMEENTE Hardinxveld- Giessendam

Personele omvang & inschaling

Voor 2026 is een totale personele omvang (exclusief bestuurlijke organisatie) van 123,4 fte begroot, vertaalt naar een financiële omvang van € 11.877.549 (inclusief inhuurbudget). Voor het bepalen van deze financiële omvang wordt uitgegaan van het schaalmaximum per functie. Tevens is in deze financiële prognose gerekend met de loonsverhogingen gebaseerd op de CAO Gemeenten (2025-2027). Ter vergelijking: voor 2025 was een totale omvang van totale ambtelijke organisatie begroot op € 11.881.963 (inclusief inhuurbudget). Daarmee is het totale budget voor 2026 nagenoeg gelijk aan de omvang in 2025.

Soorten personeel en inzet

De personele omvang kent verschillende verschijningsvormen, en wordt primair bepaald door de samenhang met de (wettelijke) opgaven en ambities waar de organisatie zich voor inzet. Hiervoor vormt de jaarlijkse begroting primair het uitgangspunt. Het gaat daarbij allereerst om de vaste personele bezetting; het personeel dat direct en doorgaans vast in dienst is van de gemeente.

Hardinxveld-Giessendam heeft een aantal bedrijfsvoeringstaken ondergebracht bij Bedrijfsvoering Drechtsteden (voorheen Servicegemeente Dordrecht). Deze formatie is daarmee niet direct gelinkt aan het personeelsbudget, maar maakt er feitelijk gezien wel onderdeel van uit omdat essentiële taken, zoals financiële administratie, juridische kennis en advisering, communicatie, informatiemanagement zijn ondergebracht bij Bedrijfsvoering Drechtsteden. Datzelfde geldt ook voor projectleiders die doorgaans vanuit het Intergemeentelijk Projectmanagement (IPM) worden ingehuurd. Daarnaast is een belangrijk deel van de inzet rondom de bouwtaken verlegd naar de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid.

Tot slot kan er inzet gedaan worden vanuit Specifiek Uitkeringen die bedoeld zijn om de uitvoeringscapaciteit van de organisatie (tijdelijk) te verhogen, en vindt inhuur plaats als invulling van vacatures of om specifieke deskundigheid toe te voegen indien noodzakelijk. Hoewel al deze verschijningsvormen in het grote geheel de personele omvang van de organisatie bepalen is voor de begroting het personeelsbudget het meest relevant.

Basis op orde

Met het organisatieplan is ook in beeld gebracht in hoeverre de personeelsomvang voldoet (basisbezetting) als het gaat om het uitvoering geven aan de wettelijke taken en lokale ambities en afspraken. Hierbij is geconstateerd dat, om hier adequaat uitvoering aan te geven, op een aantal vlakken uitbreiding van het personeelsbestand noodzakelijk is. Het gaat daarbij om een mix van nieuwe functies (ten behoeve van gewenste sturing), functie-uitbreidingen en herijking van de inschaling, met een totaal financieel effect van € 318.757.

Kanttekening t.a.v. uitbreiding areaal

Met deze aanpassing wordt de organisatie gezien als één waarvan de basis op orde is. In de Perspectiefnota is 2026-2029 is aangegeven dat er mogelijkheden gezien worden om op de totale (financiële) organisatieomvang te minderen, met name door inhuur zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken in omvang. Daarnaast is aangegeven de organisatieomvang te consolideren. Hierbij is een kanttekening op zijn plaats. Immers, er is sprake van een groeiende ambitie. Bijvoorbeeld als het gaat om woningbouw en voorzieningen zoals sportaccommodaties en scholen. Echter, het mag logisch zijn dat wanneer er sprake is van groei van de omvang van het dorp, de organisatie in basis mee al moeten groeien om de dienstverlening op peil te houden.

Trends en ontwikkelingen

Ook op het gebied van bedrijfsvoering hebben we als organisatie rekening te houden met trends en ontwikkelingen. Allereerst is er enkele jaren sprake van krapte op de arbeidsmarkt. Het blijft lastig om nieuwe medewerkers te werven, met name voor specifieke vakgebieden. Daarnaast is rondom ziekteverzuim een verschuiving te zien waarbij er in toenemende mate sprake is van psychisch verzuim. Daarin is preventief handelen van waarbij leidinggevend en collega's goed in verbinding moeten staan

GEMEENTE Hardinxveld- Giessendam

met de medewerkers. Hierbij past de kanttekening dat we als organisatie een relatief laag ziekteverzuim hebben, en daar ook een dalende trend zien ten opzichte van voorgaande jaren.

We zijn ook kwetsbaar voor verloop in personeel; niet alleen vanwege de omvang van de organisatie (onvoldoende carrièreperspectief) maar ook dat minder medewerkers hun werkzame leven bij één werkgever blijven. De omvang van onze organisatie biedt juist ook kansen als het gaat om goed werkgeverschap. Zo zijn de lijnen kort en liggen er doorgaans kansen medewerkers ruimte te bieden voor talentontwikkeling en het verbreden van de expertise.

We zullen de komende jaren rekening moeten houden met een uitstroom vanwege pensionering; dit vraagt om hier tijdig op in te spelen. In samenwerking met Bedrijfsvoering Drechtsteden zetten we in op innovatie en doorontwikkeling van de bedrijfsvoering.

In een wereld die steeds verder digitaliseert is ook de opkomst van Artificiële Intelligentie (AI) een ontwikkeling die steeds meer doorwerkt in de organisatie. Dat heeft op termijn ook invloed op de arbeidsmarkt en op de vaardigheden die van medewerkers worden verwacht.

Een andere belangrijke ontwikkeling is de realisatie van het Huis van de Gemeente. Naast dat de omvang en functie van het gemeentehuis uitgebreid wordt, vraagt dit deze ontwikkeling in ook een andere manier van werken van de medewerkers. Bijvoorbeeld als het gaat om hybride werken. Hoewel hybride werken sinds de 'corona-jaren' meer gebruikelijk is dan daarvoor zal van medewerkers meer flexibiliteit gevraagd worden dan in de huidige situatie. Dat vraagt gewenning, maar levert een meer efficiënt gebruik van faciliteit en middelen op.

Facilitair

Als het gaat om faciliteiten is de transitie naar het Huis van de Gemeente het meest van belang. De realisatiefase zal het nodige vragen van de medewerkers, waarbij werkzaamheden niet altijd in het gemeentehuis gedaan kunnen worden. Daarbij wordt zo pragmatisch mogelijk aan oplossingen gewerkt, onder andere door meer werkplekken te realiseren in het kantoor van de buitendienst, thuiswerken te stimuleren en werktijden indien nodig aan te passen.

Als het gaat om faciliteiten is ook het in toenemende mate data gestuurd werken een aandachtspunt. De verschillende beleids- en werkterreinen vragen doorgaans andere systemen, die niet altijd goed met elkaar te koppelen zijn. Dat levert niet alleen een relatief groot aantal softwarepakketten op waarmee gewerkt moet worden, dat vraagt ook het nodige: kosten voor licenties stijgen en medewerkers moeten de juiste vaardigheden hebben om te werken met de programma's. Daarbij moet steeds getoetst worden of de gekozen werkwijze past binnen wettelijke kaders, waaronder de AVG.

Rechtmatigheid

Rechtmatigheid is een belangrijk onderwerp binnen de bedrijfsvoering. Naast de verantwoordelijkheid die hiervoor door elke medewerker gedragen wordt is er een aantal instrumenten ingericht om de rechtmatigheid te waarborgen. Allereerst zijn er regelmatig budgetgesprekken tussen de financieel consulenten en de budgetbeheerders, waar een belangrijke controlefunctie van uit gaat. Daarnaast zijn er met regelmaat steekproeven vanuit de accountant. Maar ook het groeiende bewustzijn rondom het belang van tegenspraak, het werken vanuit opdrachtgever- en opdrachtnemerschap en het aanbrengen van meer sturing binnen de organisatie dragen bij aan de rechtmatigheid.

2.6 Paragraaf Lokale Heffingen

Algemeen

De paragraaf lokale heffingen heeft betrekking op de heffingen waarvan de besteding zowel gebonden als ongebonden is. Voorbeelden van heffingen waarvan de besteding gebonden is, zijn onder andere de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. Heffingen waarvan de besteding ongebonden is zijn onder andere de onroerende zaakbelasting en de hondenbelasting.

Deze paragraaf bevat een uiteenzetting van de beleidsvoornemens voor de lokale heffingen, de gemeentelijke inkomsten voor zover deze uit de in Hardinxveld-Giessendam ingevoerde belastingen en retributies voortkomen, een overzicht op hoofdlijnen van de diverse belastingen en heffingen, een aanduiding van de lokale lastendruk, een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid en een overzicht van de kostendekkendheid van de verschillende tarieven.

Beleidsvoornemens lokale heffingen

De heffing en invordering van belastingen en retributies wordt door de GR SVHW (Gemeenschappelijke Regeling Samenwerkingsverband Vastgoed-informatie Heffing en Waardebepaling) verzorgd. Deze gemeenschappelijke regeling wikkelt ook aanvragen om kwijtschelding af. De heffing en invordering van de leges zoals o.a. de bouwleges wordt door de gemeente zelf verzorgd.

In onze gemeente zijn buiten de algemene uitkering uit het gemeentefonds de onroerendzaakbelasting en de rioolheffing en afvalstoffenheffing de belangrijkste inkomsten. De belastingtarieven zijn voor 2026 geïndexeerd en zullen vertaald worden naar de verordeningen die in de raad van december 2025 ter besluitvorming voorliggen.

Overzicht gemeentelijke belastingopbrengsten

Op grond van artikel 219 van de gemeentewet worden in 2026 in Hardinxveld-Giessendam de volgende belastingen geheven:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Zuivere belastingen			
Onroerend zaakbelastingen eigenaren	3.810	4.609	5.534
Onroerend zaakbelastingen gebruikers	846	1.040	1.232
Hondenbelastingen	86	94	94
Precariobelasting	9	24	24
<i>Subtotaal zuivere belastingen</i>	<i>4.751</i>	<i>5.767</i>	<i>6.885</i>
Heffingen			
Afvalstoffenheffing	2.390	3.031	3.157
Rioolheffing	1.622	1.826	1.906
<i>Subtotaal heffingen</i>	<i>4.012</i>	<i>4.857</i>	<i>5.063</i>
Retributies			
Leges bouwvergunningen	315	405	383
Leges burgerlijke stand	128	229	248
Begrafenisrechten	362	230	271
Havengelden	32	34	73
Marktgeden	28	31	31
Reclameopbrengsten	38	38	38
<i>Subtotaal retributies</i>	<i>903</i>	<i>967</i>	<i>1.043</i>
Overige pachten	55	59	57
Overige leges en andere rechten	67	1	1
<i>Subtotaal incl overige retributies</i>	<i>1.025</i>	<i>1.028</i>	<i>1.101</i>
TOTAAL lokale heffingen	9.788	11.652	13.048

Onroerende zaakbelastingen

De (on)roerende zaakbelastingen zijn ondergebracht bij de GR SVHW (SVHW staat voor het Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffing en Waardebepaling). De GR SVHW verzorgt niet alleen de oplegging en inning van de aanslagen maar houdt tevens de bestanden in verband met de wet WOZ up-to-date. Regelmatig vindt de afdracht van de ontvangen belastingbedragen aan de gemeente plaats. Bij het bepalen van het percentage is rekening gehouden met de waardeontwikkeling van de onroerende zaken.

Hondenbelasting

Basis voor deze heffing vormt het bezit van een hond, waarbij voor het bezit van meerdere honden een progressief tarief van toepassing is. Evenals de onroerendezaakbelastingen verzorgt de GR SVHW de heffing, invordering en actualisering van de bestanden van de hondenbelasting voor ons. De controle is nog wel in handen van de gemeente en geschiedt door een jaarlijkse huis-aan-huis controle met daarnaast een hondenpenningcontrole op straat.

Precariobelasting

Voor het hebben van materialen op (boven en onder) voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond wordt een bedrag geheven van de gebruikers van die grond.

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven ter dekking van de kosten voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval, waarbij uitgangspunt is dat dit kostendekkend gebeurt. Het SVHW verzorgt de heffing, invordering en actualisering van de bestanden voor ons.

Het inzamelen en verwerken van het huisvuil wordt gedaan door de gemeenschappelijke regeling reinigingsdienst Waardlanden.

Rioolheffing

De rioolheffing is gerelateerd aan de hoeveelheid afgevoerd afvalwater en geldt uitsluitend ter dekking van de kosten voor de uitvoering van het Gemeentelijk Rioleringsplan.

De oplegging, invordering en het bijhouden van het bestand wordt verzorgd door het SVHW.

Leges

In onze gemeente worden leges geheven op grond van de vigerende legesverordening. De tarieventabel wordt jaarlijks aangepast. De leges hebben onder andere betrekking op de Algemeen Plaatselijke Verordening, rij- en reisdocumenten, burgerlijke stand en de Omgevingswet.

Begraafenisrechten

Voor het begraven van stoffelijke overschotten op de begraafplaatsen in de gemeente heft de gemeente leges. Ook voor de aankoop van graven en het afkopen van het onderhoudsrecht wordt een tarief in rekening gebracht.

Havengelden

De havengelden bestaan uit liggelden, kadegelden en walstroom.

Kwijtschelding van gemeentelijke belastingen

Voor mensen met de laagste inkomens bestaat de mogelijkheid van gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van de lokale lasten. De regels voor het toekennen worden bepaald door de rijksoverheid en staan in de Invorderingswet. Deze regels komen erop neer dat kwijtschelding mag worden verleend aan belastingplichtigen, die een inkomen hebben dat niet hoger ligt dan de bijstandsnorm. Gemeenten mogen hier in die zin van afwijken dat een lager inkomen wordt gehanteerd. De gemeente Hardinxveld-Giessendam hanteert de zogenaamde 100%-norm, hetgeen betekent dat inwoners van Hardinxveld-Giessendam met een inkomen op bijstandsniveau in beginsel voor kwijtschelding in aanmerking komen. Gemeenten mogen zelf bepalen voor welke belastingen kwijtschelding wordt verleend.

In de gemeente Hardinxveld-Giessendam kan kwijtschelding worden aangevraagd voor:

- Afvalstoffenheffing
- Rioolheffing
- Hondenbelasting (alleen voor de eerste hond)

De ontwikkeling van de kwijtscheldingen over de afgelopen jaren is als volgt:

		2022 W	2023 W	2024 W	2025 B	2026 B
Kwijtscheldingsbedragen in €		102.362	114.134	102.362	125.000	150.000
Aantallen kwijtscheldingen	Toegekend	205	233	255	p.m.	p.m.
	Afgewezen	68	99	67	p.m.	p.m.
	Totaal	273	332	322	p.m.	p.m.

De laatste jaren geeft een fluctuerend beeld van de kwijscheldingen. De verwachting is dat het aantal kwijscheldingsverzoeken toeneemt, dit is gebaseerd op een eerste indicatie over 2025.

Heffingen woonlasten (lokale belastingdruk)

Algemeen

Tot de woonlasten worden gerekend de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Deze belastingen vormen het grootste deel van de opbrengst van de gemeentelijke heffingen.

Overzicht tariefontwikkeling in de periode 2022-2025

Soort heffing	2022	2023	2024	2025
Onroerende zaakbelasting				
Woningen – eigenarenheffing	0,1101%	0,1048%	0,1054%	0,1077%
Niet- woningen				
- Eigenarenheffing	0,2677%	0,2663%	0,2852%	0,3444%
- Gebruikerstarief	0,2010%	0,1999%	0,2141%	0,2617%
Totaal niet-woningen	0,4687%	0,4662%	0,4993%	0,6061%
Afvalstoffenheffing	319,00	332,00	322,00	367,00
Rioolheffing	217,00	204,00	206,50	221,00

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de woonlasten (voor meerpersoonshuishoudens) over de laatste vier jaren weergegeven:

	2022	2023	2024	2025
OZB-eigenaar*	365,00	407,00	441,00	457,00
Rioolheffing	217,00	204,00	206,50	221,00
Afvalstoffenheffing	319,00	332,00	322,00	367,00
Totaal	901,00	943,00	969,50	1.045,00
% stijging/afname t.o.v. vorig jaar	4,8%	4,7%	2,8%	7,8%

Uit bovenstaande tabel volgt dat de woonlasten in Hardinxveld-Giessendam in 2024 met 7,8% zijn gestegen ten opzichte van het jaar daarvoor. Daarbij is het vaste tarief voor afvalstoffenheffing verlaagd, vanwege de invoering van diftar (gedifferentieerd tarief). Dit laatste is in de woonlasten 2025 niet meegerekend, omdat de afrekening 2025 in de aanslag 2026 wordt meegenomen.

OZB in 2026

In hoofdstuk 1 is al aangegeven dat het college het noodzakelijk en verantwoord vindt om de OZB te verhogen. Noodzakelijk omdat de nodige investeringen en onderhoud op de planning staan en deze dragen bij aan de brede welvaart in onze gemeente. Verantwoord omdat deze investeringen direct merkbaar zijn voor inwoners en ondernemers: goede infrastructuur, toekomstbestendige sport- en recreatievoorzieningen, kwalitatief goede schoolgebouwen en ruimte voor nieuwe woningen en bedrijvigheid. Daarnaast zijn de verhogingen gemiddeld genomen goed te dragen voor veel inwoners. De groep die moeite heeft om rond te komen kan kwijschelding aanvragen. Dit was zo en zal zo blijven.

GEMEENTE Hardinxveld- Giessendam

Bij de berekening voor het OZB tarief is een aantal stappen gezet:

- De inflatie (t-2) van 3,3% is in het nieuwe tarief verrekend met de verwachte waardeontwikkeling in 2026 (9,47% voor woningen en 2,2% voor niet-woningen)
- Dat leidt tot een nieuw percentage voor zowel woningen als niet-woningen
- Vervolgens is er €487.500 toegevoegd aan de doelopbrengst, verdeeld over woningen (234.750) en niet-woningen (€234.750) en teruggerekend naar de benodigde tariefstijging.
- Dit leidt tot een nieuw tarief voor woningen (0,1077% in 2026) en niet-woningen (0,3368% voor eigenaren en 0,2533% voor gebruikers. Let op: dit is exclusief de opslag voor het ondernemersfonds)
- De nieuwe tarieven maal de totaal verwachte WOZ-waarde in 2026 (exclusief geprognostiseerde areaaluitbreiding), geven de totale doelopbrengst weer.

De genoemde uitgangspunten leiden tot onderstaande rekenvoorbeelden²:

Woningwaarde 2025	Woningwaarde 2026 bij gemiddelde waardestijging 9,47%	OZB 2025	OZB 2026	Toename per jaar	Toename per maand
€ 250.000	€ 273.675,00	€ 269,25	€ 294,87	€ 25,62	€ 2,14
€ 424.506 (2)	€ 464.706,72	€ 457,19	€ 500,70	€ 43,51	€ 3,63
€ 750.000	€ 821.025,00	€ 807,75	€ 884,62	€ 76,87	€ 6,41
€ 1.000.000	€ 1.094.700,00	€ 1.077,00	€ 1.179,49	€ 102,49	€ 8,54

Waarde niet-woning 2025	Waarde 2026 bij gemiddelde waardestijging 2,2%	OZB 2025	OZB 2026 (3)	Toename per jaar	Toename per maand
€ 250.000,00	€ 255.500,00	€ 1.327,75	€ 1.507,77	€ 180,02	€ 15,00
€ 500.000,00	€ 511.000,00	€ 2.655,50	€ 3.015,53	€ 360,03	€ 30,00
€ 1.000.000,00	€ 1.022.000,00	€ 5.311,00	€ 6.031,07	€ 720,07	€ 60,01
€ 7.500.000,00	€ 7.665.000,00	€ 39.832,50	€ 45.233,01	€ 5.400,51	€ 450,04

Kostendekkendheid

Het BBV schrijft voor dat in de paragraaf lokale heffingen inzicht wordt gegeven in de mate van Kostendekkendheid van de verschillende tarieven. Hiermee wordt beoogd transparantie te bieden in de tarieven waarbij sprake is van kostenverhaal. De toerekening van overhead vindt extracomptabel plaats. Dat betekent dat het overheaddeel op de afzonderlijke programma's niet aan deze programma's zijn toegerekend.

De volgende overzichten laten zien van welk percentage Kostendekkendheid sprake is. Voor het bepalen van onderstaande Kostendekkendheid percentages is uitgegaan van de vernieuwde 'Handreiking Kostenonderbouwing paragraaf lokale heffingen' van het VNG.

De Kostendekkendheid is bepaald door de totale baten te delen door de lasten die volgens de handreiking mogen worden toegerekend. Hierin is een opslag voor de overheadkosten opgenomen. Voor het bepalen van het percentage overhead is uitgegaan van de totale lasten aan overhead (taakveld 0.4), welke zijn gedeeld door de totale loonkosten inclusief de kosten van inhuur.

Voor de riolering en reiniging is een afwijkend overhead opslagpercentage gehanteerd, namelijk gebaseerd op een percentage van de totale kosten (salarissen en directe lasten).

² Bij de rekenvoorbeelden van de niet-woningen is het uitgangspunt dat een ondernemer zowel eigenaar als gebruiker is. Ook is het ondernemersfonds buiten deze berekening gelaten, omdat deze middelen direct terugvloeien naar het ondernemersfonds.

Overheadopslag voor loonkosten	81,0%	Overheadopslag voor totale lasten	14,4%
--------------------------------	--------------	-----------------------------------	--------------

Legesverordening

Algemene dienstverlening:

Hoofdstuk 1	Burgelijke stand	Hoofdstuk 2	Reisdocumenten
Directe lasten	25.431	Directe lasten	229.254
Loonkosten	<u>95.192</u>	Loonkosten	<u>167.281</u>
Saldo	120.623	Saldo	396.535
Overheadopslag voor loonkosten	<u>77.123</u>	Overheadopslag voor loonkosten	<u>135.527</u>
Totale lasten	197.746	Totale lasten	532.062
Totale baten	16.000	Totale baten	383.306
Kostendeckendheid	8%	Kostendeckendheid	72%

Hoofdstuk 3	Rijbewijzen	Hoofdstuk 4	Verstrekingen uit basisregistratie
Directe lasten	38.409	Directe lasten	22.257
Loonkosten	<u>82.974</u>	Loonkosten	<u>160.417</u>
Saldo	121.383	Saldo	182.674
Overheadopslag voor loonkosten	<u>67.224</u>	Overheadopslag voor loonkosten	<u>129.966</u>
Totale lasten	188.607	Totale lasten	312.640
Totale baten	76.000	Totale baten	2.500
Kostendeckendheid	40%	Kostendeckendheid	1%

Hoofdstuk 9	Overige publiekszaken	Hoofdstuk11	Huisvestingswet
Directe lasten	13.500	Directe lasten	21.731
Loonkosten	-	Loonkosten	<u>144.021</u>
Saldo	13.500	Saldo	165.752
Overheadopslag voor loonkosten	-	Overheadopslag voor loonkosten	<u>116.683</u>
Totale lasten	13.500	Totale lasten	282.435
Totale baten naturalisatie	15.000	Totale baten	1.000
Totale baten Verklaring omtrent gedrag	3.000		
Kostendeckendheid	133%	Kostendeckendheid	0%

Hoofdstuk 14	Markten
Directe lasten	21.801
Loonkosten	<u>14.422</u>
Saldo	36.223
Overheadopslag voor loonkosten	<u>11.684</u>
Totale lasten	47.907
Totale baten	37.700
Kostendeckendheid	79%

Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning

Hoofdstuk 3	Omgevings- vergunningen
Directe lasten	865.191
Loonkosten	<u>169.825</u>
Saldo	1.035.016
Overheadopslag voor loonkosten	<u>137.589</u>
Totale lasten	1.172.605
Totale baten	376.280
Kostendekkendheid	32%

Titel 3: Dienstverlening vallend onder Europese Richtlijn

TB 1: hoofdstuk 16	kansspelen
TB 3: hoofdstuk 1	horeca
TB 3: hoofdstuk 2	organiseren evenementen of markten
TB 3: hoofdstuk 7	niet benoemde vergunningen
Directe lasten	9.048
Loonkosten	<u>85.330</u>
Saldo	94.378
Overheadopslag voor loonkosten	<u>69.133</u>
Totale lasten	163.511
Totale baten	5.250
Kostendekkendheid	3%

Havengelden, begraafplaatsen, riolering en afval

Havengelden		Begraafplaatsen	
Directe lasten	30.654	Directe lasten	254.577
Loonkosten	<u>32.918</u>	Loonkosten	<u>414.948</u>
Saldo	63.572	Saldo	669.525
Overheadopslag voor loonkosten	<u>26.669</u>	Overheadopslag voor loonkosten	<u>336.182</u>
Totale lasten	90.241	Totale lasten	1.005.707
Totale baten	29.224	Totale baten	430.800
Kostendekkendheid	32%	Kostendekkendheid	43%

Afval		Riool	
Directe lasten	2.735.000	Directe lasten	1.345.425
Loonkosten	126.017	Loonkosten	328.078
Saldo	2.861.017	Saldo	1.673.503
Overheadopslag	18.208	Overheadopslag	47.403
Gecompenseerde BTW	275.600	Gecompenseerde BTW	202.383
Totale lasten	3.154.825	Totale lasten	1.923.289
Totale baten	3.157.000	Totale baten	1.909.235
Kostendekkendheid	100%	Kostendekkendheid	99%

2.7 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

Deze paragraaf geeft inzicht in (mogelijke) risico's voor de gemeente en de mate waarin deze risico's kunnen worden opgevangen (weerstandscapaciteit). De relatie tussen de risico's en de weerstandscapaciteit zegt iets over de financiële robuustheid van de gemeente Hardinxveld-Giessendam: het weerstandsvermogen.

Beleid

Bij raadsbesluit van 16 december 2021 is de Financieringsvisie vastgesteld. De nota reserves en voorzieningen is vastgesteld door de gemeenteraad op 16 december 2021. Deze nota geeft een overzicht van de reserves en voorzieningen, evenals richtlijnen hoe hiermee wordt omgegaan.

Er is voor gekozen om geen afzonderlijke nota samen te stellen inzake het weerstandsvermogen en de risico's. In deze paragraaf wordt hiervan een uiteenzetting gegeven.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om tegenvallers op te vangen. Het gaat hierbij om de 'vrij besteedbare' middelen, zoals de algemene reserve, de onbenutte belastingcapaciteit en de stille reserves.

Per 1 januari 2026 bedraagt de weerstandscapaciteit:

Bedragen x € 1.000

<i>Weerstandscapaciteit exploitatie</i>			
Onbenutte belastingcapaciteit			
- OZB	p.m.		
Totaal onbenutte belastingcapaciteit		0	
Onvoorzien		25	
Weerstandscapaciteit exploitatie			25
<i>Weerstandscapaciteit vermogen</i>			
Vrij aanwendbaar deel algemene reserve		4.575	
Vrij aanwendbaar deel reserve sociaal domein		1.989	
Stille reserves	p.m.		
Weerstandscapaciteit vermogen			6.564
Totale weerstandscapaciteit			6.589

Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit bestaat uit de extra structurele middelen die gegenereerd kunnen worden door de tarieven van de gemeentelijke belastingen te verhogen tot het wettelijk toegestane

GEMEENTE Hardinxveld- Giessendam

maximum. De onbenutte belastingcapaciteit ten aanzien van de onroerendezaakbelastingen is bepaald op basis van het verschil tussen onze OZB-percentages en het normpercentage-OZB voor toelating tot artikel 12 van de financiële verhoudingswet (Fvw).

Het Rijk heeft met de VNG afgesproken dat vanaf 2020 een benchmark woonlasten wordt ingevoerd om jaarlijks de ontwikkeling van de lokale lasten inzichtelijker te maken. Daarmee komt een einde aan het monitoren met de macronorm OZB.

De onbenutte belastingcapaciteit voor de overige onderdelen (riool- en afvalstoffenheffing, leges en overige heffingen) is op nul gezet. Dit omdat bij de gemeentelijke belastingen en retributies zoveel mogelijk wordt gestreefd naar meer kostendekkendheid, conform opgave Perspectiefnota 2026-2029.

Onvoorzien

Ter dekking van onvoorziene begrotingsuitgaven in de loop van het jaar is in de begroting 2026 een bedrag opgenomen van € 25.000.

Algemene reserve

De omvang van de algemene reserve bedraagt € 12.269.796 per 31 december 2025. In de algemene reserve is € 925.558 gelabeld voor specifieke uitgaven, € 6.768.686 nog te bestemmen uit opbrengsten Eneco en is € 4.575.552 vrij aanwendbaar.

Reserve Sociaal Domein

Voor het sociaal domein is een aparte reserve gevormd. Deze wordt gezien als onderdeel van de weerstandscapaciteit. De achterliggende reden is dat in de bepaling van de risico's het sociaal domein is betrokken. De omvang van de reserve sociaal domein bedraagt € 1.988.637 per 31 december 2025.

Stille reserves

Om een reëel inzicht te hebben in de omvang van het eigen vermogen dienen ook stille reserves in beeld te worden gebracht. Deze reserves vormen immers één van de elementen waarmee tegenvallers bekostigd zouden kunnen worden. De gemeente heeft stille reserves wegens aandelenbezit Stedin en BNG welke zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs. Ook de gemeentelijke eigendommen bevatten stille reserves die bij verkoop te gelde kunnen worden gemaakt. De stille reserves zijn PM geraamd omdat deze niet direct inzetbaar zijn voor weerstandscapaciteit.

Risico-analyse

De risico's die relevant zijn voor het weerstandsvermogen zijn die risico's die niet op een andere manier zijn ondervangen, dus waarvoor geen voorziening is gevormd of waarvoor geen verzekering is afgesloten.

Organisatie breed heeft een risico-inventarisatie plaatsgevonden. Deze is als volgt opgebouwd:

- Korte beschrijving van het risico
- Het financiële effect / kans / risicobedrag

Om tot een kwantificering van de risico's te komen zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

Kans

De kans dat een risico zich daadwerkelijk voordoet is afhankelijk van meerdere factoren waaronder de frequentie. De frequentie alleen is op zich al moeilijk te bepalen. Om toch te komen tot een schaalverdeling is bij de risicoanalyse binnen de gemeente Hardinxveld-Giessendam gekozen voor drie categorieën, te weten:

- Groot (80%);
- Gemiddeld (50%);
- Klein (20%).

Impact

De impact geeft de financiële invloed aan die een risico kan hebben op de gemeentelijke exploitatie. De percentages (standaardklassen) die worden gehanteerd zijn 1%, 5%, 10%, 25% en 50%. Daarbij heeft het kleinste percentage financieel gezien de minste impact, terwijl het grootste percentage juist een grote impact heeft.

In onderstaande tabel geven we een overzicht van de risico's, gevolgd door een korte beschrijving van elk risico.

Risicomatrix

Programma	Risico's	Impact	Bedrag	Kans			Totaal
				Groot 80%	Gemiddeld 50%	Klein 20%	
2	PFOA	20%	250.000	40.000			40.000
3	Leerlingenvervoer	50%	410.000		103.000		103.000
3	Participatiewet (incl. inkomensvoorz.)	10%	5.967.000		298.000		298.000
3	WMO	10%	5.886.000		294.000		294.000
3	Jeugdwet	10%	5.776.000		289.000		289.000
Bedrijfsv	Eenmansposten	10%	13.123.666		656.000		656.000
Fin en dek	Algemene uitkering	5%	38.353.000		959.000		959.000
Fin en dek	Rentelasten	10%	1.008.000		50.000		50.000
Overigen	Overig (niet kwantificeerbaar)						1.000.000
				40.000	2.649.000	0	3.689.000

Programma 2: PFOA

De aanwezigheid van de PFOA in (water)bodem leidt tot meerkosten op projecten. In alle gevallen is bodemonderzoek nodig waarbij ook onderzocht wordt op PFOA. De afzetmogelijkheden van de grond bepalen hierna de omvang van de meerkosten. Problemen zijn er vooral als gesaneerd moet worden, waarbij er ook PFOA als bijvangst aangetroffen wordt. Daarnaast kan PFOA ook stagnatie(kosten) tot gevolg hebben. In de ramingen van de projecten wordt geanticipeerd op dit risico en daarom wordt het risico op budgetoverschrijding hoog geacht (80%) en impact op de ramingen in de begroting op beperkt (20%).

Programma 3: Leerlingenvervoer

Het leerlingenvervoer is een opneemregeling.

In de eerste helft van 2025 is de nieuwe Europese aanbesteding afgerond. De verwachting is dat de nieuwe aanbesteding leidt tot een behoorlijke verhoging van het tarief. De aanbesteding is langjarig. 5 jaar en tweemaal een optie om 1 jaar te verlengen. De aanbesteding op zowel prijs als kwaliteit gegund. Het belang van deze groep kwetsbare kinderen verdient ook kwaliteit in het vervoer. Ondanks dat er twee pijlers (prijs en kwaliteit) waren voor de beoordeling, is de gunning gegaan naar de goedkoopste aanbieder. Daarmee is zowel de goedkoopste optie als de kwaliteit geborgd. De nieuwe tarieven gaan met ingang van september 2025 gelden.

Ongewis blijft altijd het aantal leerlingen dat een beroep doet op een voorziening Leerlingenvervoer. De gemeente Hardinxveld-Giessendam voert de verordening vrij strak uit. Dit houdt in dat er niet onnodig Taxivervoer wordt ingezet maar dat andere alternatieven als OV en eigen vervoer nadrukkelijk worden aangereikt als (enig) alternatief. Zo wordt de instroom in het Taxivervoer zoveel als mogelijk beperkt.

Gelet op bovenstaande uiteenzetting wordt het risico op budgetoverschrijding gemiddeld geacht (50%). De impact op de ramingen in de begroting wordt op 50% ingeschat.

Programma 3: Participatiewet

De Participatiewet kenmerkt zich door een vast rijksbudget binnen de algemene uitkering. Dit is het participatiebudget dat onderdeel is van het sociaal domein. Naast het participatiebudget is er een specifieke uitkering die als inkomensdeel door het Rijk separaat wordt uitbetaald. Beide budgetten

GEMEENTE Hardinxveld- Giessendam

worden neutraal in de begroting opgenomen. Het toereikend zijn van het budget hebben wij niet geheel in eigen hand. Gemeenten hebben te maken met verlaagde inkomsten.

De SDD voert voor onze gemeente de Participatiewet uit. We zetten in op het versterken van de bestaanszekerheid van inwoners, onder andere via inkomensondersteuning, minimaregelingen en schuldhelpverlening. Daarnaast zetten we instrumenten in om inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt zo veel mogelijk te laten participeren naar vermogen.

De laatste jaren zien we een veranderde doelgroep in de bijstand. De afstand tot de arbeidsmarkt is relatief groter geworden. Voor gemeenten heeft dit tot gevolg dat de investering en ontwikkeling om inwoners richting werk te bewegen meer vraagt, zowel in tijd als in geld. Bovendien is de instroom in de bijstand niet altijd goed te voorspellen. In een kleine gemeente als Hardinxveld-Giessendam kan bijvoorbeeld een klein aantal verhuizingen van bijstandsgerechtigden naar onze gemeente al tot een groot financieel effect leiden.

De verantwoordelijkheid voor de inburgering van asielstatushouders en gezinsmigranten ligt bij gemeenten. Van het Rijk ontvangen we het budget, een specifieke uitkering (SPUK) voor inburgeringsvoorzieningen, de maatschappelijke begeleiding en de PVT's. Deze onderdelen worden door de gemeenten uitgevoerd en ingekocht, overige taken wordt door de SDD uitgevoerd. De beschikbare middelen worden bepaald aan de hand van de voorlopige taakstelling en is de basis voor de berekening van de hoogte van het budget. Er zit wel enige risico op het maken van een inschatting van de taakstelling, zeker gezien de huidige beweging van het aantal asielzoekers dat zich meldt. In 2024 was de opgelegde taakstelling hoog. De taakstelling van 2024 is in onze gemeente niet gehaald door een tekort aan huisvesting. Dit kan leiden tot een teruggave van SPUK-gelden als we het tekortkomende jaren niet inlopen. Door de hogere taakstelling, indexatie van personeelskosten, de Spreidingswet en de komst van AZC's in de regio, is de verwachting dat de kosten van de SDD en Vluchtelingenwerk komende jaren nog verder stijgen.

De budgetten van de participatiewet worden nauwlettend gevolgd. Gelet op bovenstaande uiteenzetting wordt het risico op budgetoverschrijding gemiddeld geacht (50%). De impact op de ramingen in de begroting is beperkt (10%).

Programma 3: WMO

De Wmo is een 'openeinderegeling': de kosten in enig jaar zijn sterk afhankelijk van het beroep dat op de regeling wordt gedaan. Alleen al daarom brengt het de nodige risico's met zich mee. Daarnaast hebben demografische ontwikkelingen, arbeidsmarktontwikkelingen en de ontwikkeling van kostprijzen van producten en diensten grote impact op de uitgaven van de Wmo.

De Sociale Dienst Drechtsteden (SDD) voert voor onze gemeenten het grootste deel van de Wmo-taken uit. De SDD benut hiervoor een groot deel van de Wmo-budgetten van de gemeente. Zowel de uitvoeringskosten als de apparaatskosten worden verrekend op basis van werkelijk gebruik.

De realisatiecijfers van de afgelopen jaren vormen de basis voor de komende jaren waarmee de budgetten herijkt kunnen worden. Hierbij is ook een marge ingebouwd. De realisatiecijfers van de volgende jaren bieden een verdere basis voor betrouwbaardere prognoses.

We zien kostenstijgingen op vrijwel alle maatwerkvoorzieningen. Dit komt door de combinatie van twee factoren:

De stijgende vraag naar ondersteuning. Dit komt onder andere door de vergrijzing en doordat mensen steeds langer en met zwaardere problematiek thuis blijven wonen (ambulantisering en extramuralisering);

De kostprijs/tarieven van maatwerkvoorzieningen neemt toe. Deze stijging vloeit voort uit de forse stijging van de grondstofprijzen en recente CAO-ontwikkelingen, die ook binnen de zorgsector tot forse loonsverhogingen heeft geleid. Dit zien we met name bij de huishoudelijke ondersteuning en vervoer.

De SDD stuurt op het beperken van de kosten via, onder andere, scherpe sturing op de contracten en afschaling naar lichtere vormen van ondersteuning als dat mogelijk is. Door meer in te zetten op het normaliseren van ondersteuning ('goed is goed genoeg') en meer focus te leggen op zelfredzaamheid (wat kan de inwoner nog of weer zelf) proberen we de toename in indicaties af te remmen, zodat we in de toekomst de ondersteuning kunnen blijven leveren aan mensen die het echt nodig hebben.

Het budget voor het organiseren van algemene voorzieningen zit lokaal en zit voor een groot deel in de Maatschappelijke Agenda (MAG) en het budget van het Sociaal Team (het Sociaal Team is een algemene voorziening).

De budgetten voor de Wmo worden nauwlettend gevolgd. Het risico op forse budgetoverschrijding wordt gemiddeld geacht (50%).

Programma 3: Jeugdwet

De uitvoering van de Jeugdwet is een taakveld binnen het sociaal domein. De bekostiging maakt met ingang van 1 januari 2019 geen deel meer uit van de integratie uitkering sociaal domein van de algemene uitkering van het Rijk. Deze gelden zijn als zodanig algemeen dekkingsmiddel geworden.

De taken vanuit de Jeugdwet zijn gedelegeerd en gemandateerd aan de Gemeenschappelijke Regeling Dienst Gezondheid & Jeugd. De Service Organisatie Jeugd (SOJ) Zuid-Holland Zuid is de uitvoeringsorganisatie.

De werkzaamheden die horen bij de uitvoering van de wet zijn voor een groot deel ondergebracht bij de Service Organisatie Jeugd (SOJ). De SOJ stelt jaarlijks een begroting op, waarin zij de te verwachte kosten presenteren. Het betreft hier een open 'einde regeling'. Voor de SOJ ligt er een risico rond de voorspelbaarheid van de kosten. Het afgelopen jaar zijn er hervormingen in het sociaal team doorgevoerd waardoor er kritisch naar de inzet en afbakening van jeugdhulp wordt gekeken. De kostenontwikkeling wordt nauwlettend gevolgd en geëvalueerd om deze zo veel mogelijk beheersbaar te houden. Het sociaal team biedt inmiddels meer jeugdhulp zelf aan en kijkt kritischer naar in te zetten specialistische jeugdhulp, daarbij wordt de verantwoording vooral bij ouders neergelegd aangaande uitdagingen in de opvoeding. Deze maatregel hebben bijgedragen aan besparingen. De forecast van augustus 2025 voor de SOJ laat een begrotingsbijdrage voor 2026 zien van € 5.514.561 voorgesteld voor de gemeente Hardinxveld-Giessendam. Eerder was de begrotingsbijdrage voor 2026 € 5.674.754.

De gemeente Hardinxveld-Giessendam is vanwege zijn geringe omvang gevoelig voor een gering aantal casussen dat vanwege de complexiteit kan leiden tot forse kostenstijging. Het is niet onrealistisch dat 3 tot 5 casussen tot budgetoverschrijdingen komen, gemiddeld geacht 10 – 20 %.

Bedrijfsvoering: Eenmansposten

De organisatie van de gemeente Hardinxveld-Giessendam is relatief beperkt van omvang. Daardoor is er op meerdere plekken sprake van eenmansposten. Het werk kan bij (langdurige) afwezigheid vaak niet door collega's worden opgevangen. Daardoor volgt meestal een beroep op derden om de voortgang van zaken niet in het gedrang te laten komen. De kans dat zich dit voordoet is gelet op het relatief grote aantal eenmansposten gemiddeld (50%).

De kosten welke gemoeid zijn met externe inhuur betreffen vaak openstaande vacatureplaatsen. Daardoor kunnen als eerste de bijbehorende vacaturegelden worden ingezet in combinatie met/of het concernbudget voor externe inhuur voordat aanvullende middelen nodig zijn. Het op peil hebben en houden van de ambtelijke organisatie vormt een uitdaging op zich. Als kleinere gemeente zijn we doorgaans minder sterk gepositioneerd in de arbeidsmarkt. Het werven van nieuw personeel is een uitdaging en daarmee een risico. Door de toenemende krapte op de arbeidsmarkt bestaat het risico dat

GEMEENTE Hardinxveld- Giessendam

voor langere termijn beroep op externe inhuur moet worden gedaan, waardoor mogelijk extra aanvullende middelen nodig zijn. De impact is bepaald op 10%.

Financiering & Dekking: Algemene uitkering

De jaarlijkse groei (positief of negatief) van de algemene uitkering wordt uitgedrukt in een percentage. Dat wordt het accres genoemd, een Frans woord voor groei. Het accres wordt over de gemeenten verdeeld via de uitkeringsfactor.

Uitgangspunt is dat het gemeentefonds meerjarig de ontwikkeling van het nominaal bruto binnenlands product (bbp) volgt. De indexatie is gesplitst in een volumedeel en een prijsdeel.

- Volume accres

Het volume accres wordt vanaf 2024 gebaseerd op een 8-jaars historisch gemiddelde (t-9 t/m t-2) van de ontwikkeling van het bbp. In de septembercirculaire 2024 is een nieuwe raming voor het accres 2025 en verder opgenomen. Deze raming is gebaseerd op de actuele raming van de ontwikkeling van het bbp door het Centraal Planbureau (CPB). Voor de jaren 2025 tot en met 2029 is de raming van het volume deel neerwaarts bijgesteld.

- LPO-accres

De indexatie voor inflatie volgt de prijs bbp van het lopende jaar. Voor 2025 is de raming voor de prijs bbp omhoog bijgesteld. De ramingen voor de ontwikkeling van de prijs bbp lijkt structureel te laag te zijn.

De verwachting is dat de uitkeringen voor het sociaal domein de komende jaren onder druk blijven staan. Extra middelen die gemeenten in de meicirculaire 2025 hebben ontvangen van het Rijk voor jeugd hebben gezorgd voor een demping/terugval van het gemeentefonds. De stijgende inflatie, een lagere economische groei en daarbij behorende verminderende uitgaven van het Rijk, zijn risico's die op voorhand moeilijk zijn in te schatten. De kans wordt op gemiddeld (50%) ingeschat, de impact op 5%.

Financiering & Dekking: Rentelasten

De gemeente kent een financieringsbehoefte. In de financieringsbehoefte wordt voorzien door het aantrekken van lang- en kortlopende leningen. Vanaf 2022 is sprake geweest van stijgende rentes, waardoor ook de rentelasten op nieuwe leningen (langlopend en kasgeld) stegen. Inmiddels is sinds langere tijd sprake van een redelijk stabiel renteniveau, welke echter ruim hoger ligt dan de jaren voor 2022. Recente ontwikkelingen duiden op een mogelijke verlagingstabilisering van de rente, waarbij de rente voor kortere perioden (tot 20 jaar) lager liggen dan voor langere perioden (groter dan 20 jaar).

De hoogte van de rente op het moment van investering is bepalend voor de toekomstige rentelast. Het risico bestaat dat bij het herfinancieren van leningen dan wel aantrekken van nieuwe leningen een hoger rentepercentage geldt ten opzichte van de huidige verwachtingen. Door actief te sturen op de liquiditeitsbehoefte wordt getracht om het risico op rentestijgingen te beperken

Gelet op de toekomstige investeringen is de verwachting dat wij in de komende jaren nieuwe leningen aan moeten gaan trekken. In de begroting hebben we rekening gehouden met het huidige beeld van de rentelasten (3,5%). Het blijft de vraag of het rentepercentage waar wij rekening mee hebben gehouden afdoende is. De kans op een hoger rentepercentage wordt ingeschat op 50% (kans gemiddeld). De impact is bepaald op 10%.

Overigen: Vennootschapsbelasting

Uit de uitgevoerde inventarisatie van potentieel belastingplichtige activiteiten is geconcludeerd dat we geen risico's lopen op het gebied van de vennootschapsbelastingplicht. Tot en met het jaar 2024 hebben we dan ook nul-aangiftes gedaan. Het is wel van belang om de kritische onderdelen goed in beeld te

GEMEENTE Hardinxveld- Giessendam

blijven houden en ook alert te blijven bij toekomstige wijzigingen in beleid en/of tariefstellingen. We schatten het risico in op € 0.

Overigen: Overig (niet kwantificeerbaar)

Naast voornoemde risico's (kwantificeerbaar) is sprake van zogenaamde niet kwantificeerbare risico's. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan een grote calamiteit. Inschatting van de directe en de vervolgschade is niet of nauwelijks te bepalen, omdat in het geval van een grote calamiteit dit onder andere afhankelijk is van het gebied waar het zich voordoet en anderzijds van de mogelijke bijdragen in de kosten door derden (Rijk, Provincie, Waterschap etc.). Voor de overige risico's is daarom een totaalbedrag gerekend van € 1 miljoen.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is opgebouwd uit de relatie tussen de risicoscore en de weerstandscapaciteit. Deze relatie drukken we uit in een verhoudingsgetal:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Weerstandscapaciteit}}{\text{Risicoscore}}$$

De weerstandscapaciteit bedraagt € 6.589.000. Het totaal aan risico's wordt ingeschat op € 3.689.000. Hiermee komt de ratio weerstandsvermogen uit op 1,8 voor 2026. Deze ratio is ruim voldoende en ligt in het verlengde van de ratio in de begroting 2025 (1,7).

In de Perspectiefnota 2026-2029 is daarnaast een bedrag opgenomen van jaarlijks € 600.000. In de Perspectiefnota is toegelicht waarvoor deze bedrag is opgenomen. Voor 2026 is dit bedrag naar € 300.000 bijgesteld.

Grondexploitaties

Voor het afdekken van de risico's bij de grondexploitaties hebben we een afzonderlijke reserve. De reserve afgezet tegen de verwachte risico's laat het volgende beeld zien.

De reserve grondexploitaties bedraagt per 31 december 2024 € 775.000

Het risicobedrag voor exploitaties in uitvoering bedraagt € 160.000

Het saldo bedraagt € 615.000

In paragraaf 2.11 wordt een nadere toelichting op de grondexploitaties gegeven.

Kengetallen

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Meerjaren raming 2027	Meerjaren raming 2028	Meerjaren raming 2029
Netto schuldquote	24%	61%	50%	60%	65%	60%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle vertrekte leningen	23%	61%	50%	60%	65%	60%
Solvabiliteitsratio	41%	38%	37%	35%	34%	35%
Grondexploitatie	23%	22%	20%	21%	22%	16%
Structurele exploitatieruimte	1%	0%	1%	1%	1%	2%
Gemeentelijke belastingcapaciteit	109%	98%	99%	99%	99%	99%

Totaalbeoordeling

De gemeente Hardinxveld-Giessendam is voldoende weerbaar. Er zijn voldoende buffers om de risico's en/of onvoorziene tegenvallers op te vangen. Het weerstandsvermogen en de weerstandsratio zijn ruim boven de norm. De ratio weerstandsvermogen is met 1,8 ruim voldoende. Daarnaast is de gemeente

GEMEENTE Hardinxveld- Giessendam

Hardinxveld-Giessendam eind 2025 voldoende flexibel, financieel wendbaar. Dit laat de netto schuldquote zien.

Netto schuldquote & de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de medeoverheid ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken.

Omdat bij leningen er onzekerheid kan bestaan of ze allemaal terug worden betaald wordt bij de berekening van de netto schuldquote onderscheid gemaakt door het kengetal te berekenen, zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Op die manier wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en ook wat dat betekent voor de schuldenlast.

In zijn algemeenheid kan worden gezegd dat de netto schuldquote van een gemeente tussen 0% en 90% zou moeten liggen. Als de netto schuldquote tussen 100% en 130% ligt, is de gemeenteschuld hoog, hij moet niet verder stijgen. Als de netto schuldquote boven de 130% uitkomt, dan bevindt de gemeente in de gevarenczone.

De schuldquote van de gemeente Hardinxveld-Giessendam (50%) valt binnen de reguliere marges. Het percentage ligt bij de jaarrekening lager dan bij de begroting was voorzien, dit wordt veroorzaakt door uitgestelde uitvoeringen bij de investeringen hierdoor zijn er minder financieringsmiddelen aangetrokken dan voorzien.

De solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de medeoverheid in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen.

Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat volgens artikel 42 van het BBV uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. Als signaalwaarde voor de solvabiliteitsratio geldt een percentage van 20%. Bij een solvabiliteitsratio lager dan 20% bevindt de gemeente zich op glad ijs.

Met 37% ligt het de ratio van de gemeente Hardinxveld- Giessendam boven de signaalwaarde.

Grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Voor de berekening van dit kengetal worden de bouwgronden in exploitatie (inclusief faciliterend deel – onder overlopende activa) gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken (ingevolge artikel 17, onderdeel c, van het BBV) en uitgedrukt in een percentage. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen. Het kengetal laat nagenoeg dezelfde zien als bij het opstellen van de jaarrekening 2024.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (zie artikel 17, onderdeel c, van het BBV) en uitgedrukt in een percentage. Dit percentage is vooral van belang bij de begroting. Een niet structureel sluitende begroting kan gevolgen hebben voor het provinciaal toezicht.

GEMEENTE
**Hardinxveld-
Giessendam**

Voor de berekening van het structureel exploitatieresultaat wordt verwezen naar paragraaf 3.5.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de provincie of gemeenten zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Gemeente Hardinxveld-Giessendam zit onder het landelijk gemiddelde. Een hoog gemiddeld OZB-tarief ten opzichte van het landelijk gemiddelde geeft aan dat de gemeente beperkt is in het verkrijgen van extra inkomsten.

2.8 Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen

Algemeen

Kapitaalgoederen zijn eigendommen van de gemeente, zoals wegen, rioleringen, bruggen en gebouwen die door de gemeente duurzaam in stand gehouden moeten worden. Zij worden beheerd op basis van beheerplannen. In deze beheerplannen staat op welke wijze het reguliere en het periodieke onderhoud plaatsvindt. De beheerplannen worden periodiek geactualiseerd.

Kaderstelling

Met deze paragraaf heeft de raad bij de vaststelling van de begroting de mogelijkheid kaders te stellen voor het onderhoud van de materiële vaste activa (bijvoorbeeld gebouwen, wegen, riolering, etc.). Dit is van belang omdat in veel programma's kosten zijn opgenomen voor het onderhoud van kapitaalgoederen, waarvoor op basis van meerjarenonderhoudsplannen reserves en voorzieningen zijn gevormd.

De materiële vaste activa zijn begroot per einde 2026 op € 67.574 miljoen. De specificatie hiervan luidt als volgt (x € 1.000):

		Bedragen x € 1.000	
Materiële Vaste Activa		Begroting 2026	
<i>Economisch nut</i>			
Gronden en terreinen	13.399		
Bedrijfsgebouwen	16.562		
GWV-Werken; Economisch nut zonder heffing	48		
Vervoermiddelen	571		
Machines, apparaten en installaties	3.241		
GWV-Werken; Economisch nut met heffing	100		
Overige materiële activa	962		
			34.882
<i>Investerings met een economisch nut, waarvoor heffingen geheven</i>			
Machines, apparaten en installaties	13.848		
			13.848
<i>Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut</i>			
Grond-, weg en waterbouwkundige werken	18.197		
Machines, apparaten en installaties	535		
Overige materiële activa	113		
			18.845
Totaal			67.574

Periodiek onderhoud

Het periodiek onderhoud is het jaarlijkse programma voor groot onderhoud en voor renovaties, waarmee we zorgen dat onze kapitaalgoederen hun beoogde levensduur kunnen bereiken of waarmee de levensduur wordt verlengd. In de beheerplannen is aangegeven wat de levensduur is en hoe we omgaan met het periodieke onderhoud. Ook staat aangegeven op welk moment vervanging nodig is. Voor vervangingen worden in de begroting specifieke investeringen benoemd. De diverse reserves en voorzieningen worden gevoed door een jaarlijkse dotatie ten laste van de exploitatie.

Hieronder worden de verschillende beheerplannen kort toegelicht en is tevens aangegeven welk beslag op de middelen eruit voortvloeit. Bij meerdere kapitaalgoederen is sprake van bestemde reserves ter dekking van de afschrijvingslasten. De bedragen zijn opgenomen in eenheden van € 1.000.

BEHEERPLAN WEGEN	
Vastgesteld door raad	20 juni 2014 Evaluatie opgesteld in 2017. Aanvulling in 2018 – voetpaden wel/niet B-niveau.
Looptijd	2014-2020
Doel	Onderhouden van het wegareaal op het door de gemeenteraad gekozen onderhoudsniveau beeldkwaliteit C.
Investerings en ambitieniveau	In het beheerplan wegen 2014-2020 zijn de lopende en geplande investeringen opgenomen. De investeringsplanning is zodanig opgesteld dat het onderhoud op het beoogde kwaliteitsniveau C kan plaatsvinden. Op basis van de opgestelde evaluatie in 2017 is besloten het kwaliteitsniveau van de fietspaden te verhogen naar niveau B. Om meerjarig de onderhouds- en afschrijvingslasten te kunnen egaliseren is een reserve wegenbeheer gevormd. In april 2018 is besloten dat het beheer van de voetpaden voorlopig op C-niveau blijft, met een extra inspanning op risicolocaties.
Planning actualisatie	Actualisatie beheerplan in 2025. De beheergegevens (data) zijn verwerkt in het beheerpakket. De vertaalslag naar beleids- en beheerplan moet nog gemaakt worden. Daarbij worden ook de projecten uit het mobiliteitsplan betrokken. Het doel daarvan is om groot onderhoud en gewenste aanpassingen vanuit het mobiliteitsplan op elkaar af te stemmen. Kanttekening hierbij is dat door personele omstandigheden de vaststelling van het wegenbeheerplan opgeschoven is naar medio 2026.

(bedragen x € 1.000)

Beheerplan Wegen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
<u>Product wegen, straten en pleinen</u>				
Programmakosten en -baten	865	865	865	865
Kapitaallasten (afschrijvingen en rente)	642	855	862	930
Mutatie voorzieningen	0	0	0	0
Toerekeningen programma Bedrijfsvoering	901	903	902	901
Saldo programmalasten	2.408	2.623	2.629	2.696
<u>Bestemmingsreserve Wegen</u>				
Dotaties	575	-175	-175	-175
Onttrekkingen afschrijvingslasten, rentecompensatie	-454	-551	-565	-620
Mutatie reserve	121	-726	-740	-795
Totaal lasten wegenbeheerprogramma	2.529	1.897	1.889	1.901

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de onderhouds- en afschrijvingslasten worden geëgaliseerd via de reserve Wegen.

GEMEENTE Hardinxveld- Giessendam

De afschrijvingstermijnen voor reconstructies/herinrichting zijn 40 jaar, voor asfaltering 20 jaar, voor een geluiddempende toplaag 6 jaar en voor herstraten 10 jaar.

BRUGGEN	
Vastgesteld door raad	Geen raadsbesluit; B&W 11 oktober 2001; Commissie OWB november 2001.
Looptijd	5 jaar (versie 2001 is in 2004 geactualiseerd).
Doel	De civiele kunstwerken (o.a. bruggen, kades e.a.) zijn geïnventariseerd, op basis hiervan is het planmatig onderhoud begroot. De te nemen maatregelen zijn in een meerjarenbegroting opgenomen.
Investeringen en ambitieniveau	In het nog op te stellen beheerplan kunstwerken worden de ambities en bijbehorende middelen opgenomen.
Planning actualisatie	Er is een inventarisatie en beoordeling uitgevoerd van alle civiele kunstwerken. De verdere uitwerking en besluitvorming staat gepland voor 2026.

(bedragen x € 1.000)

Bruggen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
kapitaallasten				
Lasten programma 4	52	48	40	44

OPENBARE VERLICHTING	
Vastgesteld door raad	September 2017.
Looptijd	2017-2026
Doel	Het beheerplan is een uitwerking van de in het beleidsplan openbare verlichting (2017-2026) vastgelegde beleidsuitgangspunten. In het beheerplan wordt beschreven welk beheer en onderhoud uitgevoerd moet worden om de installatie en de verlichting op een gewenst kwaliteitsniveau te brengen of te houden en welke financiële middelen daarvoor nodig zijn. In 2026 zal er een nieuw beheer- en beleidsplan openbare verlichting worden opgesteld. In het najaar 2026 zal dit nieuwe plan ter vaststelling aan de gemeenteraad worden aangeboden
Investeringen en ambitieniveau	De jaarlijkse kapitaallasten worden gedekt uit de reserve.
Planning actualisatie	Gepland voor het najaar 2026.

(bedragen x € 1.000)

Beheerplan Openbare verlichting	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
<u>Product Openbare Verlichting</u>				
Programmakosten en -baten	233	218	218	218
Kapitaallasten (afschrijvingen en rente)	80	75	77	61
Mutatie voorzieningen	0	0	0	0
Toerekeningen programma Bedrijfsvoering	0	0	0	0
Saldo programmalasten	312	292	295	279
<u>Bestemmingsreserve Openbare Verlichting</u>				
Dotaties	64	64	64	64
Onttrekkingen afschrijvingslasten, onderhoud	-81	-76	-79	-63
Mutatie reserve	-16	-11	-14	1
Totaal lasten beheerprogramma OV	296	281	281	280

Investerings in straatverlichting worden in 15 jaar afgeschreven. De afschrijvingslasten worden geëgaliseerd via de reserve Openbare Verlichting.

BAGGERPLAN	
Vastgesteld door raad	2019 / 2020
Looptijd	2019 - 2029
Doel	Uitvoeren reguliere baggerronde inclusief de acceptatiekosten voor baggerwerkzaamheden van het waterschap. Zorgdragen voor een goede afstroming van het regenwater.
Investerings en ambitieniveau	In 2019 is het baggerplan gereedgekomen. Deze is in 2020 vastgesteld door het college en betreft de baggercyclus van 2021-2024. In het plan zijn het ambitieniveau en de benodigde middelen opgenomen. Ter dekking van onderhouds- en afschrijvingslasten is een bestemmingsreserve Waterbeheerplan in het leven geroepen.
Planning actualisatie	2029.

Voor egalisatie van de kosten over de jaren heen is een reserve 'waterbeheerplan' (voorheen reserve 'baggeren') gecreëerd.

(bedragen x € 1.000)

Baggeren	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
<u>Product Waterlossingen en sloten</u>				
Programmakosten en -baten	52	39	39	39
Kapitaallasten (afschrijvingen en rente)	49	50	48	49
Mutatie voorzieningen	0	0	0	0
Toerekeningen programma Bedrijfsvoering	0	0	0	0
Saldo programmalasten	101	89	87	88
<u>Bestemmingsreserve Waterbeheerplan</u>				
Dotaties	25	25	25	25
Onttrekkingen afschrijvingslasten, onderhoud	-51	-37	-35	-37
Mutatie reserve	-26	-12	-10	-12
Totaal lasten Baggeren	75	77	76	76

WATERTAKENPLAN	
Vastgesteld door raad	2023
Looptijd	10 jaar
Doel	De exploitatielasten en investeringen zijn gebaseerd op het Watertakenplan. De voorziening riolering is bedoeld voor tariefegalisatie.
Investeringen en ambitieniveau	Deze worden in het Watertakenplan aangegeven en zijn gericht op de inzameling en transport van afvalwater, de inzameling, berging en afvoer van hemelwater, het doelmatig omgaan met grondwater en oppervlaktewater Om de doelen te concretiseren zijn hieraan functionele eisen en maatstaven gekoppeld. De huidige toestand van de riolering en gemeentelijke watergangen wordt aan deze doelen getoetst, maatregelen worden opgesteld en er is een strategie uitgewerkt hoe de maatregelen - technisch en financieel - in de tijd gerealiseerd kunnen worden.
Planning actualisatie	Het watertakenplan is breder dan het voormalige vGRP. In het watertakenplan heeft de riolering een plaats, maar ook het watersysteem daar omheen. Riolering, opvang en afvoer van hemelwater, oppervlaktewater en grondwater hangen immers nauw met elkaar samen. In 2022 is het BRP geactualiseerd, waarin het gehele rioolstelsel op zijn functioneren wordt berekend en wat mede als basis dient voor de actualisatie van het watertakenplan. Klimaatadaptatie, duurzaamheid en participatie zijn onderwerpen die meegenomen zijn in het opgestelde plan. In 2024 is een start gemaakt met de uitvoering van de genoemde projecten en maatregelen in het Watertakenplan. De uitvoering staat beschreven in het jaarlijkse uitvoeringsplan van het Watertakenplan.

(bedragen x € 1.000)

Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
<u>Product Pompen en riolen</u>				
Programmakosten en -baten	486	486	486	540
Kapitaallasten (afschrijvingen en rente)	712	702	732	792
Toerekeningen programma Bedrijfsvoering	397	397	397	396
Saldo programmalasten	1.596	1.585	1.616	1.729
<u>Voorziening Riolering</u>				
Lasten GRP (incl btw en overig toe te rekenen)	1.906	1.927	1.948	1.968
Baten (legesopbrengsten)	-1.906	-1.927	-1.948	-1.968
Mutatie voorziening Riolering	0	0	0	0

Ten aanzien van de rioolheffing is sprake van 100% Kostendekkendheid. Bij de uit het rioolheffing te dekken kosten wordt ook rekening gehouden met de toerekenbare btw en een deel van de kosten van straatreiniging. Het verschil tussen de totale kosten en de opbrengst uit de rioolheffing wordt verrekend met de voorziening Riolering.

GROENBELEIDSPLAN	
Vastgesteld door raad	21 april 2022
Looptijd	10 jaar
Doel	Strategisch plan op gemeentelijk- en wijkniveau voor het beleidsmatig sturen en planmatig beheren van groen. Geeft met zijn uitgangspunten en richtlijnen richting aan de ontwikkeling van het openbare groen. Geeft inzicht in de groenstructuren, zonering en groentypen, beheer-, onderhoud- en inrichtingsmaatregelen en financiële en organisatorische consequenties.
Investeringen en ambitieniveau	Investeringen zijn gebaseerd op groenbeleidsplan en worden vastgelegd in een uitwerkingsplan. Onderhoud wordt uit exploitatie bekostigd. Voor uitgaven op grond van het nieuwe groenbeleidsplan is jaarlijks € 61.000 opgenomen.
Planning actualisatie	In april 2022 is het geactualiseerde groenbeleidsplan door de raad vastgesteld. Looptijd van het plan is tot 2032.

(bedragen x € 1.000)

Groenbeleidsplan	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
<u>Product Openbaar groen</u>				
Programmakosten en -baten	389	389	389	389
Kapitaallasten (afschrijvingen en rente)	12	11	11	11
Mutatie voorzieningen	0	0	0	0
Toerekeningen programma Bedrijfsvoering	1.210	1.212	1.210	1.207
Saldo programmalasten	1.610	1.612	1.611	1.607
Totaal lasten Groenbeleidsplan	1.610	1.612	1.611	1.607

VASTGOEDBEHEER	
Vastgesteld door raad	Het Meerjaren onderhoudsplan gebouwen (MJOP Gebouwen) is op 25 maart 2021 vastgesteld door de raad.
Looptijd	5 jaar
Doel	Het in stand houden van het gemeentelijk vastgoed.
Investeringen en ambitieniveau	De financiering voor de instandhouding van het vastgoed is gebaseerd op het meerjaren onderhoudsplan. Voor financiering van het planmatig onderhoud is een voorziening Onderhoud Gebouwen gevormd.
Planning actualisatie	Door de ontwikkeling van onder andere het Huis van de Gemeente, project Pietersweer, Sporthal De Wielewaal, het zwembad De Duikelaar de herberekening van de voorziening en exploitatie is er een nieuwe inspectie uitgevoerd en een MJOP opgesteld. De geactualiseerde inspectie en MJOP worden onderbouwd in een beheerplan gemeentelijk vastgoed en de vaststelling hiervan wordt in 2026 verwacht. Het beheerplan gemeentelijk vastgoed 2026-2029 heeft een looptijd van 4 jaar.

(bedragen x € 1.000)

Vastgoedbeheer	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
<u>Voorziening MJOP Gebouwen</u>				
Saldo 1/1	1.001	992	1.277	1.480
070-50 KDV Bellefleur 6-8 (vastgoed)	-1	-1	-1	-1
075-00 Bibliotheek (vastgoed)	13	13	0	0
085-20 Zwembad De Duikelaar (vastgoed)	113	113	113	113
085-30 Sporthal De Wielewaal (vastgoed)	24	24	24	24
085-30 Sporthal De Appelgaard (vastgoed)	9	9	9	9
125-00 De Keet, Boorstraat (vastgoed)	4	4	4	4
125-00 Ducdalf, Scheldestraat 1 (vastgoed)	9	9	0	0
140-10 Afvalbrengstation (vastgoed)	15	15	15	15
150-00 Aula's begraafplaatsen (vastgoed)	8	8	8	8
205-00 Stelposten begroting	15	15	15	15
220-10 Gemeentehuis (vastgoed)	194	194	134	134
220-50 Werkplaats (vastgoed)	0	0	0	0
Dotaties aan voorziening tlv exploitatie	403	403	321	321
<u>Onttrekkingen aan voorziening</u>				
Totaal bestedingen	-412	-118	-118	-118
Saldo 31/12	992	1.277	1.480	1.684

SPEELRUIMTEN	
Vastgesteld door raad	De gemeenteraad heeft in zijn vergadering van 26 januari 2012 het Speelruimteplan 2012-2021 vastgesteld.
Looptijd	10 jaar.
Doel	Komen tot een weloverwogen, praktisch en breed gedragen speelruimtebeleid voor de komende 10 jaar.
Investeringen en ambitieniveau	In het door het college van burgemeester en wethouders vastgestelde uitvoeringsplan voor 2012 en volgende jaren is invulling gegeven aan de opdracht uit bovengenoemd raadsbesluit om de uitvoering en de kosten te spreiden over de onderdelen reguliere vervanging en onderhoud, achterstand en aanpassing/vernieuwing. Jaarlijks wordt een uitvoeringsplan opgesteld waarin de planning wordt gevolgd en eventuele afwijkingen hierop worden gemotiveerd. Het accent ligt de komende jaren op de eerste twee onderdelen. Jaarlijks wordt gemonitord of de planningen worden gehaald.
Planning actualisatie	In 2024 is een start gemaakt met de herziening van het speelruimteplan door de evaluatie en een plan van aanpak te presenteren. Het herziene plan is in 2025 aan de raad gepresenteerd en voorgelegd ter vaststelling.

(bedragen x € 1.000)

Beheerplan Speelplaatsen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
<u>Product Speelplaatsen</u>				
Programmakosten en -baten	28	28	28	28
Kapitaallasten (afschrijvingen en rente)	87	93	99	105
Mutatie voorzieningen	0	0	0	0
Toerekeningen programma Bedrijfsvoering	0	0	0	0
Saldo programmalasten	115	121	127	133
<u>Bestemmingsreserve speelplaatsen</u>				
Toevoegingen	58	58	58	58
Onttrekking afschrijvingslasten	-72	-78	-84	-90
Mutatie reserve Speelplaatsen	-14	-20	-26	-32
Totaal lasten beheerprogramma Speelplaatser	101	102	102	102

Investeringen in speelruimten worden in 15 jaar afgeschreven.

BEGRAAFPLAATSEN

	Voor de begraafplaatsen is er op dit moment nog geen beheerplan. Het beleidsplan begraafplaatsen is op 23 april 2015 door de raad vastgesteld. Er wordt gewerkt aan de hervorming van het product begraafplaatsen middels een vastgestelde actiepuntenlijst. Door aanpassingen van de plannen bij begraafplaats Spindermolen waarbij in- en uitbreidingen zijn vastgesteld is de vaststelling van dit beheerplan voorzien voor 2026
--	---

(bedragen x € 1.000)

Begraafplaatsen	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
<u>Product Begraafplaatsen</u>				
Programmakosten en -baten	-96	-93	-93	-93
Kapitaallasten (afschrijvingen en rente)	124	124	125	124
Mutatie voorzieningen	8	8	8	8
Toerekeningen programma Bedrijfsvoering	487	488	488	487
Saldo programmalasten	523	527	528	526
<u>Bestemmingsreserve Begraafplaatsen</u>				
Toevoegingen	18	18	18	18
Onttrekkingen afschrijvingslasten, onderhoud	-6	-6	-6	-4
Mutatie reserve Begraafplaatsen	12	12	12	14
Totaal lasten beheerprogramma Begraafplaats	535	539	540	540

SPORTVELDEN

	Voor de sportvelden is op dit moment nog geen beheerplan. Er wordt aan een plan gewerkt. Op dit moment is nog niet duidelijk wanneer dit voorgelegd wordt aan de gemeenteraad.
--	--

BOMENBELEIDSPLAN

Vastgesteld door raad	De gemeenteraad heeft in zijn vergadering van 21 juni 2012 het Bomenbeleidsplan 2012-2021 vastgesteld.
Looptijd	10 jaar
Doel	Komen tot een weloverwogen, praktisch en breed gedragen bomenbeleid voor de komende 10 jaar
Investerings en ambitieniveau	Met het door het college van burgemeester en wethouders vastgestelde bomenbeleidsplan in 2012 is invulling gegeven een duidelijke structuur voor het beschermen van bomen en boomstructuren. Zo wordt gewerkt met de Groene Kaart. Ook wordt er kader gegeven voor het aanplanten, onderhouden en beschermen van bomen.
Planning actualisatie	In 2025 is het bomenbeleid geactualiseerd, deze wordt in 2026 ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad.

(bedragen x € 1.000)

Groenbeleidsplan	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
<u>Product Openbaar groen</u>				
Programmakosten en -baten	389	389	389	389
Kapitaallasten (afschrijvingen en rente)	12	11	11	11
Mutatie voorzieningen	0	0	0	0
Toerekeningen programma Bedrijfsvoering	1.210	1.212	1.210	1.207
Saldo programmalasten	1.610	1.612	1.611	1.607
Totaal lasten Groenbeleidsplan	1.610	1.612	1.611	1.607

Samenvatting

Samenvattend kan het volgende overzicht van het onderhoud kapitaalgoederen voor 2026 worden gegeven:

(bedragen x € 1.000)

Beheersonderdeel	Programma kosten en baten	Kapitaal lasten	Dotatie voorziening	Aandeel bedrijfs voering	Dotatie reserve	Onttrekking reserve	Totaal
Wegen, straten en pleinen	865	599	0	901	575	-454	2.486
Bruggen		44					44
Openbare Verlichting	233	80	0	0	64	-81	296
Stedelijk waterplan			42				42
Waterlossingen en sloten	52	49	0	0	25	-51	75
Gemeentelijk Rioleringsplan	486	712	0	397			1.596
Openbaar groen	389	12	0	1.210	0	0	1.610
Speelterrinen en - tuinen	28	87	0	0	58	-72	101
Begraafplaatsen	-96	124	8	487	18	-6	535
Vastgoedbeheer			403				403
Totaal	1.956	1.706	453	2.995	740	-663	7.188

2.9 Paragraaf Financiering en Treasury

Algemeen

In deze paragraaf komen de onderwerpen aan de orde die behoren tot de gemeentelijke financieringsfunctie. De gemeentelijke financieringsfunctie wordt ook wel met de term 'treasury' aangeduid. Het begrip treasury kan worden gedefinieerd als het besturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Meer concreet gaat het om financiering van het beleid tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden, het te allen tijde zorgen voor voldoende liquide middelen en het daarbij afdekken van met name rente- en kredietrisico's.

De uitvoering van de gemeentelijke financieringsfunctie dient plaats te vinden binnen de kaders zoals gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) en het lokaal vastgestelde Financieringsstatuut. In de Wet fido staan vooral transparantie en risicobeheersing centraal. De transparantie komt daarbij tot uitdrukking in voorschriften voor een verplicht financieringsstatuut alsmede een financieringsparagraaf in begroting en jaarstukken. De risicobeheersing binnen de Wet fido richt zich op renterisico's, kredietrisico's, en liquiditeitsrisico's. Benadrukt wordt dat de financieringsfunctie van de gemeente Hardinxveld-Giessendam uitsluitend de publieke taak dient en dat een prudent beleid voeren binnen de kaders die de Wet fido zijn gesteld. Het Financieringsstatuut is in december 2021 door de gemeenteraad vastgesteld.

Aan het einde van deze paragraaf is een renteoverzicht opgenomen. In dit renteoverzicht wordt inzicht gegeven in de rentelasten en rentebaten zoals deze zijn opgenomen in de begroting.

Renteontwikkelingen

De tarieven op de geldmarkt (kortlopende leningen) volgen het tarief dat de ECB hanteert met haar depositorente. Na enkele jaren van stijgingen is dit tarief in stappen van een kwart procentpunt verlaagd tot 2% op dit moment. De verwachting is dat er nog 0 tot 2 rentestappen van een kwart procentpunt zullen volgen dit jaar waardoor het tarief per ultimo 2025 tussen de 1,5% en 2% zal uitkomen.

Het rentetarief op langlopende gemeenteleningen is de laatste maanden gestegen. De duurste leningen op dit moment zijn 30- tot 50-jarige aflossingsvrije leningen waarvan het tarief circa 3,65% is inclusief een liquiditeitsopslag van circa 90 basispunten. Kortere looptijden zoals 5 jaar met lineaire aflossing zijn een stuk goedkoper met een rentetarief van circa 2,45% inclusief een liquiditeitsopslag van circa 20 basispunten. De liquiditeitsopslagen zijn historisch gezien erg ruim. Een mogelijke verklaring is de toenemende overheidsschuld wereldwijd waardoor er veel vraag is naar financiering. Daarnaast bouwt de ECB zijn portefeuille staatsobligaties af.

Risicobeheer

Risicobeheersing vormt één van de pijlers van de Wet fido. In de volgende onderdelen wordt ingegaan op de risicoaspecten die verbonden zijn aan de uitvoering van de treasuryfunctie binnen Hardinxveld-Giessendam. Deze kunnen worden onderscheiden in renterisico's, kredietrisico's, koersrisico's en valutarisico's. Voor de gemeente is het laatstgenoemd risico niet van toepassing.

Renterisico vlottende schuld (kasgeldlimiet)

Met de kasgeldlimiet is in de Wet fido een norm gesteld voor het maximumbedrag waarop de gemeente haar financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mag financieren. Deze norm bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal. Voor 2026 kan de kasgeldlimiet voor de gemeente als volgt worden bepaald:

Bedragen x € 1.000

Berekening kasgeldlimiet

Begrotingstotaal 2026	64.490
Relevante percentage	8,50%
Kasgeldlimiet	5.482

	1ste kwartaal	2de kwartaal	3de kwartaal	4de kwartaal
Gemiddelde netto vlottende schuld (+) of gemiddelde netto vlottend overschot (-)	5.000	6.000	0	4.000
Kasgeldlimiet	5.482	5.482	5.482	5.482
Overschrijding kasgeldlimiet	-	518	-	-
Ruimte onder kasgeldlimiet	482	-	5.482	1.482

De kasgeldlimiet mag maximaal drie kwartalen worden overschreden. De gemeente Hardinxveld-Giessendam verwacht in 2026 binnen de gestelde normen te opereren. Oogmerk van het door de servicegemeente uit te voeren gemeentelijke saldobehoor is om de limietruimte optimaal te benutten.

Renterisico vaste schuld (renterisiconorm)

De Wet fido definieert vaste schuld als opgenomen geldleningen met een rentetypische looptijd groter of gelijk aan 1 jaar. Met de renterisiconorm biedt de Wet fido een richtsnoer om renteaanpassingen van financieringen en beleggingen goed in de tijd te spreiden. Het doel van deze norm is het voorkomen van een overmatige afhankelijkheid van het renteniveau in één bepaald jaar. De norm bedraagt 20% van het begrotingstotaal.

Conform voorschrift van de geactualiseerde Wet fido wordt het renterisico in onderstaande tabel voor de komende vier jaren bepaald, terwijl de renterisiconorm alleen betrekking heeft op het totaal van de begroting voor het komende jaar.

Bedragen x € 1.000

	2026	2027	2028	2029
Berekening renterisico				
Bedrag renteherzieningen	0	0	0	0
Bedrag aflossingen	1.110	1.205	6.149	1.153
Totaal renterisico	1.110	1.205	6.149	1.153
Renterisiconorm:				
Begrotingstotaal 2026-2029	64.490	59.772	59.514	60.257
Percentage conform ministeriële regeling	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm 2026-2029	12.898	11.954	11.903	12.051
Toets renterisico aan norm:				
Renterisico	1.110			
Renterisiconorm	12.898			
Onderschrijding	11.788			

Uit deze tabel blijkt dat de gemeente in 2026 de renterisiconorm niet zal overschrijden.

GEMEENTE Hardinxveld- Giessendam

In de volgende tabel wordt een overzicht gegeven van de opgenomen geldleningen en het laatste jaar van aflossing.

Geldgever	Hoofdsom	Rente- percentage	Restant 1-1-2026	Restant 31-12-2026	Jaar laatste aflossing
NWB	1.500.000	5,180%	120.000	60.000	2027
BNG	2.000.000	3,365%	-	-	2025
BNG	7.000.000	0,530%	4.725.000	4.550.000	2052
BNG	4.500.000	1,445%	1.200.000	900.000	2029
BNG	3.500.000	1,130%	1.925.000	1.750.000	2036
BNG	3.000.000	0,120%	2.250.000	2.100.000	2040
BNG	7.500.000	3,047%	6.750.000	6.500.000	2052
BNG	5.000.000	2,819%	5.000.000	5.000.000	2074
BNG	5.000.000	2,504%	5.000.000	5.000.000	2028
NB	3.000.000	3,750%	-	3.000.000	2031
Projectfinancieringen					
NB	8.550.000	3,750%		8.550.000	2046
	50.550.000		26.970.000	37.410.000	

We hebben in de begroting 2026 rekening gehouden met een nog aan te trekken lening van € 8,6 miljoen in 2026 voor Huis van de Gemeente. Daarnaast is er vanwege overige investeringen een extra lening voorzien van € 3 miljoen. De uitvoering van het investeringsplan en de grondexploitaties zullen bepalend zijn wanneer er exact een nieuwe langlopende lening moet worden aangetrokken.

Kredietrisico's

Kredietrisico's kunnen zich op twee manieren manifesteren. Ten eerste is er het risico dat direct wordt gelopen uit hoofde van door de gemeente verstrekte leningen en uitgezette beleggingen. Ten tweede is een kredietrisico aan de orde ten aanzien van verstrekte gemeentegaranties (ook wel borgstellingen genoemd). Dit laatste kan worden omschreven als een indirect kredietrisico.

Kredietrisico op leningen en beleggingen

De gemeente Hardinxveld-Giessendam heeft uit hoofde van haar publieke taak leningen (door)verstrekst en beleggingen gerealiseerd. In het hierna volgende overzicht zijn de uitgezette gelden vermeld.

De deelnemingen en beleggingen bestaan per 31 december 2026 uit:

Bedragen x € 1.000										
Uitzettingen										
	2024		2025		2026		2027		2028	
	Saldo	%	Saldo 31/12	%	Saldo 31/12	%	Saldo 31/12	%	Saldo 31/12	%
Deelnemingen/belegging	620	100,0	620	100,0	620	100,0	620	100,0	620	100,0
Totaal	620	100,0	620	100,0	620	100,0	620	100,0	620	100,0

GEMEENTE Hardinxveld- Giessendam

Bedragen x € 1.000

Stedin Holding B.V.	454
Bank Nederlandse Gemeenten	78
OASEN N.V.	8
Gem HG deelneming B.V. - De Blauwe Zoom C.	29
Gem De Blauwe Zoom B.V.	1
MerwedeLingelijn B.V.	50
Totaal	620

Genoemde deelnemingen en beleggingen worden uit hoofde van de uitvoering van de publieke taak aangehouden. Over het aandelenbezit wordt koersrisico gelopen, waarbij wordt opgemerkt dat betreffende aandelen niet op de beurs worden verhandeld waardoor optredende waardefluctuaties niet zo grillig verlopen. De waarde wordt dan meer bepaald door de intrinsieke waarde van het bedrijf en niet door "vraag en aanbod" op de beurs.

Kredietrisico ten aanzien van gemeentegaranties (borgstellingen)

De gemeente Hardinxveld-Giessendam staat jegens geldgevers borg voor de betaling van rente en aflossing op langlopende geldleningen die door organisaties, instellingen of verenigingen zijn aangetrokken en die activiteiten verzorgen die in het verlengde liggen van de gemeentelijke publieke taak. Deze borgstellingen beperken zich hoofdzakelijk tot woningstichting Fien Wonen, Afvalverwerking HVC Alkmaar en in een enkel geval organisaties in de verenigingssfeer (bijv. sportverenigingen). Er lopen per ultimo 2026 voor € 5,3 miljoen aan directe borgstellingen.

Het WSW staat borg voor de betalingsverplichtingen van Fien Wonen. Onze gemeente staat vervolgens weer borg voor de betalingsverplichtingen van het WSW, een indirecte borgstelling of achtervang. Op deze wijze heeft de bank die de lening heeft verstrekt voldoende zekerheid dat de betalingsverplichtingen worden nagekomen. Ultimo 2026 is de verwachte verleende achtervang een totaalbedrag van € 63,1 miljoen.

Financieringspositie

Een oordeel over een vermogenspositie kan worden gevormd door bepaling van de solvabiliteitsratio. Solvabiliteit geeft de mate aan waarin een instelling in staat is aan haar korte- en langetermijnverplichtingen te voldoen. Deze maatstaf kan worden bepaald door de verhouding te bepalen tussen het eigen vermogen (reserves) en het vreemd vermogen (opgenomen financiering). Het spreekt voor zich dat de ratio wordt bepaald aan de hand van het eigen vermogen omdat dat immers als buffer dient voor het opvangen van eventuele stroppen.

In de voorliggende begroting wordt uitgegaan van de volgende verhoudingen tussen eigen en vreemd vermogen per begin en eind 2026:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	31-dec-26	1-jan-26
Eigen vermogen	31.826 37%	31.744 38%
Vreemd vermogen	55.105 63%	51.379 62%

GEMEENTE Hardinxveld- Giessendam

Financiering activa

Op grond van de Staat van Activa bezit de gemeente Hardinxveld-Giessendam per 31 december 2026 voor een bedrag van € 56,6 miljoen aan vaste activa en € 14,9 miljoen aan bouwgrondexploitaties. Van de vaste activa bedragen de investeringen in riolering en reiniging € 12,7 miljoen. Zoals in de nota Financierings- en rentevisie is aangegeven worden de investeringen in riool en de bouwgrondexploitatie 100% extern gefinancierd. De overige activa worden deels extern gefinancierd en deels via het eigen vermogen. Samenvattend kan dat als volgt worden gepresenteerd:

Bedragen x € 1.000			
	Boekwaarde per 1-1-2026	Externe financiering	Reserves en voorzieningen
- overige activa	34.023	3.127	30.896
- investeringen met een economisch nut, waarvoor heffing kan worden geheven	13.751	5.132	8.620
- bouwgrondexploitaties (inclusief faciliterend deel)	14.984	14.984	0
	62.758	23.242	39.516

Leningenportefeuille (opgenomen)

Op basis van de liquiditeitenplanning is er in 2026 aanvullende financieringsbehoefte. Tijdelijke tekorten zullen worden opgevangen door middel van het kredietlimiet bij BNG en kortlopende leningen.

Bedragen x € 1.000		
Omschrijving	Bedrag	Gemiddeld rentepercentage
Stand per 1 januari 2026	26.970	2,02%
Nieuwe leningen	11.550	
Reguliere aflossingen	1.110	
Vervroegde aflossingen	-	
Rente-aanpassing (oud percentage)	-	
Rente-aanpassing (nieuw percentage)	-	
Stand per 31 december 2026	37.410	2,57%

Uitzettingen (verstrekte langlopende geldleningen, beleggingen)

Het totaalbedrag aan uitzettingen van de gemeente Hardinxveld-Giessendam bedraagt per eind 2026 € 0,04 miljoen en betreft overige verbonden partijen. Daarnaast heeft de gemeenten een belegd vermogen van € 0,6 miljoen. Op korte termijn bestaan geen plannen om langlopende leningen te verstrekken.

Kas- en saldobeleer

De inrichting van het betalingsverkeer (het beheer van het gemeentelijke rekeningstelsel, het coördineren van bevoegdheden en het verrichten van feitelijke betalingen) alsmede de saldobeleer wordt verzorgd vanuit servicegemeente Dordrecht. De gemeente Hardinxveld-Giessendam onderhoudt bankrelaties met de Bank Nederlandse Gemeenten en de Rabobank.

Een hulpmiddel bij de saldobeleer en voor het eventueel opnemen van langjarige financiering is de meerjarige liquiditeitenplanning dat door de SGD in nauw overleg met de gemeente is opgezet. Deze planning wordt periodiek geactualiseerd op grond van nieuwe informatie of inzichten.

GEMEENTE Hardinxveld- Giessendam

Schatkistbankieren

Bij het verplicht schatkistbankieren mag de gemeente een bedrag van 2 procent van het begrotingstotaal buiten de Schatkist houden, het zogenoemde drempelbedrag. Het drempelbedrag mag als gemiddeld creditbedrag per kwartaal niet overschreden worden. Wanneer de gemeente het drempelbedrag overschrijdt dient het meerdere afgestort te worden in de Schatkist. Over dit saldo wordt rente vergoed die bijna even hoog is als de ECB-beleidsrente.

Het drempelbedrag voor de gemeente Hardinxveld-Giessendam voor 2026 kan als volgt worden berekend:

Bedragen x € 1.000

Benutting drempelbedrag schatkistbankieren 2026	
Begrotingstotaal	64.490
Wettelijk percentage	2%
Drempelbedrag	1.290

Informatievoorziening

Met de servicegemeente vindt regelmatig overleg plaats over de voortgang en uitvoering van de treasuryzaken, met name over de liquiditeitenplanning en eventuele financieringsmogelijkheden.

Renteoverzicht

De commissie BBV heeft de rente notitie in 2023 herzien. Deze notitie is vanaf het begrotingsjaar 2025 van kracht. Het doel van de notitie is het bevorderen van een eenduidige handelwijze met betrekking tot rente door de gemeenten (harmonisering), stimuleren dat gemeenten de (verwachte) werkelijke rentelasten opnemen in de begroting en jaarstukken en het eenduidig inzichtelijk maken van de wijze waarop de gemeenten met rente omgaan. In de rente notitie wordt geadviseerd om onderstaand rente overzicht in de begroting op te nemen. De belangrijkste wijziging in de herziene notitie betreft de rentetoerekening aan de grondexploitaties, vanaf de begroting 2025 is het renteomslagpercentage ook van toepassing op de grondexploitaties, met uitzondering van de facilitaire grondexploitaties.

Bedragen x € 1.000

Renteoverzicht		Begroting 2026	
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering		1.008
b.	De externe rentebaten (idem)		4
	Saldo rentelasten en rentebaten		1.004
c1.	De rente die aan de facilitaire grondexploitaties (kostenverhaal) moet worden doorberekend	-/- 124	
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/- 154	
c3.	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+/+ nvt -/- 278	
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		726
d1.	Rente over eigen vermogen		nvt
d2.	Rente over voorzieningen		nvt
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		726
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/-	576
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury		150

2.10 Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

Op 14 april 2019 heeft de gemeenteraad de Nota verbonden partijen Hardinxveld-Giessendam 2019 – 2022 vastgesteld. De nota geeft een beschrijving van het begrip verbonden partij en een afwegingskader voor het aangaan van een Verbonden partij. Daarnaast zijn een kader en instrumenten opgenomen voor sturing en toezicht. Dit laatste is het onderwerp van deze paragraaf. Voor de beleidsinhoud van de verbonden partijen wordt verwezen naar de programma's in de begroting. Op basis van een risicoprofiel en -classificatie is aan iedere verbonden partij een sturingspakket gekoppeld. Bij een hoger risicoprofiel worden zowel door het college als door de raad meer instrumenten ingezet.

Overzicht verbonden partijen

Hardinxveld-Giessendam neemt deel in de volgende verbonden partijen waarbij het openbaar belang per partij is weergegeven.

Verbonden partij	Vestigingsplaats	Openbaar belang
Opgenomen in risicoclassificatie		
1. GR Sociaal	Dordrecht	De gemeenschappelijke regeling (GR) Sociaal is een openbaar lichaam. De Drechtstedelijke gemeenten werken in de GR Sociaal samen op tal van onderwerpen in het sociaal domein, zoals de Participatiewet, schuldhulpverlening en de maatwerkvoorzieningen voor de Wmo
2. GR Dienst Gezondheid & Jeugd Zuid-Holland Zuid	Dordrecht	Het in algemene zin behartigen van belangen op het terrein van: volksgezondheid, jeugd, maatschappelijke zorg en onderwijs.
3. GR Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid	Dordrecht	Het in algemene zin behartigen van belangen op het terrein van: regionale brandweer, centrale post ambulancevervoer, geneeskundige hulpverlening, openbare orde en veiligheid.
4. GR Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid	Dordrecht	De Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid is opgericht ter ondersteuning van de deelnemende regiogemeenten en de Provincie Zuid-Holland bij de uitvoering van hun taken op het gebied van het omgevingsrecht met als juridische basis de Omgevingswet.
5. GR GEVUDO/HVC	HVC: Alkmaar Gevudo: Dordrecht	Gevudo: In de praktijk: Het houden van 20% aandeelhouderschap van de HVC. De eigen stortplaats is in 2007 verkocht aan HVC. In beginsel had zij hetzelfde doel als HVC afvalcentrale. HVC afvalcentrale: Zorg dragen voor het op milieu hygiënisch verantwoorde wijze bewaren, bewerken en (doen) verwerken van huishoudelijk en andere categorieën van afvalstoffen met bijkomende werkzaamheden.
6. GR Reinigingsdienst Waardlanden	Gorinchem	Reinigingsdienst voor de gemeenten Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Molenlanden en Vijfheerenlanden.
7. GR Bureau Openbare Verlichting	Hardinxveld-Giessendam	Bureau OVL is de beheerunit die voor 7 gemeenten toeziet op het onderhoud en het laten verhelpen van storingen aan de Openbare Verlichting.

8. GR Samenwerkingsverband Vastgoedinfo, Heffing en Waardebepaling (SVHW)	Klaaswaal	Een zo doelmatig mogelijke uitvoering van werkzaamheden met betrekking tot: de heffing en invordering van belastingen; de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken; de administratie van vastgoedgegevens; het verstrekken van vastgoedgegevens aan de deelnemers en derden.
9. Stedin Holding N.V.	Rotterdam	Netwerkbeheerder voor transport en levering van energie.
10. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	Den Haag	Uitoefening van het bedrijf van bankier ten dienste van overheden. De Bank Nederlandse Gemeenten biedt financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering, elektronisch bankieren en beleggen.
11. N.V. Oasen	Gouda	Het (doen) exploiteren van een of meer waterleidingbedrijven en laboratoria.
12. MerwedeLingeLijn (M.L.L.) Beheer B.V.	Gorinchem	Deelname in vennootschap met als doel de realisatie van een tweetal haltes en aanpassen bestaande halte in Hardinxveld-Giessendam.

Verbonden partij	Vestigingsplaats	Openbaar belang
Overige deelnemingen		
1. Gemeente Hardinxveld-Giessendam Deelneming B.V.	Hardinxveld-Giessendam	Deelname in het aandelenkapitaal van ROM-S C.V en de Gezamenlijke Exploitatiemaatschappij De Blauwe Zoom C.V.
2. Gemeenschappelijke exploitatie maatschappij De Blauwe Zoom beheer B.V.	Hardinxveld-Giessendam	De besloten vennootschap is beherend vennoot van de commanditaire vennootschap GEM De Blauwe Zoom C.V. en heeft als doel het ontwikkelen, realiseren en exploiteren van vastgoedprojecten in De Blauwe Zoom.
3. GEM De Blauwe Zoom C.V.	Hardinxveld-Giessendam	De besloten vennootschap heeft ten doel locatieontwikkeling, zoals is gedefinieerd in de samenwerkingsovereenkomst De Blauwe Zoom.

Service Gemeente Dordrecht

Risico's

Sinds 1 januari 2022 zijn door de gemeenten in de Drechtsteden samenwerkingsovereenkomst gesloten met de gemeente Dordrecht voor de uitvoering van de bedrijfsvoeringstaken. Dit geldt ook voor onze gemeente. De diensten die de gemeente afneemt waren daarvoor ondergebracht bij de GR Drechtsteden (GRD). Hoewel de Service Gemeente Dordrecht (SGD) formeel geen verbonden partij is, betalen wij (net zoals eerder het geval was) een bijdrage aan de uitvoering van de bedrijfsvoeringstaken.

Ontwikkelingen

De gemeenteraad is half 2024 geïnformeerd over de stand van zaken van de tussenevaluatie naar de afnemersrelatie met Dordrecht. Dit proces is bedoeld om afnemers en de aanbieder van de diensten Dordrecht in goede zakelijke verhouding te kunnen laten samenwerken. Daarnaast loopt het project 'hoogwaardige dienstverlening met een transparante financiering'. Dit traject is gelijktijdig met de evaluatie gestart en moet afnemers meerjarig inzicht geven in de financiering van diensten die de Servicegemeente levert. Het traject over de financieringssystematiek heeft meer tijd in beslag genomen en heeft in het 2e kwartaal 2025 tot een voorstel geleid, waarmee de ontwerpfasen is afgerond en kan worden doorgestapt naar de implementatiefase. In deze fase zal o.a. de governance en GR-structuur (GR of lichte GR) tegen het licht worden gehouden. Daarnaast wordt vanaf het 4e kwartaal 2025 gewerkt alsof de nieuwe structuur al bestaat, zoals rapportagevormen en overlegorganen. De intentie is om vanaf 1 januari 2027 met de nieuwe verdeelsystematiek te gaan werken. Dit betekent dat voor begroting 2026 nog de bestaande verdeelsystematiek wordt gehanteerd.

Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid

Risico's

Voor de gemeenschappelijke regeling met de Veiligheidsregio Zuid-Holland-Zuid zijn er de volgende financiële risico's te benoemen:

- **Weerstandsvermogen**

De totale weerstandscapaciteit betreft €510.000 terwijl het benodigde weerstandsvermogen €906.500 betreft. Mocht dit weerstandsvermogen (in zijn volledigheid) aangesproken moeten worden dan bestaat hier een risico van €13.084,50 voor onze gemeente.

Ontwikkelingen

Beleidsplan 2026-2029 en bestuursopdracht

De VRZHZ heeft een nieuw ontwerpbeleidsplan opgesteld met een duidelijke koers op het gebied van brandweerzorg, crisisbeheersing, maatschappelijke weerbaarheid en samenwerking. De bestuursopdracht richt zich op toekomstbestendige dienstverlening en een financieel houdbare organisatie. De uitwerking hiervan kan op termijn leiden tot beleidskeuzes met financiële consequenties.

Bereikbaarheid en infrastructuur

De regio krijgt tot 2030 te maken met grootschalige infrastructurele werkzaamheden (bruggen, tunnels, sluizen). De VRZHZ werkt samen met Rijkswaterstaat en gemeenten aan mitigerende maatregelen voor hulpdiensten. Beïnvloeding van aanrijdtijden, routing gevaarlijke stoffen en dekking is een risico dat blijvend gemonitord wordt.

Risk Factory

De VRZHZ realiseert een regionale Risk Factory gericht op preventie en bewustwording bij jeugdigen. Hiermee wordt geïnvesteerd in lange termijn weerbaarheid van de samenleving. In 2025 is een geschikte locatie gevonden en begin 2026 staat gepland om operationeel te zijn.

MerwedeLingelijn (M.L.L.) Beheer B.V.

Risico's

De BV is opgericht ten behoeve van de aanleg en aanpassing van haltes langs de MerwedeLingeLijn. Alleen in Gorinchem moet nog een halte gebouwd worden. Ook de gemeente Vijfheerenlanden heeft (hernieuwde) ambitie om een extra halte in Leerdam te realiseren. Alle overige werkzaamheden zijn afgerond. De kosten die de BV nog maakt, kwamen tot en met 2024, voor rekening van de gemeente Gorinchem. Vanaf 2025 heeft de gemeente Gorinchem geen middelen in de begroting opgenomen. Daarom heeft de Algemene Vergadering van Aandeelhouders besloten om de BV om te zetten in een slapende BV. De BV onderneemt dan geen activiteiten meer, de Raad van Commissarissen is teruggetreden en de activiteiten van de directeur van de BV zijn gestopt. De gemeente Sliedrecht treedt, als grootste aandeelhouder, op als directeur/bestuurder van de BV. De beheerkosten van een slapende BV zijn lager dan van een actieve BV en worden verdeeld over de deelnemende gemeenten

Ontwikkelingen

Met de perspectiefnota heeft uw raad in het vastgestelde voorkeursscenario besloten om uit te treden uit de MerwedeLingelijn Beheer BV. Dit moet de komende tijd verder vorm en inhoud krijgen. Voor nieuwe ontwikkelingen rondom de MerwedeLingelijn verkennen de bestuurders van de gemeente langs de lijn wat de ambitie voor de toekomst en wat daarbij de beste organisatievorm is.

Gemeenschappelijke Regeling Bureau Openbare Verlichting

Risico's

Geen.

Ontwikkelingen

De bedrijfsvoering is op orde alsmede de dienstverlening.

OASEN N.V.

Risico's

Het risico voor de gemeente beperkt zich tot het verworven aandelenkapitaal (€ 8.190).

Ontwikkelingen

Door sterk in te zetten op verbetering en innovatie, wil Oasen een sprong op kwalitatief gebied maken. Nog beter drinkwater, een nog beter transportsysteem en nog betere klantinteractie. Vanuit de overtuiging dat dit goed haalbaar is: Beter is Mogelijk. Dat doet Oasen door de verantwoordelijkheid en het vakmanschap van haar mensen centraal te stellen, te benutten en te stimuleren. Met zijn allen vormen ze een autoriteit op het gebied van drinkwater. Samen met anderen ontwikkelen zij die kennis verder en bouwen zij collectief aan een betere maatschappij.

De missie van Oasen is: onze klant krijgt altijd onberispelijk drinkwater uit de kraan.

In de missie staan de drie essentiële aspecten van het bedrijf: de productie van onberispelijk water, dat bij transport door een leidingnet goed blijft en een bedrijfsvoering (Productie én Distributie) die dusdanig verrassingsvrij is dat het drinkwater altijd uit de kraan komt bij de klant.

De vijf kernwaarden zijn:

1. Voor de Volksgezondheid
2. Klantgericht
3. Maatschappelijk
4. Duurzaam
5. Transparant

Stedin Groep N.V.

Risico's

De voorgenomen verduurzaming van de gebouwde omgeving heeft forse investeringen tot gevolg. Voor deze investeringen heeft Stedin kapitaal nodig, waarbij inmiddels een traject is doorlopen om het kapitaal met € 200 miljoen te versterken. Hardinxveld-Giessendam heeft ervoor gekozen om hierin niet deel te nemen. Daarnaast is gewerkt aan een tweede traject om meer kapitaal te verwerven. Een deel van dit kapitaal bestaat uit een kapitaaldeelname door het Rijk.

In onze meerjarenraming vanaf 2025 rekening gehouden met een zogenaamde guidance afgegeven verwachte toekomstige dividendopbrengsten. Daarbij wordt rekening gehouden met een dividend van € 65.000 in 2026 en € 250.000 vanaf 2027.

Ontwikkelingen

Stedin groep bestaat formeel sinds 1 februari 2017, de datum waarop Eneco Groep gesplitst is. Vanaf die datum staan er twee gezonde bedrijven; Eneco groep met bedrijfsonderdelen die zich richten op productie, handel en levering van energie en Stedin Groep, een netwerkbedrijf dat erop gericht is om te zorgen dat de energievoorziening betrouwbaar en betaalbaar blijft en het nieuwe energiesysteem gerealiseerd en gefaciliteerd wordt. De aandelen in Eneco zijn in 2020 verkocht, waarmee alleen Stedin als belang resteert.

Het aandeel van hernieuwbare energie in de elektriciteitsopwekking neemt gestaag toe. Steeds meer huishoudens en bedrijven installeren zonnepanelen op het dak van hun pand. Daarnaast is de afgelopen jaren fors geïnvesteerd in windenergie, zon energie uit biomassa en andere duurzame energiebronnen. Stedin voorziet als netwerkbeheerder dat vanwege deze ontwikkelingen de komende jaren fors zal moeten worden geïnvesteerd. Daarbij wordt ook onze gemeente in de eerstkomende jaren nog geconfronteerd met netcongestie. Dit geldt in eerste instantie voor de grootverbruikklanten. Nieuwe aanvragen voor (extra) transportvermogen voor afname (verbruik), worden daarbij, tot in ieder geval de uitkomst van het congestiemanagementonderzoek, op een wachtlijst geplaatst voor gevraagd (extra) transportvermogen.

Gemeenschappelijke exploitatie maatschappij De Blauwe Zoom beheer B.V.

Risico's

Niet van toepassing, Besloten vennootschap is beherend vennoot voor GEM De Blauwe Zoom C.V.

Ontwikkelingen

Op 25 februari 2014 is de B.V. opgericht. De BV is houdster van een deel van de aandelen (2%) van GEM De Blauwe Zoom C.V. Voor een toelichting wordt verwezen naar GEM De Blauwe Zoom C.V.

Gemeente Hardinxveld-Giessendam Deelneming B.V.

Risico's

Niet van toepassing, Besloten vennootschap is beherend vennoot voor GEM De Blauwe Zoom C.V.

Ontwikkelingen

Op 25 februari 2014 is de B.V. opgericht. De BV is houdster van een deel van de aandelen (2%) van GEM De Blauwe Zoom C.V. Voor een toelichting wordt verwezen naar GEM De Blauwe Zoom C.V.

Gemeenschappelijke exploitatie maatschappij De Blauwe Zoom beheer B.V.

Risico's

Niet van toepassing, Besloten vennootschap is beherend vennoot voor GEM De Blauwe Zoom C.V.

Ontwikkelingen

Op 25 februari 2014 is de B.V. opgericht. De BV is houdster van een deel van de aandelen (2%) van GEM De Blauwe Zoom C.V. Voor een toelichting wordt verwezen naar GEM De Blauwe Zoom C.V.

GEM De Blauwe Zoom C.V.

Risico's

De GEM draagt alle risico's voor de ontwikkeling in De Blauwe Zoom. Risico's omvatten variaties in de prijs van het bouw- en woonrijpmaken, een verminderde exploitatiebijdrage door particulieren inde zuidstrook als zij niet tot ontwikkeling over gaan, een vertraging van het uitgiftetempo en het niet beheersen van de plankosten. Daar staat tegenover dat er ook kansen in de ontwikkeling zijn. Door toepassing van de btw-handelswijze op resterende deelgebieden worden de kosten beperkt, door organisch ontwikkelen wordt het programma afgestemd op de juiste doelgroepen. In beginsel is het positieve saldo in de grondexploitatie voor GEM de Blauwe Zoom dekkend voor alle risico's.

Ontwikkelingen

Het totale gebied bestaat uit circa 530 te ontwikkelen woningen. Voor de eerste fase is in 2015 een bestemmingsplan onherroepelijk geworden voor 188 woningen. Voor deelplan Ons Dorp is in 2021 een bestemmingsplan onherroepelijk geworden ten behoeve van 72 woningen. Voor de derde fase circa 270 woningen, is eind mei 2024 het bestemmingsplan onherroepelijk geworden. In 2024 is geheel Ons Dorp opgeleverd. De plannen voor Noordwest (met circa 130) woningen zijn in 2024 definitief geworden. In 2025 wordt er opgehoogd met zand. In 2026 zullen de eerste palen voor nieuwe woningen worden geslagen. In 2025 wordt ook begonnen met een schetsontwerp voor Blauwe Zoom Zuid, het laatste deelplan.

Gemeenschappelijke regeling Sociaal

Risico's

Voor de drie opgaves van de GR Sociaal (1. Bestaanszekerheid versterken 2. Ontwikkelen naar werk 3. Zorgen voor ondersteuning) is de kaderstelling lokaal belegd. De uitvoerende taken van de Participatiewet en Wmo zijn grotendeels belegd bij de Sociale Dienst Drechtsteden (SDD).

De begroting 2026-2029 van GR Sociaal toont opnieuw een stijging van de gemeentelijke bijdrage. Deze stijging is voornamelijk te wijten aan kosten die moeilijk door de GR Sociaal te beïnvloeden zijn. Dit

betreft onder andere de autonome groei van klantenaantallen en de ontwikkeling van loon- en prijsindexaties binnen het huidige vastgestelde beleid. Gemeenten worden hiervoor (gedeeltelijk) gecompenseerd door het Rijk.

Hoewel de speelruimte door landelijke wetgeving beperkt is, werken de gemeenten doorlopend gezamenlijk met de GR Sociaal aan voorstellen om het sociale domein verder te optimaliseren en verder te bouwen aan een 'toekomstbesteding sociaal domein'. Wanneer zorg en ondersteuning schaars is, zullen er keuzes gemaakt moeten worden, maar ook zijn er meer innovatieve oplossingen nodig.

Begin 2024 is een bestuurlijke opdracht gegeven door het Algemeen Bestuur om te onderzoeken wat de beste vorm van organisatie is bij de uitvoering van de Wet inburgering 2021, DVO of mandateren. In 2025 is per gemeente bestuurlijk besproken wat de voorwaarden zijn om te mandateren. Er is besloten dat in 2026 eerst voldaan moet worden aan bepaalde voorwaarden als een dashboard voordat de DVO-constructie wordt aangepast.

Vanaf 2024 wordt de reserveringsregeling van de SPUK Wet inburgering 2021 niet meer gepresenteerd op de balans van de GR Sociaal. Het overschot per gemeente wordt jaarlijks met de gemeente afgerekend. (E.e.a. conform de uitvoering van de DVO.) De gemeente moet de resterende SPUK-gelden reserveren voor teruggave aan het Rijk of inburgeringstrajecten.

Ontwikkelingen

Bestaanszekerheid

In 2026 en verder staan verbeteringen in wet- en regelgeving centraal, met als doel het versterken van de menselijke maat en het verbeteren van dienstverlening door de overheid. Door onder andere proactieve dienstverlening van de GR Sociaal maken meer inwoners gebruik van minimaregelingen. Hoewel dit leidt tot hogere kosten op korte termijn, voorkomt het op lange termijn ernstigere problemen zoals schulden en financiële instabiliteit.

Voor schuldhelpverlening ligt de focus op de uitvoering van het (lokale) beleidsplan schuldhelpverlening 2025 –2028, de basisdienstverlening schuldhelpverlening en het Nationaal programma armoede en schulden. Daarnaast werken gemeenten en de GR Sociaal samen aan een steeds effectiever systeem voor vroegsignalering van betalingsachterstanden, waarmee inwoners met financiële problemen vroegtijdig kunnen worden benaderd.

Wmo

De vergrijzing, de toename van chronische aandoeningen en demografische en maatschappelijke veranderingen zorgen ervoor dat de zorgbehoefte toeneemt en verandert. De informele zorg neemt af waardoor de druk op de Wmo toe zal nemen. Tegelijkertijd bieden ontwikkelingen in o.a. het kader van preventie en technologische innovaties mogelijkheden tot demping. Vanuit de GR Sociaal en de gemeenten wordt daarvoor gewerkt aan de bestuurlijke opdracht Wmo waarbij de focus ligt op toegang en mogelijkheden van technologie, blended care en Individuele Begeleiding waarbij de samenwerking wordt gezocht met de lokale teams (sociaal team).

Participatie en statushouders

De aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt heeft de samenstelling van het bijstandsbestand veranderd. Inwoners met relatief goede baankansen hebben al dan niet met hulp werk gevonden, waardoor het bijstandsbestand met name bestaat uit inwoners die meer en langer ondersteuning nodig hebben. Snel plaatsen is er niet meer bij. Het gaat om kleine stapjes zetten en inzetten op parttime werk, beschut werk, dagbesteding en maatschappelijke participatie.

In 2026 is volgens de SDD de inrichting en aansturing van de uitvoering van de Wet inburgering 2021 voltooid. Begin 2026 wordt een evaluatie gepresenteerd door Significant, in opdracht van de gemeenten. Doel van de evaluatie is of de inrichting en aansturing van de Wet Inburgering 2021 door de SDD (en andere partijen) voldoende is voor statushouders om volledig in te burgeren.

Vanaf 2026 wordt gewerkt met nieuwe aanbieders van de inburgeringstrajecten op basis van de aanbesteding in 2025.

Met de realisatie van het AZC in Dordrecht wordt gestart met de 'Vroege Start', waarbij de inburgering al aanvangt tijdens het verblijf in het AZC in plaats van bij huisvesting in de gemeente. Eerder is deze werkwijze op kleinschalige wijze beproefd in de vorm van een pilot. Met de Vroege Start wordt een aansluiting gerealiseerd tussen het huidige inburgeringsaanbod van de gemeente en het COA en tevens een relatie wordt gelegd met de Meedoen balie (gericht op werk voor asielzoekers en statushouders) in het AZC.

Gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheid en Jeugd

Risico's

De DG&J kent een grote verscheidenheid aan producten. Om de kwaliteit hiervan te borgen worden de nodige inspanningen geleverd, mede in het kader van de HKZ-certificatie. Risico's op fouten (miscommunicatie, foutieve registraties) en hieruit mogelijk voortkomende schadeclaims zijn echter nooit in zijn geheel uit te sluiten.

De DG&J houdt een weerstandsvermogen aan om eventuele risico's in extra kosten op te vangen vanuit reserves. De risico's worden geïnventariseerd en ingeschaald op kans en impact. De totale financiële omvang van de risico's ligt ruim boven het weerstandsvermogen. Dit betekent dat de algemene reserve mogelijk niet toereikend zal zijn om de nadelen/risico's volledig op te vangen.

De producten van de DG&J worden hoofdzakelijk gefinancierd uit inwoner- en directe gemeentelijke bijdragen. Een deel van de inkomsten hebben een fluctuerend karakter, zoals de subsidies in het kader van Veilig Thuis, OGGZ en de opbrengst van de polikliniek en inspecties toezicht Kinderopvang.

Hierdoor is er een gering risico dat de realisatie van deze baten afwijkt van de raming.

In het kader van de bedrijfsvoering/primair proces bestaat het risico op extra personele en financiële inzet indien er een hoger dan voorzien beroep wordt gedaan op de dienstverlening in brede zin (Veilig Thuis, GGD, LVS en hiermee samenhangende ondersteuning) van de DG&J.

Voor de Serviceorganisatie Jeugd Zuid-Holland Zuid (SOJ) ligt er een risico rond de voorspelbaarheid van de kosten. De gemeente Hardinxveld-Giessendam is vanwege zijn geringe omvang gevoelig voor een gering aantal casussen dat vanwege de complexiteit kan leiden tot forse kostenstijging. Het afgelopen jaar zijn er hervormingen in het sociaal team doorgevoerd waardoor er kritisch naar de inzet en afbakening van jeugdhulp wordt gekeken. De kostenontwikkeling wordt nauwlettend gevolgd en geëvalueerd om deze zo veel mogelijk beheersbaar te houden.

Ontwikkelingen

DG&J

Op 6 juni 2024 is het Meerjarenbeleidsplan (MJP) DG&J ZHZ 2024-2028 vastgesteld door het algemeen bestuur van de DG&J, daaropvolgend is het uitvoeringsprogramma vastgesteld op 26 september 2024. Het MJP vormt de basis voor het beleid van de DG&J in de periode 2024-2028. De financiële positie van gemeenten vanaf 2026 en de situatie op de arbeidsmarkt zijn bepalend voor het tempo waarin en de intensiteit waarmee de DG&J toewerkt naar de MJP-ambities.

Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten

De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Leerplichtwet. Deze taak is gedelegeerd aan de DG&J- LVS. Naar aanleiding van de bestuursopdracht vanuit de DG&J betreffende Leerplicht is een besluit genomen om de formatie nu structureel te verhogen voor de 10 gemeenten naar 15,5 fte. Al 4 jaar is de formatie tijdelijk verhoogd naar 17,9 fte in verband met de hogere aantallen leerlingen waar Leerplicht voor ingezet wordt. In 2025 zijn de kosten betaald vanuit de reserve van de DG&J. De structurele uitbreiding naar 15,5 uitbreiding ligt lager dan de fte's in de afgelopen 4 jaar. Daarnaast hebben de diverse regio's (gelijk aan de regio's Passend Onderwijs) de mogelijkheid om een Pilot te starten om zo de beschikbare fte's, in samenhang met de samenwerkingsverbanden van de scholen, zo effectief mogelijk en passend bij de regio te gebruiken.

Er is ook een opdracht om het aantal meldingen bij leerplicht te verlagen. Dat betekent dat we willen voorkomen dat kinderen stoppen met school. Hiervoor moeten verschillende organisaties samenwerken en zich extra inzetten.

SOJ

De landelijke beleidslijnen Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 en het Toekomstscenario vraagt op verschillende niveaus inzet om jeugdhulp beschikbaar- en betaalbaar te houden. In het kader van de beschikbare- en betaalbare jeugdhulp heeft de SOJ intern maatregelen doorgevoerd dat per gemeente een besparingspotentieel op moet leveren. Voor de gemeente Hardinxveld-Giessendam gaat het 2026 om €13.981, voor 2027 om €27.962 en vanaf 2028 €33.916. Dit besparingspotentieel zal de SOJ verwerken in hun begrotingsvoorstel voor de gemeenten.

Daarnaast heeft de SOJ regionaal een lijst met lokale adviezen met besparingspotentieel gepresenteerd. Deze lokale adviezen liggen in lijn met de maatregelen die in de loop van 2024 in het

Sociaal team van de gemeente Hardinxveld-Giessendam al zijn ingevoerd. Deze maatregel hebben bijgedragen aan besparingen op de jeugdhulp. Om die reden is er in de bestuursrapportage van de DG&J een positieve aanpassing gedaan van de begrotingsbijdrage van 2025 voor de gemeente Hardinxveld-Giessendam, te weten: van € 6.297.261 naar € 5.343.173.

Veilig Thuis

Op 11 juli 2024 heeft het AB van DG&J besloten tot het beschikbaar stellen van 63,40 FTE voor Veilig Thuis (VT) voor 2025, waarvan 4,5 FTE tijdelijk voor 2025. Dit is minder dan de gevraagde 66,15 FTE. Dat heeft gemaakt dat het DB gevraagd heeft te komen met een impactanalyse om de consequenties van dit besluit en de mogelijke maatregelen in beeld te brengen. De impactanalyse is een co-creatie tussen de DG&J en het Toekomstscenario Jeugd.

Op 1 augustus 2025 is gestart met de uitrol van de maatregelen, zoals de directe overdracht van Veilig Thuis-meldingen na triage naar de sociale teams. In het najaar zal er met regionale werkgroepen gewerkt worden om tot maatregelen te komen op onderwerpen als complexe echtscheidingen, politiemeldingen over minderjarigen en de adviesrol van Veilig Thuis. Veilig Thuis en de gemeenten werken regionaal samen om tot preciezere monitoring van de nieuwe maatregelen.

GGD

Publieke gezondheid (gezondheidsbevordering/infectiebestrijding)

Voor de jaren in en na 2025 staan er forse bezuinigingen in de landelijke plannen. Bezuinigingen die van invloed zijn op de gezondheid van iedereen in Nederland. Zo verdwijnen belangrijke financiële middelen voor de uitvoering van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Daarbij worden SPUKS, zoals de SPUK IZA en SPUK GALA, vanaf 2026 gekort met 10%, wat druk zet op lokale preventieprogramma's. Het GALA loopt tot en met 2026. Vanaf 2027 neemt het AZWA een aantal onderdelen over van GALA en IZA als basisfunctionaliteiten, zoals Welzijn op Recept en valpreventie. Bovenstaande betekent dat de GGD'en minder kunnen doen aan diverse programma's en aanpakken. Ook wordt er bezuinigd op pandemische paraatheid, seksuele gezondheid en wil het kabinet de vaccinatiegraad verhogen via fijnmazig vaccineren, zonder te zorgen voor de daarvoor benodigde financiële middelen.

Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

Risico's

Vanwege loon- en prijsontwikkelingen bedroeg het gerealiseerd resultaat over 2024 €604.106 positief. Het Algemeen Bestuur (AB) van de OZHZ heeft besloten om dit positieve resultaat toe te voegen aan het weerstandsvermogen. De omvang van het weerstandsvermogen bedroeg eind 2024 € 939.000, na toevoeging van het positieve exploitatieresultaat 2024 aan de algemene reserve. Gegeven het risicoprofiel is een weerstandsvermogen van € 1.033.000 benodigd. Door toevoeging van de op dit moment voorziene positieve resultaten van 2025, komt het weerstandsvermogen eind dit jaar naar verwachting op het vereiste niveau. Dat is eerder dan wat aanvankelijk was voorzien, namelijk eind 2026. Het definitieve resultaat over 2025 is nog niet bekend.

Sinds dit jaar is ervoor gekozen om van de incidentele omzet 70% aan te merken als structureel. Dat geeft een meer reëel en betrouwbaar beeld en is in lijn met het standpunt van onze gemeente. Meer structurele middelen bieden de noodzakelijke ruimte om vaste medewerkers in dienst te nemen. Tegelijkertijd zijn veel taken van de OZHZ marktgestuurd. Werkzaamheden als bodemsaneringstaken, en dus ook de financiering, zijn afhankelijk van het aantal ruimtelijke projecten. Hier ontstaat een risico in het geval er minder aanvragen binnenkomen voor bouw- en milieutaken dan voorzien, in relatie tot structurele, niet-flexibele uitgaven.

Verder zorgen de onderstaande ontwikkelingen voor (financiële) uitdagingen of risico's:

- De gevolgen van de Omgevingswet.
- De moeilijke situatie op de arbeidsmarkt.
- De kosten van externe inhuur.
- Het implementeren van een nieuw dienstverlenings- en financieringsmodel van de Servicegemeente Dordrecht.

Ontwikkelingen

Per 1-1-2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Het project regionale samenwerking voor milieuthema's in het Omgevingsplan is gestart en loopt. Inmiddels heeft de raad de wijziging van het omgevingsplan thema bodemkwaliteit vastgesteld. Ook voor andere milieuthema's worden geharmoniseerde milieuregels in omgevingsplannen opgesteld en dit zal uiteindelijk ook besluitvorming van de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten vragen.

Per 1-1-2025 zijn de bouwtaken overgedragen vanuit Hardinxveld-Giessendam naar OZHZ. Met OZHZ worden afspraken gemaakt om de bouwtaken (tussentijds) te evalueren.

De besparingen in 2025 zet OZHZ in om het weerstandsvermogen versneld weer op te bouwen.

Als uitkomst van de bestuursopdracht ombuigingen wordt in 2026 een besparing doorgevoerd van 2,7%. Het uurtarief wordt geïndexeerd met 3,04%. Per saldo bedraagt de tariefontwikkeling daarmee 0,34%. Het uurtarief 2026 komt uit op € 112,83.

Gemeenschappelijke Regeling GEVUDO: Gemeenschappelijke Vuilverwerking Dordrecht en Omstreken en Huisvuilcentrale Alkmaar

Risico's

Geen risico's.

Ontwikkelingen

Geen ontwikkelingen.

Gemeenschappelijke Regeling Reinigingsdienst Waardlanden

Risico's

Het beheersbaar houden van de kosten van zowel de afvalinzameling als de afvalverwerking blijft ook in 2026 een punt van aandacht.

Ontwikkelingen

De organisatie wordt op dit moment geleid door een interim directeur. Het is de bedoeling dat vanaf 2026 Waardlanden weer geleid gaat worden door een nieuwe directeur met een vast dienstverband. De werving van een nieuwe directeur zal plaatsvinden in 4e kwartaal 2025.

NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Risico's

Het risico voor de gemeente beperkt zich tot het verworven aandelenkapitaal. Het risicobeheer van BNG Bank is gericht op handhaving van het veilige risicoprofiel van de bank. Dit profiel komt tot uitdrukking in hoge externe credit rating.

Ontwikkelingen

Gedurende het begrotingsjaar hebben zich geen veranderingen voorgedaan in de belangen van aandeelhouders in BNG Bank. Over 2024 realiseerde BNG Bank een nettowinst na belastingen van € 294 miljoen (2023: € 254 miljoen). Van de nettowinst is voorgesteld om € 140 miljoen (50% beschikbare winst) aan dividend uit te keren (2023 € 120 miljoen – 50% beschikbare winst). Voor de gemeente Hardinxveld-Giessendam komt dit neer op € 78.704 (over 2023 in 2024 € 67.103). In de meerjarenbegroting houden wij rekening met een dividenduitkering van € 71.500.

Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffen en Waarderen (SVHW)

Risico's

Uit onderzoeken naar vergelijkbare organisaties is gebleken dat SVHW de efficiëntste organisatie is. Dit houdt in dat de geboden kwaliteit tegen een scherpe prijs wordt aangeboden. Het doorvoeren van bezuinigingen heeft daardoor een direct effect op de geboden kwaliteit. Daarnaast bestaat het risico dat deelnemers uittreden, waarbij mogelijkwerwijs de lasten voor de achterblijvende deelnemers hoger worden. Tegelijkertijd treden er ook nieuwe gemeenten toe.

GEMEENTE Hardinxveld- Giessendam

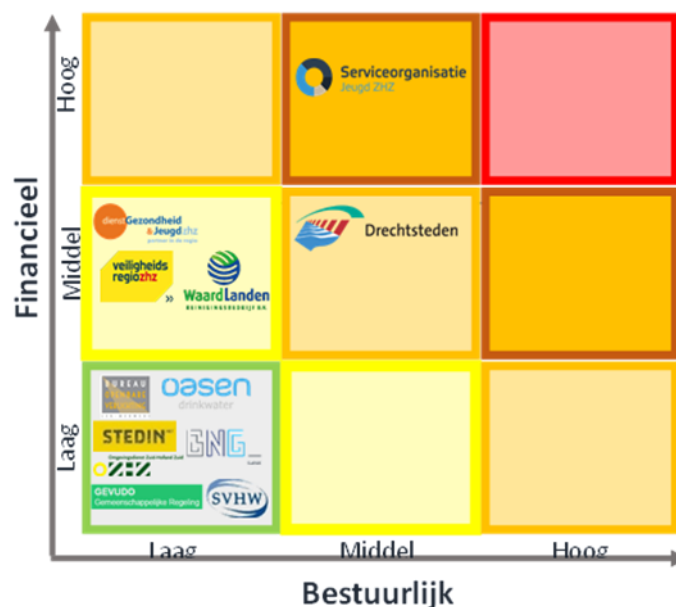
Een specifiek risico betreft de personele lasten gerelateerd aan bezwaren via No Cure No Pay (NCNP) bureaus. In de afgelopen jaren vroegen deze NCNP aanzienlijke personele inzet en daarmee personele kosten. Maatregelen vanuit SVHW, maar ook vanuit de wetgeving laten zien dat het aantal afneemt. Toch blijft het een risico dat de hiermee gemoeide kosten (ruim) hoger uitvallen dan voorzien.

Ontwikkelingen

Per 1 januari 2025 is de gemeente Geertruidenberg toegetreden tot SVHW. Naar verwachting zullen in de komende jaren meerdere gemeenten aansluiting gaan zoeken bij het SVHW. Daar staat tegenover dat gemeenten ook kunnen uittreden. Dit betekent dat er zowel kansen als risico's zich voor kunnen doen.

Risicoprofiel

Op basis van de begrotingen en jaarrekeningen van de verbonden partijen is een nieuwe analyse uitgevoerd. Bij Bureau Openbare Verlichting gaat de classificatie op financieel vlak van gemiddeld naar laag, doordat de interne organisatorische problemen zijn opgelost. Het totaaloverzicht is te vinden in onderstaand schema:

Risicoclassificatie

Uit de gemaakte analyse blijkt de volgende risicoclassificatie:

Risicoclassificatie	Verbonden partijen	Sturings- en toezichtsarrangementen
1. Laag	Stedin, Oasen, SVHW, Bureau Openbare Verlichting, BNG, Gevudo, OZHZ, Merwedelingelijn	Basispakket
2. Laag / gemiddeld	Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid, Waardlanden, Dienst Gezondheid & Jeugd	
3. Gemiddeld	-	Pluspakket
4. Gemiddeld/hoog	GR Drechtsteden (GR Sociaal), Serviceorganisatie Jeugd ZHZ	
5. Hoog	-	Compleetpakket

Inhoud van de sturingsarrangementen

Hieronder staat de feitelijke invulling van de sturingsarrangementen beschreven, gekoppeld aan de sturende en beheersende rollen van de raad en het college

	Kaderstellende rol (=sturen)	Controlerende rol (=beheersen)
Basis Pakket	- Begroting verbonden partij met ambtelijk advies bespreken in college - In de begroting wordt een actuele risicoanalyse, de bepaling van het sturingsarrangement en eventueel maatwerk opgenomen - De begroting van de verbonden partij wordt ter zienswijze aan de raad voorgelegd - Jaarlijkse bijeenkomst waarin risicoanalyses verbonden partijen worden besproken tussen college en raad	- Jaarrekening verbonden partij met ambtelijk advies bespreken in college - In de jaarrekening wordt door het college verantwoording afgelegd aan de raad over de verbonden partijen - Actieve informatieplicht: bij belangrijke tussentijdse ontwikkelingen informeert het college de raad via burap's of RIB
Plus Pakket	Hogere frequentie bestuurlijke en ambtelijke overleggen	- Alle P&C documenten verbonden partijen (ook burap's) worden met ambtelijk advies besproken in college - In gemeentelijke burap wordt door het college verantwoording afgelegd aan de raad over de verbonden partijen met risicoclassificatie 'gemiddeld' of 'hoger'
Compleet Pakket	- Nog hogere frequentie bestuurlijke en ambtelijke overleggen - Er wordt een actieve dialoog tussen de raad en de verbonden partij georganiseerd door bijvoorbeeld de directie uit te nodigen in de raad	- Het college informeert de raad via een RIB over de P&C documenten van de verbonden partij - Zo nodig wordt de raad tussentijds geïnformeerd (ook buiten de P&C documenten om)

Financiële informatie per verbonden partij

Onderstaand een overzicht met een weergave van de bijdragen per verbonden partij.

	Realisatie 2024	Raming begroting 2025	Raming begroting 2026
GR Sociaal	10.291	12.382	11.953
GR Publieke Dienst Gezondheid en Jeugd (incl. SOJ)	6.670	6.997	6.907
GR Veiligheidsregio ZHZ	1.492	1.593	1.646
GR Omgevingsdienst ZHZ	590	606	592
GR GEVUDO	0	0	0
GR Reinigingsdienst Waardlanden	2.467	2.570	2.653
GR Openbare Verlichting	42	42	42
GR SVHW	193	225	261
	21.745	24.415	24.054

x € 1.000

Verbonden partij	Betrokkenen	Bestuurlijk belang	Financieel belang	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Financieel resultaat	
				31-12-2023	31-12-2024	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2023	31-12-2024
1. GR Sociaal	Alblasserdam, Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht en Hardinxveld-Giessendam	Wethouder Hendriksen vertegenwoordigt de gemeente Hardinxveld-Giessendam in het algemeen bestuur.	De bijdrage aan de GR wordt bepaald a.d.h.v. diverse verdeelsleuets. Overall is het belang van de gemeente Hardinxveld-Giessendam ca 6%. Voor 2024 was deze geraamd op € 783 mio.	250.000	700.000	56.639.000	62.040.000	200.000	700.000
2. GR Dienst Gezondheid & Jeugd	De gemeenten Alblasserdam, Dordrecht, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Hoeksche Waard, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht en Molenlanden	Het algemeen bestuur bestaat uit de portefeuillehouders Gezondheid en Jeugd van de deelnemende gemeenten. Het dagelijks bestuur bestaat uit vijf leden, naast een voorzitter levert de regio Dordrecht twee leden en de Hoeksche Waard en Alblasserdam en Vijfheerenlanden ieder een lid. In bestuurlijke zin wordt het algemeen bestuur bijgestaan door een auditcommissie. De auditcommissie bestaat uit 3 leden. Uit iedere regio één. Wethouder C. Hendriksen is lid van het algemeen bestuur.	Op basis van de gemeenschappelijke regeling levert de gemeente Hardinxveld-Giessendam een bijdrage per inwoner aan de GR DGG&J voor de invulling en uitvoering van de wettelijke taken die voortkomen uit de Wet publieke gezondheid en de Leerplichtwet. Dit geldt ook voor de uitvoering van de Jeugdwet. Voor de uitvoering van de Jeugdwet ontvangt de gemeente middelen van het Rijk. De uitvoering hiervan is, mede bij de Serviceorganisatie Jeugd Zuid-Holland Zuid, belegd bij de GR dienst gezondheids Jeugd Zuid-Holland Zuid.	2.676.239	4.008.076	30.454.316	30.566.633	881.529	1.147.995
3. GR Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid	De gemeenten Heesbe, Waard, Dordrecht, Alblasserdam, Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam en Molenlanden	De burgemeester is lid van het algemeen bestuur en de audit commissie van de VZVZ.	De verwachte bijdrage over 2026 is € 1.646.000 Deze bijdrage is gebaseerd op het zogenaamde boensysteem en de afgeronde regionalisering van de brandweerkazernes en neemt vanaf 2019 af (zie programma 3)	10.356.465	9.673.172	86.755.137	91.467.895	4.230.939	2.229.000
4. GR Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid	De gemeenten Heesbe, Waard, Alblasserdam, Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam en Molenlanden	De Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid is in bestuurlijke zin een zelfstandige organisatie. Deelnemers zijn de provincie Zuid-Holland en de 11 regio gemeenten (zie Gemeenschappelijke Regeling Regio Zuid-Holland Zuid) Het algemeen bestuur bestaat uit de portefeuillehouders van de 11 deelnemende gemeenten en een afgevaardigde van de provincie Zuid-Holland. Wethouder J. Nederneen is lid van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur.	De gemeenschappelijke bijdrage bedraagt in 2026 naar verwachting € 592.000 (inwonersbijdrage inclusief afgenomen diensten).	654.962	988.398	7.538.619	13.042.579	-58.544	604.106
5. GR GEVUDO	De gemeenten Alblasserdam, Dordrecht, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Molenlanden, Papendrecht, Sliedrecht, Vijfheerenlanden en Zwijndrecht.	Wethouder J. Nederneen is lid van het algemeen bestuur. Via de gemeenschappelijke regeling wordt er invloed uitgeoefend op het beleid van de Huisvestelijke Alkmaar (HVC). Vanuit Gevudo is één lid afgevaardigd in de Raad van Commissarissen van HVC en één lid in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.	Via Gevudo wordt deelgenomen in HVC. Dit betekent dat de deelnemende gemeenten hierin een indirect belang hebben. Bij de overdracht van de verbrandingsinstallatie in Dordrecht aan - en daarmee de deelname in - HVC is door de gemeenten een garantstelling voor de leningen van HVC afgegeven. In 2007 is de stopplaats door Gevudo overgedragen aan HVC. Door Gevudo is een vrijwaring gegeven voor het geval de stopplaats (in 2015) niet door de Provincie in nazorg zou worden geaccepteerd als gevolg van omkennheden van het beheer in de periode van Gevudo. Controle heeft plaatsgevonden en HVC heeft de stopplaats volledig overgenomen.	30.487	30.487	414.373	400.831	-	-
6. GR Reiningsdienst Waardlanden	De gemeenten Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Molenlanden en Vijfheerenlanden	Namens de gemeente Hardinxveld-Giessendam is wethouder J. Nederneen lid van het bestuur. Dit bestuur bestaat uit evenveel leden als het aantal gemeenten dat aan de regeling deelneemt.	De deelnemende gemeenten betalen bijdragen op basis van een door het bestuur vastgestelde verdeelsleutel. In de begroting wordt aangegeven welke gemeentelijke bijdrage elke afzonderlijke gemeente verschuldigd is voor het jaar waarop de begroting betrekking heeft.	1.654.956	2.016.000	33.775.547	32.320.000	149.485	661.000
7. GR Bureau Openbare Verlichting	De gemeenten Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Molenlanden, Papendrecht, Krimpenwaard en Vijfheerenlanden	Namens de gemeente Hardinxveld-Giessendam is wethouder A. Meerkert lid van het algemeen bestuur	De aangesloten gemeenten houden de organisatie van het Bureau Openbare Verlichting (Bureau OV) in stand. Financiering vindt plaats middels een bijdrage per lichtmast (tarief € 12,10 per lichtmast, begroting 2024). Deze bijdragen dekken de reguliere taken. Daarnaast kunnen individuele gemeenten andere taken afnemen, welke in artikel 5 van de Dienstverleningsovereenkomst zijn benoemd.	210.202	371.889	319.146	223.307	53.796	180.140
8. GR Samenwerkingsverband Vastgoedinfo, Heffing en Waardbeoordeling (SHW)	13 gemeenten (Altena Alblasserdam, Albrandswaard, Barendrecht, Brielle, Goeree-Overflakkee, Hardinxveld-Giessendam, Helvoetsluis, Hoeksche Waard, Krimpenwaard, Lansingerland, Nieuwkoop, Westvoorne) en Waterschap Hollandse Delta	Wethouder A. Meerkert is lid van het algemeen bestuur	De bijdragen van de gemeenten zijn gebaseerd op een aantal kengallen, zoals aantal aanslagen en aantal objecten. De verwachte bijdrage voor 2026 wordt geraamd op € 261.000.	1.450.000	3.355.000	10.329.000	29.834.000	684.000	2.526.000
9. Stedin Holding N.V.	Deelnemende gemeenten in het werkegebied (55-tal gemeenten)	Namens de gemeente is wethouder A. Meerkert afgevaardigde	De gemeente is in het bezit van 0,65% van de gepiaaste en volgestorte aandelen op 31.12.2022.	3.221 mio	3.370 mio	5.063 mio	5.704 mio	162 mio	180 mio
10. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	Gemeenten, provincies en rijk	Namens de gemeente is wethouder A. Meerkert afgevaardigde	De gemeente is in het bezit van 31.355 aandelen (0,06%) van de in totaal 55.680.720 uitgegeven aandelen. Normale waarde per aandeel is € 2,30	4.721 mio	4.777 mio	110.819 mio	123.164 mio	254 mio	294 mio
11. Oasen N.V.	Gemeenten in het verzorgingsgebied (28 gemeenten)	Namens de gemeente is wethouder A. Meerkert afgevaardigde	De gemeente is in het bezit van 18 aandelen (2,41%) van de in totaal 748 uitgegeven aandelen. Normale waarde per aandeel is € 455.	128 mio	nog niet beschikbaar	245 mio	nog niet beschikbaar	nog niet beschikbaar	nog niet beschikbaar
Overige deelnemingen									
12. Gemeente Hardinxveld-Giessendam Deelneming B.V.	Het college vormt de AVA	Statutair directeur van deze vennootschap is de concerncontroller	De gemeente is in het bezit van 18.000 aandelen (100%) van de 18.000 geplaatste aandelen. De aandelen hebben een nominale waarde van € 1 per aandeel	340.086	133.700	-	-	55.689	5.486
13. Merwede Lingelijn (M.L.L.) Beheer B.V.	De gemeenten Dordrecht, Sliedrecht, Hardinxveld-Giessendam, Gorinchem, Giessendam, Geldermalsen en Vijfheerenlanden) langs de Merwede-Lingelijn	Namens de gemeente Hardinxveld-Giessendam is wethouder A. Meerkert afgevaardigde	De gemeente is in het bezit van 50.000 aandelen (20%) van de 250.000 geplaatste aandelen. De aandelen hebben een nominale waarde van € 1	250.000	250.000	219.242	198.963	-	-
14. Gemeenschappelijke exploitatie maatschappij De Blauwe Zoom Beheer B.V.	Gemeente Hardinxveld-Giessendam en Aanemersbedrijf Gebroeders Blokland B.V.	Namens de gemeente Hardinxveld-Giessendam is wethouder A. Meerkert afgevaardigde	De gemeente neemt voor 50% deel in deze vennootschap	7.720	nog niet beschikbaar	610.379	nog niet beschikbaar	2.566	nog niet beschikbaar
15. GEM De Blauwe Zoom C.V.	Gemeente Hardinxveld-Giessendam en Aanemersbedrijf Gebroeders Blokland B.V.	Namens de gemeente Hardinxveld-Giessendam en Aanemersbedrijf Gebroeders Blokland B.V. is dir. R. Ver directeur.	De gemeente Hardinxveld-Giessendam Deelneming B.V. neemt voor 49% deel in deze commanditaire vennootschap	60.000	nog niet beschikbaar	4.457.793	nog niet beschikbaar	-	nog niet beschikbaar

2.11 Paragraaf Grondbeleid

Algemeen

Het grondbeleid heeft samenhang met diverse programma's, zoals ruimtelijke ordening, volkshuisvesting en verkeer en vervoer. Het grondbeleid heeft een grote financiële impact, niet alleen vanwege de te verwachten baten, maar ook vanwege de risico's die worden gelopen bij het in exploitatie brengen van bouwgrond. Verslaglegging over het grondbeleid vindt plaats via het meerjarenprogramma grondzaken (MPG).

Meerjarenprogramma grondzaken

Het meerjarenprogramma grondzaken (MPG) geeft een overzicht van de programmatische, contractuele en financiële stand van de ruimtelijke projecten. Maar wat is een ruimtelijk project? Of beter gezegd: welke definitie hanteert de gemeente Hardinxveld-Giessendam voor een ruimtelijk project?

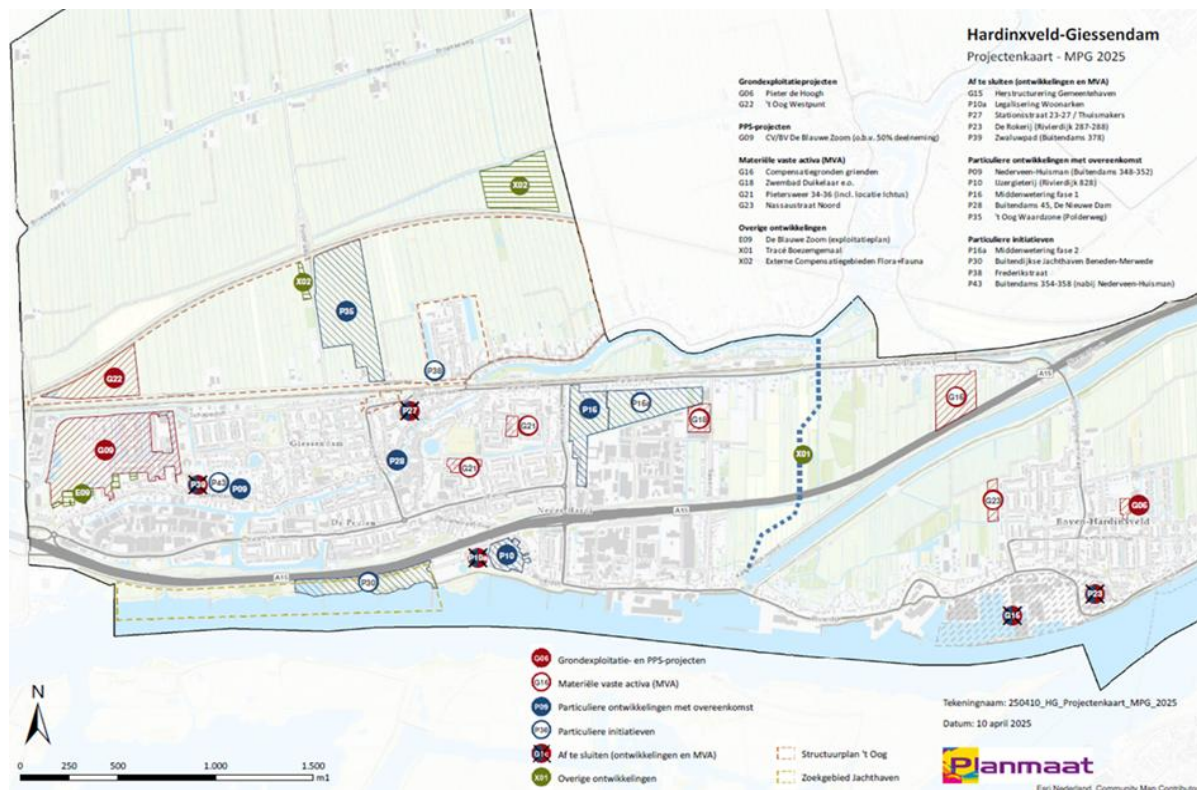
Vanuit de gemeente is er ruimtelijk beleid ten aanzien van volkshuisvesting, economische ontwikkelingen, openbare ruimte, infrastructuur, recreatie, duurzaamheid en natuur. De in 2023 vastgestelde Kadernota strategisch grondbeleid vertaalt het ruimtelijke beleid in een verantwoord en transparant kader waarbinnen het team Ruimtelijke Projecten gebiedstransformaties kan initiëren en uitvoeren. Deze gebiedstransformaties worden ruimtelijke projecten genoemd. Een voorbeeld van een ruimtelijk project is De Blauwe Zoom waar een landelijk gebied wordt getransformeerd tot een nieuwbouwwijk voor Hardinxveld-Giessendam.

Op de kaart boven zijn alle ruimtelijke projecten van de gemeente Hardinxveld-Giessendam weergegeven.

Sectie Grondzaken binnen het team Ruimtelijke Projecten is belast met de financiële en contractuele uitvoering en beheersing van de ruimtelijke projecten. Via onderhavig MPG legt Grondzaken verantwoording af over de financiële en contractuele stand van zaken en de toekomstverwachting voor alle ruimtelijke projecten. Dit geldt zowel voor projecten waarbij de gemeente zelf grondbezit heeft, als voor facilitaire projecten. Facilitaire projecten zijn projecten waarbij particuliere ontwikkelaars eigen gronden ontwikkelen.

GEMEENTE Hardinxveld- Giessendam

De overheid geeft via de Omgevingswet wettelijke kaders aan de uitvoering van ruimtelijke projecten. De Omgevingswet biedt onder meer kaders voor het toepassen van zaken zoals kostenverhaal, onteigening etc.

Financiële uitwerking is te vinden in het Besluit begroting en verantwoording (BBV). Het nieuwe BBV is per 1-1-2016 van kracht geworden en stelt duidelijke eisen aan de financiële verslaglegging van alle ruimtelijke projecten. Daarnaast is per juli 2019 door de commissie BBV een nieuwe notitie geschreven om nadere duiding te geven aan verschillende onderwerpen. Per begrotingsjaar 2019 is de notitie van het BBV per juli 2019 vigerend geworden en vormt daarmee ook de basis voor onderhavig MPG. Door de komst van de Omgevingswet is de BBV opnieuw aangepast. Wijzigingen van de BBV gelden vanaf de jaarrekening 2025.

Grondbeleid

Het grondbeleid van de gemeente uit 2015 vormde een trendbreuk met het verleden. In het verleden was actief grondbeleid – waarbij de gemeentegrond opkoopt, transformeert en bouwrijpe grond uitgeeft – de norm. In 2015 heeft de gemeente, overeenkomstig de landelijke trend, een beweging gemaakt naar facilitair grondbeleid. Dat betekent dat de gemeente het aankopen, transformeren en ontwikkelen van grond aan de markt over laat, maar waarbij de gemeente wel regie voert. De werkwijze komt voort uit een verdere terugtrekking van de overheid van de (risicovolle) grondmarkt bij de Nota Ruimte (2005) en de daaropvolgende inwerkingtreding van de Wro en Bro.

Lange tijd heeft de herziening van de Nota grondbeleid uit 2023 op zich laten wachten. Dit omdat de gemeente de Omgevingswet in het nieuwe grondbeleid wilde verwerken. In 2022 is de tekst van de Omgevingswet en de Aanvullingswet grondeigendom bekend geworden. Dat was het moment om de Nota grondbeleid uit 2015 te herzien. Begin 2023 is de Kadernota strategisch grondbeleid vastgesteld. Deze is gestoeld op de Wro/Bro, echter de bepalingen uit de Omgevingswet zijn ook meegenomen. Inmiddels is ook de Omgevingswet in werking getreden. De Kadernota strategisch grondbeleid is nog steeds actueel maar zal herzien worden om actuele wetgeving goed te verwerken.

GEMEENTE Hardinxveld- Giessendam

In de Kadernota strategisch grondbeleid is gekozen voor situationeel grondbeleid, waarbij de gemeente per project bekijkt welke rol zij inneemt.

Gemeente Hardinxveld-Giessendam is al enige jaren bezig om de actieve projecten af te ronden. Nieuwe initiatieven worden in beginsel op een facilitaire manier begeleid. Uitzonderingen kunnen gemaakt worden, zoals bij de Westpunt in 't Oog is gebeurd. In de Westpunt van 't Oog is bedrijvigheid voorzien. Deze toevoeging van bedrijventerrein was afgestemd met de provincie, er bleek voldoende vraag naar bedrijventerrein, de eigenaren wilden vervreemden, maar (lokale) ontwikkelaars waren niet direct geïnteresseerd om te kopen. Om die redenen heeft de gemeente besloten om Westpunt in 't Oog zelf te transformeren. In 2025 is de verwachting dat er twee nieuwe actieve projecten worden gestart, namelijk een herontwikkeling van de schoollocaties aan de Pietersweer en de nieuwbouw achter de Nassaustraat in Boven-Hardinxveld.

Bovenwijks beleid/financiële bijdragen

Daarnaast zal de gemeente tot een heroverweging over het bovenwijks beleid moeten komen aangezien de Ow nieuwe middelen biedt om bovenwijks beleid toe te passen. In 2014 is gekozen geen Bovenwijks beleid op te stellen onder de Wro.

Onder de Ow wordt het kostenverhaal verruimd. Als er een causaal verband bestaat tussen de kosten en het project, worden de kosten onder de regels van kostenverhaal doorberekend aan de ontwikkelaars. De verruiming van de mogelijkheden tot kostenverhaal is meegenomen in de Kadernota strategisch grondbeleid.

Indien sprake is van een functionele samenhang tussen het project en de kosten, dan kan onder de Ow een financiële bijdragen worden gevraagd aan de ontwikkelaars. Dit kan verplicht of vrijwillig. De financiële bijdrage kan ingezet worden voor infrastructurele werken als een snelfietsroute of een bijdrage aan een nieuw gemeentepark. De doelen die de gemeente wil bereiken met de financiële bijdrage, moeten opgenomen worden in het Omgevingsplan en de omgevingsvisie. In de omgevingsvisie worden daar momenteel ideeën voor uitgewerkt. Heel concreet is er een idee voor een fonds Volkshuisvesting. Hiermee kan de gemeente afdwingen dat er 33% sociale huurwoningen in een project wordt gebouwd. Als dat percentage niet gehaald wordt, moet het project een financiële bijdrage betalen aan het fonds Volkshuisvesting. Vanuit het fonds Volkshuisvesting kunnen andere projecten een bijdrage krijgen die een hoger percentage dan 33% sociale huurwoningen realiseren.

In bredere zin is de gemeente zich aan het oriënteren op, nadat de omgevingsvisie gestalte heeft gekregen, de toekomstige woningbouwambitie. Dit naar aanleiding van de uitkomsten van het meest recente RIGO-woningmarktonderzoek waar een stijgende woningbehoefte uit naar voren komt. Deze uitwerking krijgt de vorm van een Volkshuisvestingsprogramma onder de Omgevingswet en willen we eind dit jaar in concept gereed hebben. Aan de raad is eerder al toegezegd om medio dit jaar de uitgangspunten voor dit nieuwe woonbeleid met de raad te delen. Dat gebeurt separaat van het MPG.

Type projecten

Op basis van de Ow en het BBV zijn projecten te onderscheiden in diverse types. Ondergrens is dat een project minimaal voldoet aan de voorwaarden voor een bouwplan zoals gesteld in 13.11 Ow. De volgende types worden onderscheiden:

– *Bouwgronden in exploitatie (BIE/Actief)*

Actieve projecten zijn projecten waarbij de gemeente haar eigen grond actief transformeert (bijvoorbeeld G22 Westpunt). De gemeente houdt de uitgaven en inkomsten bij door middel van een (bouw)grondexploitatie (een meerjarige exploitatie ook wel een BIE genoemd). Een project wordt pas actief als de gemeenteraad een grondexploitatiecomplex met een grondexploitatiebegroting heeft vastgesteld.

– *PPS-projecten (Publiek-private samenwerkingen)*

G09 De Blauwe Zoom is een bijzondere vorm van een actief project. De gemeente is gedeeld aandeelhouder in een GEM (grondexploitatie maatschappij) die de grond transformeert.

– *Exploitatieplannen*

Onder De Blauwe Zoom ligt ook een exploitatieplan (E09). Met een exploitatieplan worden regels voor het omslaan van kosten over de verschillende grondeigenaren op een publiekrechtelijke manier geregeld. Daarnaast kunnen diverse locatie-eisen worden gesteld. De financiële verantwoording van het exploitatieplan vindt plaats door middel van een facilitaire exploitatie. De meest recente versie van het exploitatieplan is eind 2023 door de raad vastgesteld. Onder de Ow vervalt het exploitatieplan als publiekrechtelijk middel. In plaats daarvan wordt onder het omgevingsplan een financiële paragraaf opgenomen.

– *Strategische gronden (materiële vaste activa/MVA)*

Materiële vaste activa zijn strategische of slapende grondposities in bezit van de gemeente, waarvan de gemeente voornemens is te transformeren dan wel te verkopen. De raad heeft voor deze projecten nog geen besluit tot uitvoering c.q. verkoop genomen. Op deze gronden wordt niet afgeschreven en de gronden dienen periodiek getaxeerd te worden.

– *Particuliere ontwikkelingen met overeenkomst*

Indien particuliere initiatieven binnen de beleidskaders passen en haalbaar worden geacht, maar er nog geen gewijzigd planologisch kader is, kan de gemeente besluiten om tot anterieure contractvorming over te gaan. De particuliere ontwikkelaar ontwikkelt dan zijn eigen stuk grond, waarbij de gemeente, tegen een vergoeding (kostenverhaal), onder meer het publiekrechtelijke deel uitvoert. Voorbeelden van particuliere ontwikkelingen zijn de P10 IJzergieterij en P28 De Nieuwe Dam.

– *Particuliere initiatieven*

Particulieren komen met hun plannen bij de gemeente ter beoordeling. De gemeente kijkt (onder andere via de regiegroep) of een initiatief binnen de beleidskaders past en haalbaar wordt geacht. De nu genoemde particulieren initiatieven bevinden zich in deze initiatieffase. Een voorbeeld is het onderzoek naar de ontwikkeling van P16 Middelwetering. Kleine particuliere initiatieven worden niet meegenomen in het MPG.

Gronden als vast actief (openbaar gebied onder wegen, gebouwen, parken, pleinen etc.) worden niet verantwoord in het MPG. Ook niet als daar investeringen voor gedaan worden, zoals het onderdeel van verplaatsing van de weg nabij P16 Middenwetering. De gemeente heeft op dit moment ook geen ruilgronden of grondbanken in bezit.

Naast de lopende projecten (actieve grondexploitaties, GEM De Blauwe Zoom en de anterieure trajecten) zijn ook nog andere ruimtelijke contractvormen mogelijk zoals concessies, joint ventures, bouwclaims etc. De gemeente heeft naast GEM De Blauwe Zoom geen andersoortige contracten lopen en is ook niet voornemens dat in de nabije toekomst te gaan doen. Alleen in project P16 Middenwetering loopt een kleine bouwclaim voor de bouw van 4 woningen.

Lijst ruimtelijke projecten

Onderstaande lijst is opgesplitst naar type project. Allereerst de actieve projecten, PPS-projecten, projecten van de ontwikkel B.V. en de eventueel af te sluiten actieve projecten. Daarna volgt de lijst met strategische gronden, de lijst met particulieren ontwikkelingen met overeenkomst en de lijst met particuliere ontwikkelingen zonder overeenkomst (initiatieven). Elk project is terug te vinden op de kaart op basis van een G-nummer, E-nummer, P-nummer waarbij G staat voor gemeentelijk, E staat voor exploitatieplan en P staat voor privaat.

GEMEENTE **Hardinxveld- Giessendam**

BIE

G06 – Pieter de Hoogh (voorheen Morgenslag)

G22 – 't Oog Westpunt

PPS

G09 – CV/BV GEM De Blauwe Zoom (50% deelneming)

MVA

G16 – Compensatiegronden grienden

G18 – Zwembad Duikelaar e.o.

G21 – Pietersweer 34-36 (incl. locatie Ichthus)

G23 – Nassastraat Noord

Exploitatieplan

E09 – Exploitatieplan De Blauwe Zoom 2e herziening

Particuliere ontwikkeling met overeenkomst

P09 – Nederveen-Huisman (Buitendams 348-352)

P10 – IJzergieterij (Rivierdijk 828)

P28 – Buitendams 45, De Nieuwe Dam

P35 – 't Oog Waardzone

P35a – 't Oog Woningbouw

Particuliere initiatieven

P16 – Middenwetering

P30 – Buitendijkse Jachthaven Beneden Merwede

P38 – Frederikstraat

P43 – Buitendams 354-358

X01 – Tracé Boezemgemaal

Af te sluiten ontwikkelingen

G15 – Herstructurering Gemeentehaven

P10a – Legalisering woonarken (Rivierdijk)

P23 – De Rokerij

P27 – Giessenschool – Stationsstraat 23-27 /Thuismakers

P39 – Zwaluwpad (Buitendams 378)

GEMEENTE Hardinxveld- Giessendam

Overzicht en voortgang

In deze paragraaf worden met name de resultaten weergegeven die de afgelopen jaren (2024 en 2025) behaald zijn, en een doorkijk gegeven op de ontwikkelingen in 2026.

Programma	Werkelijk
Actieve projecten en exploitatieplannen	
CV/BV De Blauwe Zoom (o.b.v. 50% deelN)	35
Facilitaire projecten (anterieur)	
IJzergieterij (Rivierdijk 828)	80
Stationsstraat 23-27 (voormalig Giessenschool)	15
Totaal	130

In aansluiting op de planmonitor zijn er in 2024 154 woningen opgeleverd. Dit betreffen de 2de fase van Ons Dorp in Blauwe Zoom met 35 woningen, 80 woningen in project IJzergieterij, en 15 woningen aan de Stationsstraat op de voormalig Giessenschoollocatie. Dat zijn in totaal 154 woningen. De hoogste productie die we ooit hebben gemeten sinds de start van het MPG. En dan rekenen we de 24 zorgwoningen van Thuismakers naast de Giessenschoollocatie niet mee.

Tot van 2014- 2017 is sprake van een structurele productie van circa 61 woningen per jaar. In 2018 heeft zich een dip voorgedaan, waardoor het gemiddelde zakte naar 52 woningen per jaar. In 2019 is door de afzet van 92 woningen het gemiddelde weer omhooggegaan. Maar in 2020 en 2021 is door een cumulatie aan factoren echter vrijwel geen programma gerealiseerd waardoor het gemiddelde weer terugzakte naar 48 woningen per jaar. Vanaf 2022 zien we echter de productie flink oplopen. Met name door veel woningen in Blauwe Zoom, Rokerij en IJzergieterij is de productie de afgelopen jaren opgelopen. Waarbij 2024 het voorlopige hoogtepunt is met 130 woningen. Dit levert een gemiddelde op van 77 woningen per jaar, wat behoorlijk dicht in de buurt komt van het oorspronkelijke streefgetal van 80 woningen per jaar.

Woningbouw meerjarig	Werkelijk
2014	31
2015	80
2016	17
2017	115
2018	17
2019	92
2020	2
2021	30
2022	82
2023 (aansluiting bij planmonitor)	93
2024 (aansluiting bij planmonitor)	130
Gemiddelde productie	77

Ook over 2025 verwachten we een forse productie te kunnen rapporteren. Met onder andere de realisatie van het tweede deel van de IJzergieterij en de oplevering van Het Zwaluwpad, de Nieuwe Dam en Nederveen Huisman. Als alles goed loopt dan wordt daarmee het aantal woningen van 2024 overtroffen.

In de tijd dat de productie goed draait moet de gemeente kijken naar nieuwe ontwikkelingen. Het duurt lang voordat een plan van de tekentafel daadwerkelijk wordt gebouwd. Hierbij zien wij de komende jaren de volgende uitdagingen:

GEMEENTE **Hardinxveld- Giessendam**

Soortbescherming

Als het gaat om strikt beschermde diersoorten zijn de jaren vanaf 2020 van grote impact geweest. Omgevingsdienst Haaglanden heeft als bevoegd gezag de gemeente gevraagd om een meer integrale aanpak van soortbescherming. Onderdeel van deze integrale aanpak is de verplichting om in bestaande projecten extern te compenseren als habitat verloren gaat. Concreet houdt dat in dat de gemeente voor projecten zoals G09 De Blauwe Zoom en G22 Westpunt een extern compensatiegebied aan heeft moeten kopen om een nieuwe habitat te creëren voor strikt beschermde diersoorten zoals de rugstreeppad, oeverzwaluw, heikikker, kerkuil en grote modderkruiper omdat leef- en foerageergebied vernietigd werd. Ook in project P35 't Oog Waardzone wordt een apart natuurgebied gecreëerd.

Deze benadering is een stuk strikter dan in voor 2020 werd gehanteerd en brengt een langere procedure en aanzienlijk meer kosten met zich mee. Voor nieuwe, grote projecten (zoals 't Oog woningbouw) wordt soortbescherming integraal meegenomen in de planontwikkeling.

Stikstof

Het is gelukt om voor de projecten in 't Oog (Westpunt en Waardzone) en ook voor Blauwe Zoom ontheffing voor stikstof middels het stikstofregistratiesysteem te krijgen. Op 1 juli 2021 was de nieuwe wetgeving in werking waarbij activiteiten binnen de bouwsector ontheven worden van stikstofcompensatie. Dat is gunstig, maar inmiddels blijkt het systeem van stikstofcompensatie niet juridisch houdbaar. Op basis van het Porthos-arrest is op 2 november 2022 de bouwvrijstelling van tafel. Tot op heden lopen de plannen gewoon door, zeker omdat de ontheffing voor deze plannen al is afgegeven. Het blijft wel een risico voor alle projecten. Voor elk project moet immers een stikstofberekening worden gedaan die neutraal sluit.

PFAS

Bij elk project moeten partijen grond gekeurd worden. Afvoeren is enorm kostbaar. Vooralsnog lukt het de gemeente om te werken met een gesloten grondbalans, waardoor afvoeren niet nodig is. Het risico op afvoeren blijft echter bij uitvoering aanwezig.

Prijsstijgingen

De start van de oorlog in Oekraïne heeft een paar jaar geleden voor een verhoogde inflatie gezorgd. Materialen zijn snel duurder geworden en dreigden de VON-prijzenstijging van de woningen in te halen. Het afgelopen jaar (2024) zijn de VON-prijzen echter weer iets meer gestegen dan de bouwkosten en de GWW (grond, weg en waterbouw) -kosten, waardoor de bouw ogenschijnlijk in rustiger vaarwater komt. De kosten van personeel en installaties zijn in 2024 echter wel weer wat harder gestegen wat de grondprijzen onder druk zet. Tegelijkertijd is begin 2025 weer een forse stijging van de VON-prijzen waar te nemen, waardoor die druk op de grondprijzen weer wat afneemt.

Betaalbaarheid woningen

De provincie (en het rijk) eisen dat in elk nieuwbouwplan waarin woningen worden gerealiseerd, 2/3 van de woningen betaalbaar is. De grens van betaalbaarheid ligt per 1-1-2025 op € 405.000 VON. Van die 2/3 betaalbare woningen moet 50% uit sociale huurwoningen bestaan. Dat levert de volgende verhouding op voor nieuwbouwplannen:

- Minimaal 1/3 sociale huur
- Minimaal 1/3 betaalbare koop of middenhuur
- Maximaal 1/3 vrije sector of dure huur

GEMEENTE Hardinxveld- Giessendam

Onze gemeente heeft de afgelopen jaren vooral ingezet op betaalbare koop die onder de € 405.000 VON lag. Daarnaast zijn er ook veel vrijesectorwoningen gerealiseerd. De markt in Hardinxveld-Giessendam kenmerkt zich vooral als een kopersmarkt. Daar is de afgelopen jaren op ingespeeld. Nieuw RIGO-onderzoek heeft aangetoond dat echter ook de huursector de komende jaren bediend moet worden. De gemeente past dan ook die nieuwe eisen van provincie en het Rijk toe in nieuw projecten. Dit betekent echter nogal wat voor de financiële haalbaarheid van deze plannen. Nassastraat Noord is een goed voorbeeld. De gemeente heeft in dit project de grond verworven tegen een marktconforme prijs, maar heeft grote moeite om er een haalbare grondexploitatie van te maken. Dit is in het najaar van 2024 ook met de raad gedeeld. De tekorten zijn destijds gedicht met subsidies. Maar mochten zich tegenvallers in plan Nassastraat Noord manifesteren, dan zijn er minder mogelijkheden om die op te vangen.

In het verlengde van het RIGO Woningmarktonderzoek Drechtsteden wordt nu gekeken of we tot een regionaal afgestemd woningbouwprogramma kunnen komen. Dit betekent mogelijk dat in regionaal verband de verhouding 1/3 sociaal – 1/3 betaalbaar – 1/3 vrije sector iets anders kunnen komen te liggen.

Eisen aan het openbaar gebied

Door de jaren heen zijn er meer eisen gekomen aan de leefbaarheid van het openbaar gebied. We willen geen natte voeten en bodemdaling en we willen ook genoeg beleefbaar groen. Wijken moeten klimaatadaptief worden. Die adaptie brengt extra kosten met zich mee, maar belangrijker: er is dan vaak extra ruimte nodig voor groen en water. Daardoor is er minder ruimte voor woningen en ander programma, dat juist weer geld oplevert. Of dit in elke gebiedsontwikkeling een sluitende business case oplevert is maar zeer de vraag. Hogere overheden anticiperen hier inmiddels op subsidiëring of door te schuiven in voorwaarden voor diverse subsidies. Voor de gemeente wordt het de komende jaren de vraag of dat genoeg is om de woningbouwproductie op peil te houden (en 2/3 betaalbare woningen te leveren).

Vakbekwaam personeel

Door landelijke schaarste is het moeilijk goed gekwalificeerd personeel te vinden voor invulling van de diverse (in projecten ondersteunende) beleidsfuncties, zowel voor inhuur als voor vast personeel. Het gevolg is dat er voor projecten soms niet afdoende personele capaciteit is en er vertraging met eventueel financiële gevolgschade ontstaat. Inmiddels blijkt dit geen kortstondig probleem maar een structureel probleem wat zich niet alleen beperkt tot onze gemeente.

Conclusie: productie gaat goed, proberen die lijn vast te houden voor de middellange en lange termijn

Het gaat goed met onze (woning)bouwproductie. De inzet van de afgelopen jaren resulteert erin dat de gemiddelde productie omhoog is gegaan naar een niveau wat we graag wensen. Om te zorgen dat die productie op jaarbasis blijft voldoen aan de vraag zijn we nu al bezig met de ontwikkelingen voor te bereiden die over een paar jaar gaan spelen. Daar zal 't Oog natuurlijk een niet onbelangrijke rol in moeten gaan spelen.

Ontwikkelingen per project

In onderstaande opsomming wordt stil gestaan bij de in 2024 bereikte resultaten.

Bereikte resultaten gemeentelijke projecten in 2024

- *G06: Pieter De Hoogh.*
 - In project Pieter de Hoogh heeft afgelopen najaar een tender plaatsgevonden. Ontwikkelaar Stout/Herkon is daarbij als winnaar uit de bus gekomen om de woningen te ontwikkelen. Momenteel lopen de afrondende gesprekken met Stout/Herkon om de woningen als Koopstart woningen rond de zomer 2025 te koop aan te bieden. De Koop-start-woningen worden gebouwd o.b.v. een licentie bij OpMaat.

GEMEENTE Hardinxveld- Giessendam

Vooruitlopend op de bouw van de woningen wordt medio 2025 de locatie bouwrijp gemaakt en zal in het 4e kwartaal van 2025 -bij een voorspoedige vergunningsprocedure- worden gestart met de bouw.

- In tegenstelling tot besluitvorming van de raad in het najaar 2024 zal het bouwheerschap alsnog naar Stout/Herkon door worden gelegd. Als bouwheer lukt het de gemeente niet om een contract af te sluiten met Woningborg (die een afbouwgarantie op de woningen geeft als de ontwikkelaar failliet gaat). Dit beperkt de mogelijkheden voor potentiële kopers om een NHG-hypotheek te kunnen krijgen. Daarnaast zijn de contracten van OpMaat niet geschikt voor een gemeente als bouwheer. Hoewel dit een verschuiving is in de verantwoordelijkheden in het project, betekent het qua uitvoering erg weinig. Een deel van de taken verschuift wat meer naar de ontwikkelaar en de gemeente wordt primair verantwoordelijk voor de goede uitvoering van de OpMaat constructie. Besluitvorming hierover is opgenomen in het MPG.
 - Op basis van de inschrijving van Stout/Herkon kunnen de grondwaardes worden berekend en daarmee de hoogte van de uitgestelde betaling op de erfpachtlevering van de grond aan de toekomstige bewoners. Deze uitgestelde betaling is op een dusdanige wijze berekend dat de voorziening van afgelopen jaar gelijk is gebleven. De hoogte van de uiteindelijke uitgestelde betaling wordt bij OpMaat nagegaan.
- *G09/E09 GEM De Blauwe Zoom:*
- Het bestemmingsplan voor De Blauwe Zoom is geheel onherroepelijk. Alleen voor het appartementengebouw aan de noordwestkant moet nog een aparte BOPA (buitenplanse omgevingsplanactiviteit) procedure worden doorlopen. Ook het stedenbouwkundig plan voor deelplan Noordwest (ook wel Ons Dorp West genaamd) en de hoofdstructuur is inmiddels vastgesteld. Alleen voor deelplan zuid moet nog een stedenbouwkundig plan worden opgesteld. Deelplan Zuid is de laatste fase. Op dat moment kunnen ook de particulieren in de zuidstrook woningen bouwen die aantakken op Blauwe Zoom.
 - Ons Dorp is inmiddels geheel afgerond. In totaal 72 woningen zijn gebouwd en verkocht.
 - In 2026 staat der verkoop van de eerste fase voor deelplan Noordwest (Ons Dorp West) gepland. 27 woningen zullen dan als eerste in de verkoop gaan. Eind 2026 zullen waarschijnlijk ook 55 goedkopere woningen in de tweede fase van deelplan Noordwest in de verkoop gaan. Medio 2025 start het ophogen van deelplan Noordwest. Wij zijn aan het bekijken of een deel van de 55 woningen in de vorm van sociale huur kan worden uitgevoerd.
 - Er is in 2024 een extern natuurgebied aangelegd vlak bij de molen aan de noordkant van de gemeente. Alle dieren die nu een plekje hebben in deelplan Zuid in de Blauwe Zoom worden in 2025 en 2026 verhuisd naar het externe natuurgebied. Het gaat hierbij om de rugstreeppad, de grote modderkruiper, de oeverzwaluw en de kerkuil. Ook andere, niet strikt beschermde diersoorten die worden afgevangen verhuizen we mee.
- *G15 Herstructurering gemeentehaven:*
- Project Gemeentehaven is afgesloten. Er is een aparte raadsinformatiebrief verstuurd over de financiële afhandeling ervan. Het tekort is ten laste van de reserve BGE (bouwgrondexploitaties) gebracht.
- *G22 Westpunt 't Oog: In 2019 is de ruimtelijke procedure gestart voor de ontwikkelingen van bedrijventerrein 't Oog Westpunt.*
- Het bestemmingsplan voor Westpunt 't Oog is inmiddels onherroepelijk.
 - In het najaar van 2024 is er een tender geweest voor de verkoop van bedrijfskavels. Die tender is inmiddels vrijwel afgerond. Een aantal kavels zijn verkocht. Nog niet allemaal. Maar voor de overige kavels zijn al wel geïnteresseerden. Het probleem is dat de bedrijven geen 3x80A aansluiting kunnen krijgen door netcongestie. Wij denken dat diverse bedrijven zich hierdoor niet hebben ingeschreven. Vanwege netcongestie is er in het verkoopcontract de mogelijkheid opgenomen voor bedrijven om de kavel binnen een afgesproken termijn terug te leveren als ze er b.v. vanwege netcongestie toch van af willen zien.
 - Het bouwrijp maken zal in 2025 plaatsvinden. De bouwwegen worden dan aangelegd inclusief riolering.

Voortgang binnen MVA-projecten

- *G16 Compensatiegronden Grienden:*
Er zijn diverse geïnteresseerden voor de grond. Voor de verkoop moeten we op basis van het Didam arrest mededinging toepassen. Daarnaast moet er beleid komen op welke voorwaarden de grond te koop wordt aangeboden.
- *G21 Pietersweer:*
 - De gemeente en Rivas bezitten vastgoed in het gebied, een herontwikkeling hiervan was aanleiding om overleggen te voeren. De planning was om op middellange termijn nieuwbouw te realiseren voor basisscholen de Ichthus en de Driemaster. Na een periode van mislukte gesprekken zijn de scholen opnieuw met elkaar in gesprek, gemeente is daarbij aangehaakt. Het project is in 2022 weer actief geworden. Januari 2024 is de koopovereenkomst voor Rivas getekend. En mei 2024 heeft de overdracht van het Rivas pand naar de gemeente plaats gevonden.
 - Momenteel wordt hard gewerkt om de intentieovereenkomst tussen de scholen, peuterspeelzaal en kinderopvang te sluiten. Naar verwachting wordt deze overeenkomst voor de zomer afgerond.
 - In het najaar van 2025 zal er voor Pietersweer een grondexploitatie worden geopend. Het huidige krediet is nog afdoende voor de werkzaamheden tot aan de opening van de grondexploitatie. Voor het deel dat te maken heeft met de ontwikkeling van het nieuwe vastgoed voor de scholen is december 2024 een apart krediet beschikbaar gesteld. Op dat moment wordt het oude krediet verrekend met de grondexploitatie en het nieuwe krediet.
- *G23 Nassaustraat Noord:*
 - In het 3de kwartaal van 2024 is circa 11.000 m2 grond gekocht aan de westkant van Boven-Hardinxveld. De gemeente wil deze grond ontwikkelen tot een nieuw straatje in Boven-Hardinxveld met circa 35-40 woningen.
 - Voor de voortgang van het project is het erg bepalend wat er uit flora en fauna onderzoek komt. Als er strikt beschermde diersoorten zitten moeten die een andere, goede habitat krijgen. Ook minder beschermde soorten moeten een goede plek in het gebied krijgen.
 - Voor Nassaustraat wordt een BOPA procedure doorlopen. Het doel is om de woningen in 2027 te realiseren.
 - Bij Nassaustraat Noord (net zoals bij project Pietersweer) is het de bedoeling dat 2/3 van de woningbouw betaalbaar wordt. Het is een blijvende uitdaging om bij projecten met een dergelijke woningbouwopgave een sluitende grondexploitatie op te stellen.

Particuliere ontwikkelingen

Diverse particuliere ontwikkelingen zijn in uitvoering. Enkele opvallende punten:

- *P09 Nederveen-Huisman:*
Voor project Nederveen-Huisman is een samenwerkingsovereenkomst gesloten met de Gebroeders Blokland. Momenteel wordt het gebied opgehoogd. Dan moet het gebied het een tijd inklinken voordat in het 2de kwartaal van 2026 kan worden gestart met het bouwrijp maken. De verkoop van de woningen start eind 2025, in totaal 27 stuks. De gemeente heeft echter veel inzet geleverd die niet wordt gedekt door de anterieure overeenkomst. Er is dus een overschrijding van de plankosten voor de gemeente die moet worden afgeboekt.

P10 IJzergieterij en P10a Legalisering Woonarken:

- Er is flink gebouwd in project IJzergieterij. In 2025 zijn alle woningen opgeleverd. De Gebroeders Blokland bouwt de IJzergieterij inclusief de aanleg van het openbaar gebied.
- Het bestemmingsplan is nog niet afgerond. Momenteel worden zienswijzen op het ontwerpbestemmingsplan beantwoord. Na de zomer volgt de verdere procedure voor het bestemmingsplan.
- Als laatste speelde er nog een discussie over de uitleg van de parkeernorm in het project. De gemeente en Gebroeders Blokland zijn inmiddels in overleg tot een oplossing te gekomen. Deze kosten plus de kosten voor het bestemmingsplan overschrijden de inkomsten uit de anterieure overeenkomst en moeten worden afgeboekt.
- De ontwikkeling van het gebied voor de woonarken is afgerond. Er resteren nog wat restwerkzaamheden, zoals het plaatsen van een hek. Er moet nog een laatste stukje grond van de gemeente worden overgedragen aan Blokland.

– *P16 Middenwetering:*

De gemeente en Blokland Bouwpartners (BBP) zijn al enige tijd aan het verkennen voor de ontwikkeling van de eerste fase van project Middenwetering alsmede het aanleggen van een nieuwe weg ter ontlasting van de huidige Nieuweweg. Een intentieovereenkomst inclusief grondruil is in 2023 getekend. Het wachten was op de instemming van de Hardinxveld-Giessendamse IJclub die ook grondgebied heeft binnen de projectgrenzen. Inmiddels heeft de IJclub ingestemd met de plannen. De aanleg van de nieuwe weg zal doorgang vinden, hiervoor hebben eind 2024 grondoverdrachten plaatsgevonden. Helaas loopt de gebiedsontwikkeling vertraging op: de herontwikkelingslocatie voor woningbouw is onzeker vanwege nieuw provinciaal beleid. Hierdoor is de bijdrage van BBP aan de weg onzeker en loopt de gemeente een financieel risico van circa 1,0 mln.

– *P28 Buitendams 45, De Nieuwe Dam:*

Het project heeft tijdelijk stilgelegen, maar is in 2022 weer opgepakt. Partijen zijn tot overeenstemming gekomen en het bestemmingsplan is onherroepelijk. Begin 2023 is een samenwerkingsovereenkomst gesloten. De bouw is volop aan de gang en wordt naar verwachting in 2026 afgerond.

– *P35 't Oog – Waardzone:* De gemeentelijke grondpositie in 't Oog is in 2018 verkocht aan Waardzone.

- De betaling geschiedt in termijn, waarvan de 1e termijn in 2018 is overgemaakt. Alle termijnen samen geeft voldoende dekking voor de resterende boekwaarde en additionele kosten op het project.
- Eerst worden de beschermde dieren in het gebied afgevangen en het compensatiegebied voor natuur aangelegd. Daarna start de Waardzone met het partieel voorbelasten van het terrein.

– *P35 't Oog Woongebied:*

- De afgelopen jaren is herhaaldelijk gewerkt aan het vormgeven van de visie voor de verdere ontwikkeling van 't Oog. De provincie bood de afgelopen jaren weinig ruimte voor verdere ontwikkeling. De gemeente is inmiddels concreter met de gebiedsontwikkeling en heeft de volgende stappen gezet:
 - Juni 2025 zijn de kaders voor de gebiedsontwikkeling 't Oog vastgesteld. Hierbij is de ambitie om minimaal 1500 woningen te bouwen waarvan 2/3 betaalbaar. Ter ontsluiting van het gebied zal de infrastructuur worden aangepast, waaronder een tunnel nabij treinstation Hardinxveld-Giessendam.
 - September 2025 heeft de raad een voorkeursrecht gelegd op het volledige visiegebied. Met het voorkeursrecht moeten grondeigenaren in het gebied hun perceel als eerste aan de gemeente aanbieden.
 - Er is een propositie bij het Rijk ingediend om een WOKT (wonen op korte termijn) subsidie te krijgen voor de aanleg van de tunnel nabij treinstation Hardinxveld-Giessendam. Deze subsidie is onzeker en dekt niet de volledige kosten voor de tunnel. Eind 2025 neemt het Rijk een besluit over alle WOKT gelden.
 - Om bovenstaand financieel te organiseren wordt naar verwachting in 2026 een gebiedsfonds geopend. Onderdeel van het gebiedsfonds is een bestemmingsreserve waarin de dekking voor aanleg van de infrastructuur wordt voorzien.

– *P38 Frederikstraat:*

De gemeente en Fien hebben overeenstemming over het stedenbouwkundig plan voor Frederikstraat. Het aantal woningen overschrijdt echter de maximale toegestane hoeveelheid voor de nabijgelegen spoorwegovergang. Besluitvorming door de raad is nodig om te bezien of het plan een stap verder kan worden gebracht.

Prognose uit MPG 1-1-2025 te verwachten resultaten

Grondexploitaties	Totaal	G06	G15	G22	G09 (GEM)
		PdHoogh	Haven	Westpunt	DBZ (50%)
Raming kosten	-5.244.000	-618.000	-	-4.625.000	-31.184.000
Inbrengwaarde	-987.000	-	-	-987.000	-1.548.000
Slopen, saneren	-25.000	-25.000	-	-	-
Bodem en nutsvoorzieningen	-138.524	-143.000	-	-108.000	-3.839.852
Bouwrijpmaken	-313.000	-87.000	-	-227.000	-4.477.000
Woonrijpmaken	-2.605.000	-192.000	-	-2.413.000	-7.058.000
Plankosten civiel	-401.000	-134.000	-	-267.000	-1.070.000
Plankosten planbegel.	-206.000	-85.000	-	-120.000	-1.308.000
Voorzieningen	-	-	-	-	-
Afdrachten	-503.000	-	-	-503.000	-
Overige kosten	-61.000	-61.000	-	-	-12.761.000
Financiering	-	-	-	-	-
Raming opbrengsten	8.963.000	351.000	-	8.612.000	29.223.000
Gronduitgifte	8.705.017	244.554	-	8.612.000	13.368.000
Bijdragen	-	-	-	-	15.855.000
Raming prijspeil	3.719.000	-267.000	-	3.987.000	-2.960.000
Raming NCW per 1-1-2025	3.646.000	-277.000	-	3.923.000	-1.425.000
Boekwaarde	-5.664.000	-636.000	-1.121.000	-3.908.000	4.072.000
Saldo NCW per 1-1-2025	-2.018.000	-913.000	-1.121.000	15.000	2.646.000

GEMEENTE Hardinxveld- Giessendam

Bouwgrondexploitaties:

Oppervlakte	10,0 ha
Boekwaarde 31 december 2024	€ 5.664.000
Prijs per m2	€ 56,64

Voor alle negatieve grondexploitaties is of wordt voorziening getroffen. Voor de overige grondexploitaties wordt een neutraal resultaat verwacht.

De totaal nog te maken kosten en te realiseren opbrengsten van in exploitatie genomen gronden bedragen:

Totaal investeringen	€ 4,63 miljoen
Totaal opbrengsten	€ 8,61 miljoen

Alles tezamen (inclusief de boekwaardes op de MVA projecten van € 1,13 mln. en de anterieure contracten) is de stand van de boekwaarde **€ 20.51 mln.**

De boekwaardes zullen dalen zodra de opbrengsten voor bedrijventerrein Westpunt in 't Oog binnen komen. Alsmede wanneer de volgende fase in De Blauwe Zoom wordt opgepakt en wanneer Waardzone 't Oog in ontwikkeling gaat.

Anterieure contracten	Standlijn	Eindres
E09 De Blauwe Zoom Exploitatieplan	-8.421.000	-
P09 Nederveen-Huisman (Buitendam 348-352)	-109.000	-84.000
P10 IJzergieterij	-561.000	-486.500
P10a Legalisering woonarken	-216.000	-213.000
P27 Thuismakers & Stationsstraat 23-27	-22.000	-22.000
P28 Kerk Buitendams (45)	-58.000	-72.000
P35 't Oog Waardzone	-4.284.000	-
P39 Zwaluwpad (Buitendams 378)	-42.000	-42.000
Totaal	-13.713.000	-919.500
P09 Nederveen-Huisman lopende voorz per 31-12-2024		29.600
P10 IJzergieterij lopende voorziening per 31-12-2024		437.500
P10a Woonarken voorziening per 31-12-2024		170.000
P27 Stationsstraat 23-27 voorziening per 31-12-2024		15.000
P28 Kerk Buitendams voorziening per 31-12-2024		72.000
P39 Zwaluwpad voorziening per 31-12-2024		39.000
Resultaat over 2023		-156.400

GEMEENTE
**Hardinxveld-
Giessendam**

Boekwaarde	Standlijn
Actief	-5,67
G06 Pieter de Hoogh	-0,64
G15 Herstructurering Gemeentehaven	-1,12
G22 't Oog Westpunt	-3,91
MVA	-1,13
G16 Compensatiegronden Grienden	-0,21
G18 Buitenzwembad e.o.	-
G21 Pietersweer 34-36 (incl. loc. Ichthus)	-0,92
Facilitair	-13,71
P08 - P39 Diverse anterieure projecten	-1,01
P35 't Oog Waardzone	-4,28
E09 De Blauwe Zoom Exploitatieplan	-8,42
Totaal	-20,51

Reserve

In het verleden is voor het grondbeleid een algemene bestemmingsreserve grondexploitaties in het leven geroepen, de reserve bouwgrondexploitaties (BGE). De reserve dient ter dekking van risico's op reeds gedane aankopen en lopende exploitaties. In onderstaande tabel is het verloop van de reserve BGE te zien:

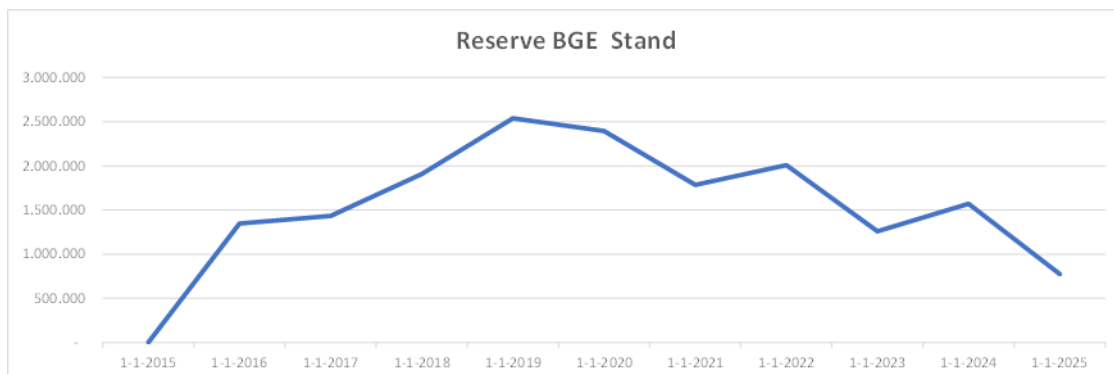
GEMEENTE Hardinxveld- Giessendam

Verloop reserve BGE	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand
Beginstand 2014			4.395
Resultaat Giessenschool	403.542	-	
Resultaat Hoek Sluisweg-Parallelweg	307.725	-	
Resultaat Facility Point	1.024.300	-	
Onttrekking t.b.v. Burgemeesterswoning	-	-392.000	
Stand per 31-12-2015			1.347.962
Resultaat Centrum	85.529	-	
Stand per 31-12-2016			1.433.491
Winstneming 1 Morgenslag	475.429	-	
Stand per 31-12-2017			1.908.920
Winstneming 2 Morgenslag	629.568	-	
Stand per 31-12-2018			2.538.488
Winstneming 3 Morgenslag	169.691	-	
Voorziening Gemeentehaven	-	-20.000	
Stand per 31-12-2019			2.688.179
Onttrekking t.b.v. anterieure overeenkomsten	-	-293.000	
Stand per 31-12-2020			2.395.179
Winstneming 4 Morgenslag	1.220.934	-	
Voorziening Pieter de Hoogh	-	-740.275	
Additionele voorziening Gemeentehaven	-	-348.756	
Additionele voorziening Westpunt 't Oog	-	-123.141	
Onttrekking t.b.v. afsluiting Blauwe Zoom actief	-	-562.105	
Restant verplichtingen t.b.v. Facilitypoint	-	-57.000	
Stand 31-12-2021			1.784.836
Correctie winst Facilitypoint	-	-36.000	
Winst Lint Parallelweg	272.043	-	
Toevoeging saldo P02 DBZ - afsluiting per 1-1-2022	75.450	-	
Opheffen voorziening Westpunt 't Oog	123.141	-	
Onttrekking t.b.v. anterieure overeenkomsten	-	-209.500	
Stand 31-12-2022			2.009.970
Additionele voorziening Pieter de Hoogh	-	-140.000	
Additionele voorziening Gemeentehaven	-	-199.427	
Additionele voorziening Westpunt 't Oog	-	-271.061	
Toevoeging t.b.v. anterieure overeenkomsten	-	-	
Onttrekking t.b.v. anterieure overeenkomsten	-	-140.000	
Stand 31-12-2023			1.259.482
Additionele voorziening Pieter de Hoogh	-	-40.000	
Opheffen voorziening Westpunt 't Oog	271.061	-	
Toevoeging t.b.v. anterieure overeenkomsten, gronduitgifte Zwaluwpad	250.000	-	
Onttrekking t.b.v. anterieure overeenkomsten	-	-169.000	
Stand per 01-01-2024			1.571.543

Wijzigingen reserve BGE per 31-12-2023	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand
Beginstand 31-12-2023			1.571.543
Additionele verliesneming Gemeentehaven	-	-556.000	
Afboeken krediet Buitenterrein zwembad	-	-84.000	-
Onttrekking t.b.v. anterieure overeenkomsten	-	-156.000	
Stand per 01-01-2025			775.543

GEMEENTE Hardinxveld- Giessendam

De stand per 1-1-2024 bedroeg € 1.571.000. Door onttrekkingen van kosten binnen diverse projecten eindigt de reserve BGE per 1-1-2025 op € 775.000.

Risico's

De risico's in de grondexploitatie zijn vrijwel gelijk gebleven. Het resultaat uit positieve grondexploitatie is vooralsnog voldoende om de risico's op te vangen. Daarnaast vormt de reserve BGE een harde dekking voor mogelijk toekomstige risico's.

Risicoanalyse (xmln)	MPG 2024
G06 Pieter de Hoogh	0,06
G15 Herstructurering Gemeentehaven	-
G22 't Oog Westpunt	0,10
Totaal	0,16

Risicodekking (xmln)	MPG 2024
Resultaat positieve grexten + 50% DBZ	1,32
Reserve BGE	0,78
Totaal	2,10

- Daar waar u getallen met een min (-) aantreft gaat het om negatieve effecten, getallen met een plus betreffen positieve effecten.
- Daarnaast staat de N in de tabellen voor nadeel en de V voor voordeel.
- Bij herkomst zijn drie categorieën gedefinieerd: PPN (rechtstreeks overgenomen), PPN corr. (aangepast bedrag t.o.v. PPN) en BEGR (nieuw t.o.v. PPN)

Deel 2 Financiële Begroting

Overzicht van Baten en Lasten en toelichting

3.1 Begroting 2026 per programma

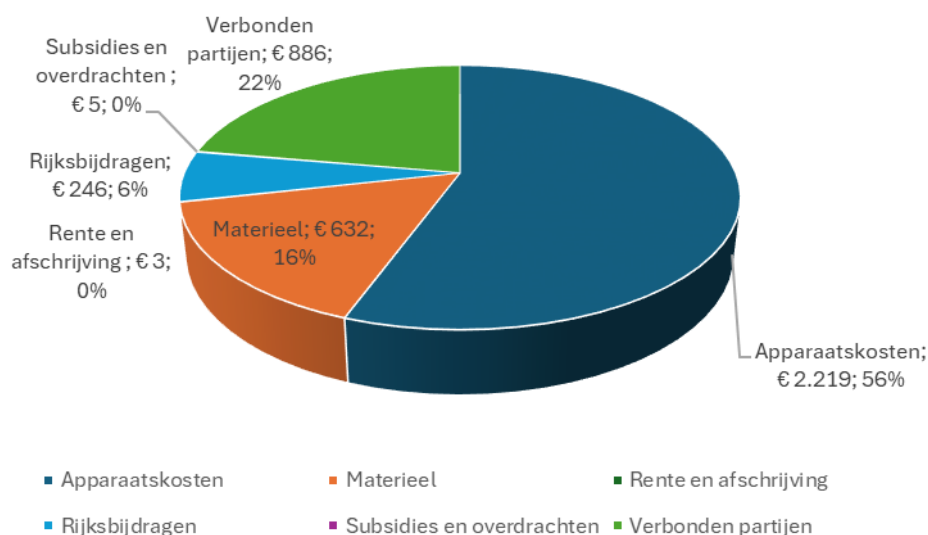
Programma 1 Dienstverlening en bestuur

1. Lasten en baten

Programma 1 Dienstverlening en bestuur	Jaarrekening 2024			Begroting 2025			Begroting 2026			Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
000 College en bestuurlijke ondersteuning	-2.626	5	-2.622	-2.237	0	-2.237	-2.264	0	-2.264	-2.195	-2.195	-2.195
005 Raad en Raadsondersteuning	-788	0	-788	-773	0	-773	-793	0	-793	-788	-789	-790
010 Burgerzaken	-881	393	-488	-939	461	-478	-934	496	-438	-431	-446	-530
Saldo van baten en lasten	-4.295	397	-3.898	-3.949	461	-3.488	-3.991	496	-3.495	-3.414	-3.430	-3.515
Mutaties reserves	-112	0	-112	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	-4.407	397	-4.010	-3.949	461	-3.488	-3.991	496	-3.495	-3.414	-3.430	-3.515

- = Nadelig / + = Voordelig

Specificatie lasten (x 1.000)

2. Toelichting op budget aanpassingen

Perspectiefnota 2026-2029 en Begroting 2026

Nr.	Omschrijving	Voordeel / Nadeel	2026	2027	2028	2029	Herkomst
1.	Generieke bezuiniging op het totale Smart Delta budget	V	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000	PPN
2.	Meer SISA regelingen en indexatie	N	7.500	7.500	7.500	7.500	PPN
3.	Gemeenteraadsverkiezingen	N	6.000	-	-	-	PPN
4.	Voor training en vorming raad	N	6.000	6.000	6.000	6.000	PPN
5.	Besparing op representatiekosten	V	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000	PPN
6.	Indexatie abonnement NotuBiz	N	2.900	2.900	2.900	2.900	PPN
7.	Indexatie kosten Rekenkamer	N	931	1.902	2.914	3.970	PPN
8.	Piek reisdocumenten	N	-	-	-	46.588	BGR
TOTAAL		V/N	-9.669	-14.698	-13.686	33.958	

Toelichting

De bij dit programma toegepaste aanpassingen zijn overwegend conform de bedragen en toelichting zoals die zijn opgenomen in de Perspectiefnota 2026-2029. De belangrijkste aanpassing betreft de 'Piek reisdocumenten': hierbij is de prognose dat deze afloopt na 2028 en er vanaf dat moment dus geen extra inkomsten meer zijn.

3. Beleidsindicatoren

Binnen dit programma zijn geen beleidsindicatoren vastgesteld vanuit het wettelijk kader.

Programma 2 Leefomgeving en veiligheid

1. Lasten en baten

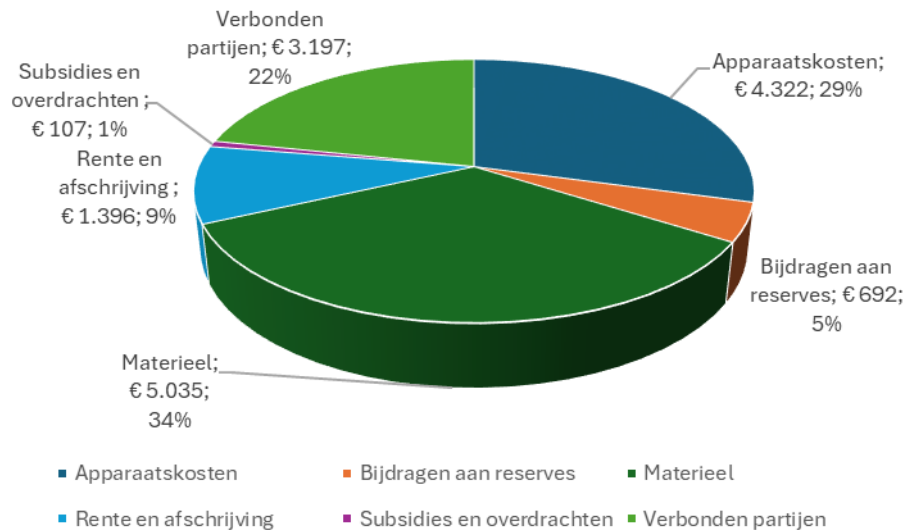
Programma 2 Leefomgeving en veiligheid	Jaarrekening 2024			Begroting 2025			Begroting 2026			Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
020 Integrale veiligheid	-4.657	2.721	-1.936	-4.177	2.017	-2.160	-2.761	9	-2.752	-2.751	-2.751	-2.751
025 Waterkering en afwatering	-279	0	-279	-252	0	-252	-101	0	-101	-89	-87	-88
030 Wegen, straten en pleinen	-3.145	163	-2.981	-2.698	126	-2.572	-2.942	127	-2.815	-3.011	-3.020	-3.071
035 Haven	-67	38	-29	-63	34	-29	-64	34	-29	-29	-29	-29
040 Veerdienst	-141	0	-141	-158	0	-158	-190	0	-190	-190	-190	-190
135 Milieu	-593	0	-593	-608	0	-608	-594	0	-594	-574	-574	-574
136 Duurzaamheid	-858	288	-570	-1.185	673	-512	-705	0	-705	-134	-334	-334
140 Reiniging	-2.471	2.795	324	-2.716	3.208	492	-2.807	3.334	527	526	525	524
145 Riolering	-1.486	2.076	590	-1.519	2.024	505	-1.599	2.131	532	563	537	537
150 Begraven en lijkbezorging	-636	370	-266	-663	391	-273	-684	431	-253	-257	-258	-256
180 Openbaar groen	-1.497	2	-1.495	-1.633	1	-1.632	-1.611	1	-1.610	-1.612	-1.611	-1.607
Saldo van baten en lasten	-15.832	8.454	-7.377	-15.672	8.473	-7.198	-14.057	6.066	-7.991	-7.560	-7.792	-7.840
Mutaties reserves	-715	978	263	-692	872	180	-692	592	-101	-23	-7	32
Resultaat	-16.547	9.433	-7.114	-16.364	9.346	-7.018	-14.749	6.658	-8.092	-7.583	-7.799	-7.808

- = Nadelig / + = Voordelig

GEMEENTE Hardinxveld- Giessendam

Specificatie lasten (x 1.000)

2. Toelichting op budget aanpassingen

Perspectiefnota 2026-2029 en Begroting 2026

1.	Loonkosten ten laste van de SPUK CDOKE	V	-200.000	-200.000	-	-	PPN
2.	Schrappen krediet	V	-100.000	-	-	-	PPN
3.	Schrappen krediet	N	100.000	-	-	-	PPN Corr
4.	Zie verzamelvoorstel Verbonden partijen Jaarrekening 2024	N	52.632	52.632	52.632	52.632	PPN
5.	Verhogen Leges begraafplaatsen	V	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000	PPN
6.	Zie verzamelvoorstel Verbonden partijen Jaarrekening 2024	V	-30.000	-	-	-	PPN
7.	Verhoging middelen Gevudo	N	30.000	-	-	-	PPN Corr
8.	Verminderen onkruidbestrijding op verharding	V	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	PPN
9.	Opstellen nieuw beheer- en beleidsplan openbare verlichting	N	15.000	-	-	-	PPN
10.	Leges Parkeervergunningen en ontheffingen blauwe zone	V	-4.500	-4.500	-4.500	-4.500	PPN
11.	Leges verhoging parkeervergunning en ontheffing	N	3.900	3.900	3.900	3.900	BGR
12.	Zie verzamelvoorstel Verbonden partijen Jaarrekening 2024	N	1.973	1.973	1.973	1.973	PPN
13.	Opheffen bv Merwedelingelijn	V	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	PPN
14.	Inwonerbijdrage van de VeiligheidsAlliantie	N	950	950	950	950	PPN
15.	Vervangen stabilisatiemateriaal voor nieuwe graven	N	-	3.500	3.500	3.500	PPN
16.	Overige afwijkingen < € 10.000	N	2.025	4.025	4.025	4.025	BGR
TOTAAL			V -196.045	-207.545	-7.545	-7.545	

Toelichting

In dit programma zijn een aantal opgaven anders vertaald dan in de Perspectiefnota 2026-2029, of toegevoegd na het opstellen van de PPN. Het gaat hierbij met name om de volgende zaken: bij het schrappen van het krediet voor de waterbus is het krediet teruggerekend naar besparing op kapitaallasten. Daarmee is de besparing niet eenmalig op te voeren. Wat betreft de legesverhoging parkeervergunningen en -onthefingen is ervoor gekozen een stapsgewijze verhoging toe te passen. Daarmee wordt de eerder geprognoseerde extra inkomsten gecorrigeerd naar € 600. Dit ziet u terug als boeking: een vermindering van de in de PPN opgenomen € 4.500 met € 3.900. Conform de Perspectiefnota is de verhoging van de leges voor de begraafplaats opgenomen. Deze komt voort uit de wens om de inzet meer kostendekkend te maken. Dat moet vooral ook in het licht worden gezien van de werkzaamheden aan de begraafplaats Spindermolen.

3. Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Hardinxveld-Giessendam	Gemeenten <25.000 inwoners	Alle gemeenten	Bron	Beschrijving
Misdrijven - Winkeldiefstallen	per 1.000 inwoners	2024	0,5	1	2	CBS - Diefstallen	Het aantal winkeldiefstallen
Misdrijven - Gewelddismisdrijven	per 1.000 inwoners	2024	1,9	3	4	CBS - Criminaliteit	Het aantal gewelddismisdrijven.
Misdrijven - Diefstallen uit woning	per 1.000 inwoners	2024	0,8	1	1	CBS - Diefstallen	Het aantal diefstallen uit woningen
Misdrijven - Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	per 1.000 inwoners	2024	2,4	4	6	CBS - Criminaliteit	Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag.
Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2023	179	106	148	CBS - Statistiek Huishoudelijk afval	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.
Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit	%	2022	17,2	46	33	Rijkswaterstaat Klimaatmonitor	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.
Gemiddelde WOZ waarde	x €1.000	2025	368	428	398	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
Nieuw gebouwde woningen	per 1.000 woningen	2024	16,1	9	8	ABF - Systeem Woningvoorraad	Het aantal nieuwbouwwoningen
Demografische druk	%	2025	80,6	82	71	CBS - Bevolkingsstatistiek	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	€	2025	1068	996	957	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	€	2025	1091	1.091	1.050	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.

Programma 3 Vitaal en sociaal

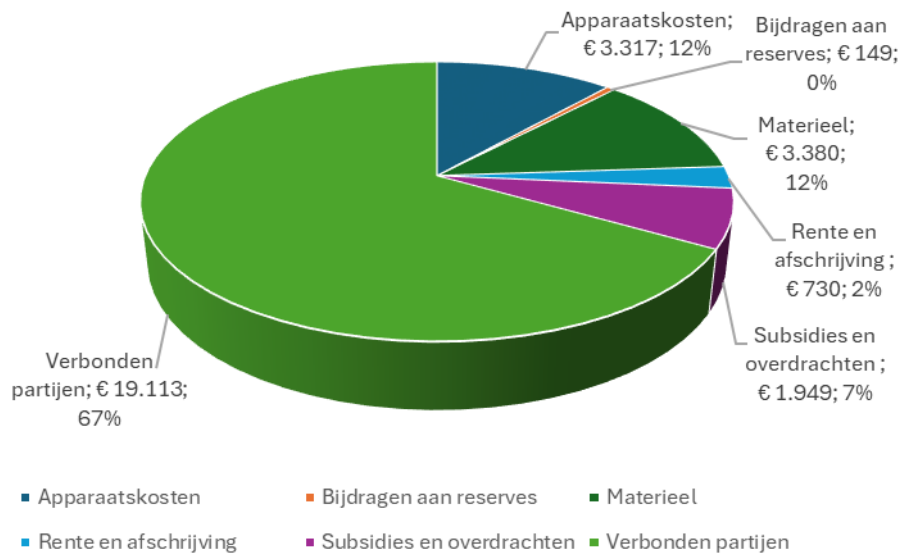
1. Lasten en baten

Bedragen x € 1.000

Programma 3 Vitaal en sociaal	Jaarrekening 2024			Begroting 2025			Begroting 2026			Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
060 Onderwijs	-87	0	-87	-71	0	-71	-71	0	-71	-71	-71	-71
065 Onderwijs algemeen	-1.001	316	-685	-1.309	459	-850	-933	88	-845	-886	-886	-886
070 Huisvesting onderwijs	-667	50	-617	-688	48	-640	-1.178	48	-1.130	-1.103	-1.111	-1.120
075 Bibliotheek	-73	101	28	-24	50	26	-140	50	-90	10	30	30
080 Kunst en cultuur	-56	0	-56	-66	0	-66	-66	0	-66	-74	-74	-74
085 Sport	-2.321	1.346	-975	-2.501	1.061	-1.440	-2.148	863	-1.285	-1.829	-1.817	-1.853
095 Openbaar groen	-110	13	-97	-115	10	-106	-127	10	-117	-123	-129	-135
100 Sociaal Domein	-5.142	3.852	-1.291	-6.228	4.294	-1.934	-5.634	3.851	-1.783	-1.704	-1.590	-1.540
105 Sociaal Domein	-17.245	1.632	-15.613	-17.702	869	-16.834	-18.004	632	-17.372	-17.082	-16.826	-16.825
110 Volksgezondheid	-4	0	-4	-5	0	-5	-13	0	-13	-13	-14	-14
115 Peuterspeelzalen/Kinderopvang	-132	2	-130	-134	1	-133	-134	1	-133	-133	-133	-133
125 Huisvesting maatschappelijk	-36	36	1	-41	39	-2	-41	39	-2	-2	17	17
Saldo van baten en lasten	-26.874	7.348	-19.526	-28.884	6.831	-22.054	-28.490	5.582	-22.908	-23.010	-22.603	-22.603
Mutaties reserves	-413	316	-97	-149	277	128	-149	200	51	23	54	61
Resultaat	-27.287	7.664	-19.623	-29.033	7.108	-21.925	-28.639	5.782	-22.857	-22.987	-22.549	-22.542

- = Nadelig / + = Voordelig

Specificatie lasten (x 1.000)

2. Toelichting op budget aanpassingen

Vanuit Perspectiefnota 2026-2029 en Begroting 2026

Nr.	Omschrijving	Voordeel / Nadeel	2026	2027	2028	2029	Herkomst
1.	Mutatie formatie Sociaal Team	N	240.000	240.000	240.000	240.000	BGR
2.	Bijstelling SOJ n.a.v. 2e burap en actuele forecast aug25	V	-159.841	-159.841	-159.841	-159.841	BGR
3.	Correctie PPN beschermd Wonen en Opvang	N	150.000	150.000	-	-	PPN Corr
4.	Besparing op Welzijn jeugdwerk Servanda	V	-143.674	-143.674	-143.674	-143.674	PPN Corr
5.	Inzet twee jongerenwerkers	N	130.000	130.000	130.000	130.000	PPN
6.	Correctie PPN Welzijn	N	100.000	300.000	300.000	300.000	PPN Corr
7.	Bibliotheek	N	100.000	-	-	-	BGR
8.	Besparing PGB Jeugd door strengere controle	V	-78.856	-78.856	-78.856	-78.856	PPN Corr
9.	Realisatie gedenkmonument begraafplaatsen	N	75.000	-	-	-	PPN
10.	Realisatie gedenkmonument begraafplaatsen	V	-75.000	-	-	-	PPN Corr
11.	Bijdrage SDD	V	-65.000	-65.000	-65.000	-65.000	BGR
12.	Organisatieplan	N	61.581	61.581	61.581	61.581	PPN
13.	Ophogen budget Jeugd-Punt uitbreiding doelgroep	N	50.000	50.000	50.000	50.000	BGR
14.	Registratiesysteem Sociaal Team	N	38.224	22.434	22.434	22.434	PPN Corr
15.	Integrale vroeghulp in eigen beheer	V	-31.112	-31.112	-31.112	-31.112	BGR
16.	Wegvallen subsidie Stichting Jeugdteams	V	-22.000	-22.000	-22.000	-22.000	BGR
17.	Overgangsjaar regio samenw Huiselijk geweld&kindermishandeling	N	15.240	-	-	-	BGR
18.	Besparing door strengere controle op PGB-budgetten	V	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	PPN
19.	BEGR 2026 Strengere contr PGB corr valt onder SOJ	N	15.000	15.000	15.000	15.000	PPN Corr
20.	Contractmanagement DGJ SOJ	V	-13.981	-13.981	-13.981	-13.981	BGR
21.	Stopzetten bovenlokale zorg MEEPlus	V	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	BGR
22.	Jong JGZ	V	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	BGR
23.	Ophogen eigen bijdrage gebruikers WMO vervoer	V	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000	BGR
24.	Nieuwe registratiesysteem Sociaal Team	N	2.500	2.500	2.500	2.500	PPN
25.	Nieuwe Registratiesysteem Sociaal Team corr PPN	V	-2.500	-2.500	-2.500	-2.500	PPN Corr
26.	Kostendekkend maken van verhuur sportvelden	V	-1.000	-1.250	-1.500	-9.750	PPN
27.	Project Wielwaal	N	-	520.000	520.000	520.000	PPN
28.	Overige verdienopgave welzijnswerk	V	-	-206.326	-206.326	-206.326	PPN Corr
TOTAAL		N	101.581	483.975	333.725	325.475	

GEMEENTE **Hardinxveld- Giessendam**

Toelichting

Binnen dit programma zijn een aantal correcties toegepast, deels waar het gaat om te realiseren bezuinigingen. Naar aanleiding van het amendement over het realiseren van extra besparingen met name in het sociaal domein is er nogmaals goed gekeken naar alle budgetten. Dat levert nog een aantal extra maatregelen op. Onder andere door het meer efficiënt inrichten van de bedrijfsvoering rond Sociale Dienst Drechtsteden wordt een ombuiging gerealiseerd. Maar ook blijkt dat door strengere controle op de PGB meer bespaard kan worden dan ten tijde van de Perspectiefnota 2026-2029 gedacht werd. Wat betreft de besparing op welzijn was een bedrag van €100.000 in 2026 geprognostiseerd in de perspectiefnota. Inmiddels is duidelijk dat er ten minste een structurele besparing van €143.674 gerealiseerd kan worden door het jongerenwerk niet meer door Servanda uit te laten voeren, maar centraal onder te brengen bij de organisatie die ook de jongerenwerkers levert (Jeugd-Punt). Wel zal dan het takenpakket iets uitgebreid moeten worden om de volledige doelgroep te kunnen bereiken. Hiervoor wordt €50.000 toegevoegd. Dit is het maximaal kader, waarbij geprobeerd wordt om de daadwerkelijke kosten omlaag te brengen. Netto wordt de besparing van €100.000 nog steeds gehaald. Voor het meerjarig perspectief blijft de resterende taakstelling van circa €200.000 over. Er zal de komende tijd zorgvuldig gekeken worden welke mogelijkheden hiervoor zijn voor 2027 en verder.

Daarnaast is op basis van de meest recente prognose voor 2026 nog eenmaal een besparing op de SOJ doorgevoerd. De lijn rondom besparingen en samenhang met het Sociaal Team is beschreven in hoofdstuk 2 onder Programma 3 Vitaal en Sociaal. De realisatie van het gedenkm monument op de begraafplaats is vertaald naar kapitaallasten, en daardoor afgevoerd als eenmalige investering. De realisatie zal dus in 2026 geschieden, het gaat hier enkel om een financiële mutatie. Voor de bibliotheek is een extra bijdrage nodig om de exploitatie en reservepositie van de bibliotheek sluitend te krijgen. Tot slot wordt in deze begroting voorgesorteerd op een nog te nemen besluit voor de renovatie en uitbouw van sporthal De Wielewaal; hier volgt in 2026 een kredietvoorstel voor.

3. Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Hardinxveld-Giessendam	Gemeenten <25.000 inwoners	Alle gemeenten	Bron	Beschrijving
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2019	0	2	2	DUO/Ingrado	Er wordt gesproken van absoluut verzuim als een leerplichtige en/of kwalificatieplichtige jongere niet op een school of instelling staat ingeschreven.
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2024	8	21	28	DUO/Ingrado	Er is sprake van relatief verzuim als een jongere wel op een school staat ingeschreven, maar gedurende een bepaalde tijd de lessen/praktijk verzuimt. Ook veelvuldig te laat komen kan hiertoe worden gerekend.
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	%	2024	1,3	2	2	DUO/Ingrado	Het percentage van het totaal aantal leerlingen van het VO en MBO (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.
Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren	%	2023	1	1	2	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tiel	Het percentage werkeloze jongeren (16-22 jaar).
Niet-sporters	%	2024	49,3	44	43	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM	Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.
Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin	%	2023	3	3	6	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tiel	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	2024	7	9	9	Bureau Halt	Het aantal verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12 tot 18 jaar.
Jongeren met een delict voor de rechter	%	2022	1	1	1	CBS	Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.
Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners	2024	180,4	176	344	CBS - Participatiewet	Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015).
Lopende re-integratievoorzieningen	per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	2024	94,5	157	203	CBS - Participatiewet	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2024	10,6	13	14	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.
Jongeren met jeugdbescherming	%	2024	1,1	1	1	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.
Jongeren met jeugdreclassering	%	2024	0	0	0	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).
Clënten met een maatwerkarrangement Wmo	per 10.000 inwoners	2024	670	669	720	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep.

4. Begrotingssubsidie MAG

In de Maatschappelijke Agenda (MAG) zijn ook de subsidies aan grotere instellingen opgenomen. Deze instellingen moeten jaarlijks een aanvraag doen, waarbij ook afspraken moeten worden gemaakt over de doelstellingen. Om het proces te vereenvoudigen bestaat de mogelijkheid om een begrotingssubsidie te verstrekken. Voorgesteld wordt om de hieronder genoemde bedragen als maximale MAG begrotingssubsidie aan te merken. Sommige bedragen worden nog aangevuld met incidentele SPUK middelen.

Begrotingssubsidie MAG	2026
Bibliotheek	€ 494.000
Servanda	€ 600.000
Stichting Cultuur	€ 12.000
Jong JGZ	€ 72.953
Humanitas Homestart	€ 19.500
Koperen Knop	€ 15.000

Programma 4 Ruimte en economie

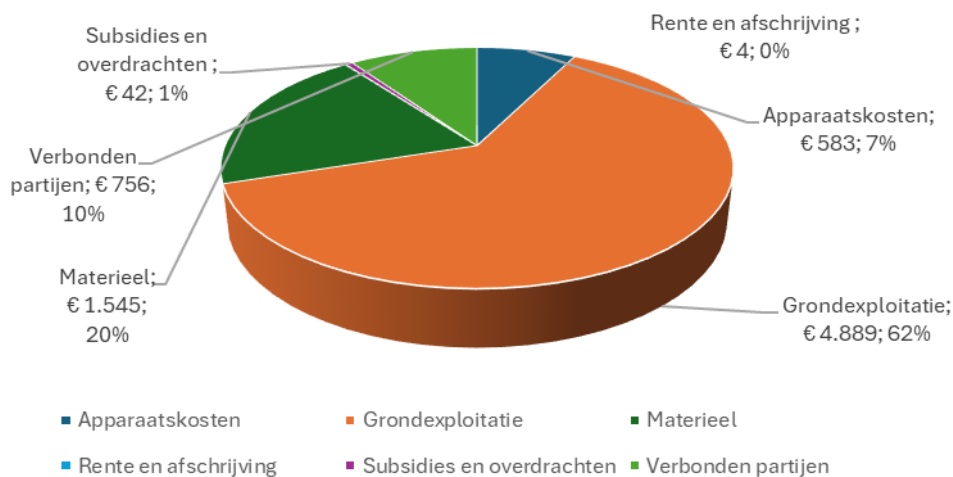
1. Lasten en baten

Bedragen x € 1.000

Programma 4 Ruimte en economie	Jaarrekening 2024			Begroting 2025			Begroting 2026			Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
045 Economie	-591	0	-591	-582	0	-582	-601	0	-601	-586	-586	-586
050 Weekmarkt	-45	36	-10	-37	38	1	-36	38	1	2	2	2
055 Beleggingen	-15	222	207	-5	199	194	-5	165	160	245	245	245
155 Grondexploitatie	-2.046	1.268	-778	-4.911	4.761	-150	-4.889	4.889	0	0	0	0
160 Omgevingszaken	-1.212	653	-560	-1.050	415	-635	-1.035	376	-659	-530	-530	-530
165 Ruimtelijke ontwikkeling	-1.665	669	-996	-695	111	-584	-1.087	111	-976	-976	-976	-976
170 Volkshuisvesting	-257	0	-257	-222	1	-221	-167	1	-166	-173	-173	-173
Saldo van baten en lasten	-5.830	2.848	-2.983	-7.502	5.525	-1.977	-7.819	5.580	-2.239	-2.018	-2.018	-2.017
Mutaties reserves	-23	1.106	1.083	0	30	30	0	0	0	0	0	0
Resultaat	-5.853	3.953	-1.900	-7.502	5.555	-1.947	-7.819	5.580	-2.239	-2.018	-2.018	-2.017

- = Nadelig / + = Voordelig

Specificatie lasten (x 1.000)

2. Toelichting op budget aanpassingen

Vanuit Perspectiefnota 2026-2029 en Begroting 2026

Nr.	Omschrijving	Voordeel / Nadeel	2026	2027	2028	2029	Herkomst
1.	Centrumvisie	N	200.000	200.000	-	-	PPN
2.	Centrumvisie	N/V	-100.000	-100.000	100.000	100.000	PPN Corr
3.	DEAL is gestopt per mei 2025 met werkzaamheden voor onze gemeente	V	-45.000	-45.000	-45.000	-45.000	PPN
4.	Onderzoek haalbaarheid uitbreiding Woonwagenkamp	N	40.000	-	-	-	PPN
5.	Corr. onderzoek haalbaarheid uitbreiding Woonwagenkamp worden kapitaallasten	V	-40.000	-	-	-	PPN Corr
6.	Bijdrage I-Lab 2026	N	15.000	-	-	-	PPN
TOTAAL		V	70.000	55.000	55.000	55.000	

Toelichting

De binnen dit programma opgenomen saldi zijn op hoofdlijnen conform de Perspectiefnota 2026-2029, met enkele correcties. Allereerst geldt voor de Centrumvisie dat er aanpassing is gedaan op de manier waarop de voor deze ontwikkeling gereserveerde gelden zijn verwerkt: een spreiding over vier jaar in plaats van twee jaar. Daarbij is het doel te komen tot een systeemreserve ten behoeve van de realisatie van de centrumvisie. Hoewel de spreiding over de totale looptijd van de begroting is, gaat het op dit moment nog steeds om een eenmalige investering. En ook voor het onderzoek naar de haalbaarheid van het woonwagenkamp geldt dat hier een vertaling naar kapitaallasten is gemaakt waardoor deze als eenmalige investering wordt afgevoerd maar meerjarig onderdeel is van de kapitaallasten. Onder dit programma valt ook de ontwikkeling van 't Oog (€600.000 voor 2026-2029). In de Halfjaarrapportage 2025 was voor 2025 al een bedrag van €200.000 opgenomen inclusief meerjarige doorkijk. Dat betekent dat de €600.000 onderdeel is van de cijfers van deze begroting en dat de raad met het vaststellen van de begroting 2026-2029 daar nu definitief een keuze over maakt (later onder te brengen in het gebiedsfonds als de raad daarvoor kiest). Ook hier geldt dat het voorkeurscenario uit de Perspectiefnota 2026-2029 leidend is.

3. Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Hardinxveld-Giessendam	Gemeenten <25.000 inwoners	Alle gemeenten	Bron	Beschrijving
Functiemenging	%	2024	54,6	50	55	CBS BAG / LISA - bewerking ABF Research	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen.
Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inw. 15 t/m 64jr	2024	149,4	195	191	LISA	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.
Banen	per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	2024	785,7	719	850	LISA	Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten.
Netto arbeidsparticipatie	%	2024	77,3	74	73	CBS - Arbeidsdeelname	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.

Programma 5 Financiering/Algemene dekkingsmiddelen /Bedrijfsvoering

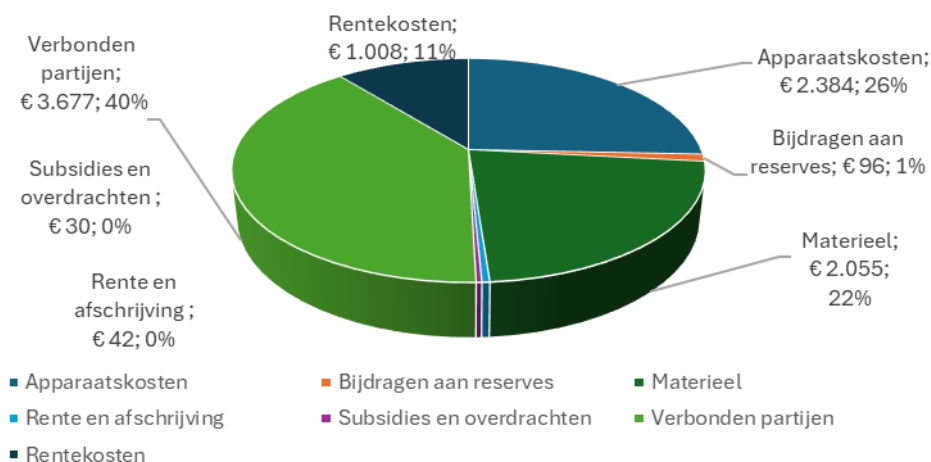
1. Lasten en baten

Bedragen x € 1.000

Programma 5 Financiering / Algemene dekkingsmiddelen / Bedrijfsvoering	Jaarrekening 2024			Begroting 2025			Begroting 2026			Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
185 Belastingen	-500	5.207	4.707	-451	5.810	5.359	-568	6.928	6.360	6.820	7.256	7.256
190 Beleggingen	-1	68	67	-1	79	78	-1	72	71	71	71	71
205 Stelpost nieuw beleid/onvoorzien	102	364	467	-504	572	69	-802	517	-286	-593	-643	-692
210 Uitkering gemeentefonds	0	34.695	34.695	0	36.602	36.602	0	38.353	38.353	37.887	37.085	37.730
215 Kapitaallasten	-24	42	18	116	12	128	147	4	151	85	377	396
220 Bedrijfsvoering	-6.572	67	-6.505	-7.060	27	-7.032	-7.610	37	-7.572	-7.538	-7.820	-7.766
Saldo van baten en lasten	-6.995	40.444	33.448	-7.899	43.102	35.203	-8.834	45.911	37.076	36.733	36.326	36.996
Mutaties reserves	-598	216	-383	-253	113	-140	-96	63	-33	-31	43	44
Resultaat	-7.594	40.659	33.066	-8.152	43.215	35.063	-8.930	45.974	37.044	36.702	36.369	37.040

- = Nadelig / + = Voordelig

Specificatie lasten (x 1.000)

2. Toelichting op budget aanpassingen

Perspectiefnota 2026-2029 en Begroting 2026

Nr	Omschrijving	Voordeel / Nadeel	2026	2027	2028	2029	Herkomst
1.	OZB 2026	V	-487.500	-952.000	-1.387.500	-1.387.500	BGR
2.	OZB (aansluiting naar huidig saldo)	V	-455.363	-455.363	-455.363	-455.363	BGR
3.	Afschrijvingslasten en rentekosten	V	-324.532	-23.120	-28.182	166	BGR
4.	Aanpassing Risicoparaagraaf	V	-300.000	-	-	-	BGR
5.	Organisatieplan	N	257.176	257.176	257.176	257.176	PPN
6.	Salarislasten (effecten CAO)	N	100.000	100.000	100.000	100.000	PPN
7.	Personeelskosten (inhuur, aflopende contracten, omvang en effectiviteit)	V	-50.000	-100.000	-150.000	-200.000	PPN
8.	Kosten software t.b.v. meetapparatuur BAG en BGT	N	46.000	28.000	28.000	28.000	PPN
9.	Kosten software t.b.v. meetapparatuur BAG en BGT	V	-16.000	-	-	-	BGR
10.	Uitfasering SQUIT XO (applicatie vergunningverlening)	V	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000	PPN
11.	Toename licentiekosten applicaties	N	5.000	7.000	9.000	11.000	PPN
12.	Vervangen grasmaaier buitendienst	N	4.800	4.800	4.800	4.800	PPN
13.	Vervanging meetapparatuur voor bijhouden BAG en BGT	N	2.000	2.000	2.000	2.000	PPN
14.	Septemercirculaire 2025	V/N	-2.000	-17.000	69.000	-486.000	BGR
15.	Vervangen kipper buitendienst	N	-	5.600	5.600	5.600	PPN
16.	Overige afwijkingen < € 10.000	N	-	2.103	2.103	2.103	BGR
TOTAAL		V	-1.228.419	-1.148.804	-1.551.366	-2.126.018	

Toelichting

Ook bij dit programma geldt dat de opgenomen budgetten overwegend corresponderen met de manier waarop die in de Perspectiefnota 2026-2029 zijn verwerkt. Echter, er zijn wel een aantal aanpassingen en toevoegingen gedaan. Allereerst als het gaat om afschrijvingslasten en rentekosten: De lagere lasten komen enerzijds doordat de financiering voor het Huis van de Gemeente later hoeft worden aangetrokken. Anderzijds is een aantal investeringen doorgeschoven van 2026 naar 2027 waardoor er éénmalig een voordeel ontstaat in 2026. De voordelen hebben op meerdere programma's betrekking, maar worden centraal in programma 5 opgenomen.

Daarnaast is de risicoparaagraaf aangepast, zie de toelichting in de inleiding. Ook zijn aanpassingen gedaan op de onroerendzaakbelasting; hiervoor is een separate toelichting opgenomen in deze begroting als onderdeel van de toelichting op lokale heffingen. Tot slot is ook de septemercirculaire direct verwerkt in deze begroting.

Tot slot is de financiële vertaling van het organisatieplan opgenomen. U heeft hier in de PPN, de halfjaarrapportage en in deze begroting bij de paragraaf Bedrijfsvoering een toelichting op ontvangen. Ook hier benadrukken wij dat het verstevigen van het fundament van de organisatie noodzakelijk is om uitvoering te geven aan de in deze begroting opgenomen doelstellingen.

3. Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Hardinxveld-Giessendam	Bron	Beschrijven
Formatie	FTE	2026	7	Eigen begroting	Fte per 1.000 inwoners
Bezetting	FTE	2026	6	Eigen begroting	Fte per 1.000 inwoners
Apparaatskosten	euro	2026	759	Eigen begroting	Kosten per inwoner
Externe inhuur	%	2026	3	Eigen begroting	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen
Overhead	%	2026	14	Eigen begroting	% van totale lasten

3.2 Begroting 2026 totaal

Begroting 2026 en Meerjarenbegroting 2027-2029	Jaarrekening 2024			Begroting 2025			Begroting 2026			Begroting	Begroting	Begroting
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
<i>Programma's</i>												
1. Dienstverlening en bestuur	-4.295	397	-3.898	-3.949	461	-3.488	-3.991	496	-3.495	-3.414	-3.430	-3.515
2. Leefomgeving en veiligheid	-15.832	8.454	-7.377	-15.672	8.473	-7.198	-14.057	6.066	-7.991	-7.560	-7.792	-7.840
3. Vitaal en sociaal	-26.874	7.348	-19.526	-28.884	6.831	-22.054	-28.490	5.582	-22.908	-23.010	-22.603	-22.603
4. Ruimte en economie	-5.830	2.848	-2.983	-7.502	5.525	-1.977	-7.819	5.580	-2.239	-2.018	-2.018	-2.017
5. Bedrijfsvoering en Algemene Dekkingsmiddelen												
<i>Subtotaal programma's</i>	-52.832	19.048	-33.784	-56.007	21.290	-34.718	-54.357	17.724	-36.633	-36.001	-35.842	-35.975
<i>Algemene dekkingsmiddelen</i>												
Lokale heffingen	-500	5.207	4.707	-451	5.810	5.359	-568	6.928	6.360	6.820	7.256	7.256
Algemene uitkering Gemeentefonds	0	34.695	34.695	0	36.602	36.602	0	38.353	38.353	37.887	37.085	37.730
Dividend	-1	68	67	-1	79	78	-1	72	71	71	71	71
Saldo van de financieringsfunctie	-24	42	18	116	12	128	147	4	151	85	377	396
Overige dekkingsmiddelen	102	364	467	-504	572	69	-802	517	-286	-593	-643	-692
<i>Subtotaal algemene dekkingsmiddelen</i>	-423	40.376	39.953	-839	43.075	42.236	-1.225	45.874	44.649	44.271	44.146	44.761
<i>Overhead, kostenplaatsen bedrijfsvoering</i>	-6.572	67	-6.505	-7.060	27	-7.032	-7.610	37	-7.572	-7.538	-7.820	-7.766
<i>Vennootschapsbelasting</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo baten-lasten voor mutaties reserves	-59.827	59.491	-336	-63.906	64.392	486	-63.191	63.635	444	732	484	1.020
<i>Mutaties reserves</i>												
1. Bestuur	-112	0	-112	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Leven, reizen en documenten	-715	978	263	-692	872	180	-692	592	-101	-23	-7	32
3. Openbare orde en veiligheid	-413	316	-97	-149	277	128	-149	200	51	23	54	61
4. Verkeer en vervoer	-23	1.106	1.083	0	30	30	0	0	0	0	0	0
5. Ondernemen en bedrijvigheid	-598	216	-383	-253	113	-140	-96	63	-33	-31	43	44
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Subtotaal mutaties reserves</i>	-1.861	2.615	754	-1.094	1.293	198	-937	855	-82	-31	89	137
Resultaat (begrotingsruimte)	-61.688	62.106	418	-65.001	65.684	684	-64.129	64.490	362	701	573	1.157

GEMEENTE Hardinxveld- Giessendam

3.3 Overzicht taakvelden

In deze paragraaf zijn een tweetal overzichten opgenomen, waarin inzicht wordt gegeven in de lasten en baten per taakveld. Het presenteren van de lasten en baten op taakveldniveau is een verplichting vanuit de BBV.

Overzicht lasten en baten per taakveld

		bedragen x € 1.000			
Taakveld	Omschrijving taakveld	2026	2027	2028	2029
0.1	Bestuur	-2.599	-2.587	-2.588	-2.589
0.10	Mutaties reserves	-82	-31	89	137
0.2	Burgerzaken	-438	-431	-446	-530
0.4	Overhead	-8.031	-7.934	-8.216	-8.162
0.5	Treasury	382	401	693	712
0.61	OZB woningen	3.476	3.708	3.926	3.926
0.62	OZB niet-woningen	3.029	3.262	3.479	3.479
0.64	Belastingen overig	118	118	118	118
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	38.353	37.887	37.085	37.730
0.8	Overige baten en lasten	-286	-593	-643	-692
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-2.283	-2.283	-2.283	-2.283
1.2	Openbare orde en veiligheid	-470	-470	-470	-470
2.1	Verkeer en vervoer	-2.775	-2.977	-2.986	-3.037
2.4	Economische havens en waterwegen	-29	-29	-29	-29
2.5	Openbaar vervoer	-190	-190	-190	-190
3.1	Economische ontwikkeling	-601	-586	-586	-586
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	1	2	2	2
4.1	Openbaar basisonderwijs	-71	-71	-71	-71
4.2	Onderwijshuisvesting	-1.136	-1.109	-1.117	-1.125
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-893	-934	-934	-934
5.1	Sportbeleid en activering	-58	-58	-81	-81
5.2	Sportaccommodaties	-1.228	-1.771	-1.736	-1.773
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-30	-30	-30	-30
5.4	Musea	-10	-10	-10	-10
5.5	Cultureel erfgoed	-14	-22	-22	-22
5.6	Media	-102	-2	18	18
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-1.828	-1.825	-1.827	-1.831
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-2.326	-2.213	-2.188	-2.188
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	-32	-32	-32	-32
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	-2.001	-1.947	-1.947	-1.947
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	0	0	0	0
6.3	Inkomensregelingen	-1.645	-1.579	-1.479	-1.432
6.4	WSW en beschut werk	-248	-238	-228	-228
6.5	Arbeidsparticipatie	-566	-565	-564	-564
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	-1.048	-1.080	-1.114	-1.125
6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)	-1.787	-1.623	-1.613	-1.609
6.712	Begeleiding (WMO)	-1.782	-1.801	-1.819	-1.827
6.713	Dagbesteding (WMO)	-1.033	-1.019	-1.012	-996
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	-2.692	-2.692	-2.404	-2.401
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	-506	-506	-506	-506
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	-1.354	-1.354	-1.354	-1.354
6.791	PGB WMO	-256	-257	-257	-257
6.792	PGB Jeugd	-431	-431	-431	-431
6.811	Beschermde wonen (WMO)	0	0	0	0
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-5	-5	-5	-5
6.821	Jeugdbescherming	-408	-408	-408	-408
6.822	Jeugdreclassering	-40	-40	-40	-40
7.1	Volksgezondheid	-1.088	-1.088	-1.089	-1.089
7.2	Riolering	532	563	537	537
7.3	Afval	527	526	525	524
7.4	Milieubeheer	-1.299	-708	-908	-908
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-253	-257	-258	-256
8.1	Ruimte en leefomgeving	-976	-976	-976	-976
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	0	0	0	0
8.3	Wonen en bouwen	-1.128	-1.005	-1.005	-1.005
Eindtotaal		362	701	573	1.157

GEMEENTE Hardinxveld- Giessendam

Overzicht van de lasten en baten van de taakvelden per programma

1. Dienstverlening en bestuur	2026		2027		2028		2029	
	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last
0.1 Bestuur	-	2.598.725	-	2.586.696	-	2.587.708	-	2.588.764
0.2 Burgerzaken	495.806	933.827	508.367	939.300	473.600	919.882	407.333	937.097
0.4 Overhead	-	458.394	-	396.222	-	396.222	-	396.222
Totaal	495.806	3.990.946	508.367	3.922.218	473.600	3.903.812	407.333	3.922.083

2. Leefomgeving en veiligheid	2026		2027		2028		2029	
	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last
0.10 Mutaties reserves	591.518	692.400	669.374	692.400	685.252	692.400	724.016	692.400
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	3.800	2.286.572	3.800	2.286.572	3.800	2.286.572	3.800	2.286.572
1.2 Openbare orde en veiligheid	5.250	474.054	5.250	473.974	5.250	473.895	5.250	473.815
2.1 Verkeer en vervoer	126.600	2.941.973	126.600	3.137.854	126.600	3.146.688	126.600	3.198.077
2.4 Economische havens en waterwegen	34.224	63.572	34.224	63.466	34.224	63.360	34.224	63.255
2.5 Openbaar vervoer	0	189.894	0	189.891	0	189.887	0	189.884
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.000	1.711.843	1.000	1.702.159	1.000	1.698.283	1.000	1.696.189
7.2 Riolering	2.130.806	1.598.503	2.150.880	1.588.318	2.155.665	1.618.650	2.268.880	1.731.866
7.3 Afval	3.333.998	2.807.404	3.333.998	2.808.154	3.333.998	2.808.972	3.333.998	2.809.803
7.4 Milieubeheer	0	1.299.231	0	708.231	0	908.231	0	908.231
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	430.800	684.050	430.800	687.640	430.800	688.321	430.800	686.661
Totaal	6.657.996	14.749.496	6.755.926	14.338.659	6.776.589	14.575.259	6.928.568	14.736.753

3. Vitaal en sociaal	2026		2027		2028		2029	
	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last
0.10 Mutaties reserves	200.066	148.976	172.260	148.976	202.689	148.976	210.162	148.976
1.2 Openbare orde en veiligheid	-	1.000	-	1.000	-	1.000	-	1.000
4.1 Openbaar basisonderwijs	-	71.000	-	71.000	-	71.000	-	71.000
4.2 Onderwijshuisvesting	-	1.136.039	-	1.108.579	-	1.116.610	-	1.124.951
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	136.000	1.029.032	136.000	1.069.695	136.000	1.070.010	136.000	1.070.338
5.1 Sportbeleid en activering	101.166	158.951	-	57.785	-	80.785	-	80.555
5.2 Sportaccommodaties	761.726	1.989.258	761.976	2.533.260	762.226	2.498.275	770.476	2.543.289
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	285	30.310	285	30.310	285	30.310	285	30.310
5.4 Musea	-	10.100	-	10.100	-	10.100	-	10.100
5.5 Cultureel erfgoed	-	13.670	-	21.920	-	21.845	-	21.770
5.6 Media	50.000	152.004	50.000	52.004	50.000	31.504	50.000	31.504
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	9.580	126.917	9.580	133.019	9.580	139.061	9.580	145.045
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	439.000	2.764.771	439.000	2.652.411	439.000	2.627.078	439.000	2.627.250
6.3 Inkomensregelingen	3.851.000	5.496.207	3.871.000	5.450.207	3.941.000	5.420.207	3.985.000	5.417.207
6.4 WSW en beschut werk	-	248.000	-	238.000	-	228.000	-	228.000
6.5 Arbeidsparticipatie	-	566.200	-	565.200	-	564.200	-	564.200
7.1 Volksgezondheid	-	1.088.206	-	1.088.206	-	1.089.206	-	1.089.206
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	-	1.048.000	-	1.080.000	-	1.114.000	-	1.125.000
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	-	2.000.968	-	1.947.123	-	1.947.123	-	1.947.123
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	-	32.405	-	32.405	-	32.405	-	32.405
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	-	1.786.500	-	1.622.500	-	1.612.500	-	1.608.500
6.712 Begeleiding (WMO)	-	1.782.016	-	1.801.016	-	1.819.016	-	1.827.016
6.811 Beschermd wonen (WMO)	82.000	81.921	82.000	81.921	82.000	81.921	82.000	81.921
6.713 Dagbesteding (WMO)	-	1.033.000	-	1.019.000	-	1.012.000	-	996.000
6.791 PGB WMO	-	256.000	-	257.000	-	257.000	-	257.000
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	6.000	11.300	6.000	11.300	6.000	11.300	6.000	11.300
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	-	2.692.186	-	2.692.186	-	2.404.186	-	2.401.186
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	-	505.535	-	505.535	-	505.535	-	505.535
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	-	1.353.632	-	1.353.632	-	1.353.632	-	1.353.632
6.821 Jeugdbescherming	-	408.312	-	408.312	-	408.312	-	408.312
6.822 Jeugdreclassering	-	40.093	-	40.093	-	40.093	-	40.093
6.792 PGB Jeugd	-	431.056	-	431.056	-	431.056	-	431.056
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	145.196	145.196	-	-	-	-	-	-
Totaal	5.782.019	28.638.761	5.528.101	28.514.751	5.628.780	28.178.246	5.688.503	28.230.780

GEMEENTE Hardinxveld- Giessendam

4. Ruimte en economie	2026		2027		2028		2029	
	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last
0.10 Mutaties reserves	-	-	-	-	-	-	-	-
0.5 Treasury	165.000	4.620	250.000	4.620	250.000	4.620	250.000	4.620
3.1 Economische ontwikkeling	-	600.764	-	585.764	-	585.764	-	585.764
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	37.700	36.223	37.700	36.188	37.700	36.152	37.700	36.117
8.1 Ruimte en leefomgeving	110.935	1.086.648	110.935	1.086.648	110.935	1.086.648	110.935	1.086.648
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	4.888.991	4.888.991	126.809	126.809	126.147	126.147	126.867	126.867
8.3 Wonen en bouwen	377.280	1.201.663	494.000	1.197.063	494.000	1.196.983	494.000	1.196.903
Totaal	5.579.906	7.818.909	1.019.444	3.037.092	1.018.782	3.036.314	1.019.502	3.036.919

5. Financiering / Algemene dekkingsmiddelen / Bedrijfsvoering	2026		2027		2028		2029	
	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last
0.10 Mutaties reserves	63.424	96.000	64.511	96.000	138.639	96.000	139.810	96.000
0.4 Overhead	37.150	7.609.615	37.150	7.574.831	37.150	7.856.719	37.150	7.802.894
0.5 Treasury	75.693	-145.836	74.169	-81.608	73.121	-374.320	72.880	-393.968
0.61 OZB woningen	3.737.378	261.194	3.969.628	261.194	4.187.379	261.194	4.187.379	261.194
0.62 OZB niet-woningen	3.029.317	-	3.261.567	-	3.479.317	-	3.479.317	-
0.64 Belastingen overig	38.353.326	-	37.887.326	-	37.085.326	-	37.730.326	-
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	516.668	802.433	510.036	1.102.570	459.860	1.102.707	410.903	1.102.753
0.8 Overige baten en lasten	43.500	2.999	37.500	2.999	37.500	2.999	37.500	2.999
2.1 Verkeer en vervoer	-	304.014	-	301.922	-	301.830	-	301.738
8.3 Wonen en bouwen	117.868	-	117.868	-	117.868	-	117.868	-
Totaal	45.974.324	8.930.419	45.959.755	9.257.908	45.616.160	9.247.129	46.213.133	9.173.610

3.4 Overzicht saldi taakvelden per programma

In onderstaand overzicht worden de saldi per programma per taakveld gepresenteerd.

1. Dienstverlening en bestuur	2026	2027	2028	2029
0.1 Bestuur	-2.598.725	-2.586.696	-2.587.708	-2.588.764
0.2 Burgerzaken	-438.021	-430.933	-446.282	-529.764
0.4 Overhead	-458.394	-396.222	-396.222	-396.222
Totaal	-3.495.140	-3.413.851	-3.430.212	-3.514.750

2. Leefomgeving en veiligheid	2026	2027	2028	2029
0.10 Mutaties reserves	-100.882	-23.026	-7.148	31.616
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-2.282.772	-2.282.772	-2.282.772	-2.282.772
1.2 Openbare orde en veiligheid	-468.804	-468.724	-468.645	-468.565
2.1 Verkeer en vervoer	-2.815.373	-3.011.254	-3.020.088	-3.071.477
2.4 Economische havens en waterwegen	-29.348	-29.242	-29.136	-29.031
2.5 Openbaar vervoer	-189.894	-189.891	-189.887	-189.884
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-1.710.843	-1.701.159	-1.697.283	-1.695.189
7.2 Riolering	532.303	562.562	537.015	537.014
7.3 Afval	526.594	525.844	525.026	524.195
7.4 Milieubeheer	-1.299.231	-708.231	-908.231	-908.231
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-253.250	-256.840	-257.521	-255.861
Totaal	-8.091.500	-7.582.733	-7.798.670	-7.808.185

3. Vitaal en sociaal	2026	2027	2028	2029
0.10 Mutaties reserves	51.090	23.284	53.713	61.186
1.2 Openbare orde en veiligheid	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
4.1 Openbaar basisonderwijs	-71.000	-71.000	-71.000	-71.000
4.2 Onderwijshuisvesting	-1.136.039	-1.108.579	-1.116.610	-1.124.951
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-893.032	-933.695	-934.010	-934.338
5.1 Sportbeleid en activering	-57.785	-57.785	-80.785	-80.555
5.2 Sportaccommodaties	-1.227.532	-1.771.284	-1.736.049	-1.772.813
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-30.025	-30.025	-30.025	-30.025
5.4 Musea	-10.100	-10.100	-10.100	-10.100
5.5 Cultureel erfgoed	-13.670	-21.920	-21.845	-21.770
5.6 Media	-102.004	-2.004	18.496	18.496
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-117.337	-123.439	-129.481	-135.465
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-2.325.771	-2.213.411	-2.188.078	-2.188.250
6.3 Inkomensregelingen	-1.645.207	-1.579.207	-1.479.207	-1.432.207
6.4 WSW en beschut werk	-248.000	-238.000	-228.000	-228.000
6.5 Arbeidsparticipatie	-566.200	-565.200	-564.200	-564.200
7.1 Volksgezondheid	-1.088.206	-1.088.206	-1.089.206	-1.089.206
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	-1.048.000	-1.080.000	-1.114.000	-1.125.000
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	-2.000.968	-1.947.123	-1.947.123	-1.947.123

GEMEENTE Hardinxveld- Giessendam

3. Vitaal en sociaal	2026	2027	2028	2029
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	-32.405	-32.405	-32.405	-32.405
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	-1.786.500	-1.622.500	-1.612.500	-1.608.500
6.712 Begeleiding (WMO)	-1.782.016	-1.801.016	-1.819.016	-1.827.016
6.811 Beschermd wonen (WMO)	79	79	79	79
6.713 Dagbesteding (WMO)	-1.033.000	-1.019.000	-1.012.000	-996.000
6.791 PGB WMO	-256.000	-257.000	-257.000	-257.000
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-5.300	-5.300	-5.300	-5.300
6.752 Jeugdhulp ambulante regionaal	-2.692.186	-2.692.186	-2.404.186	-2.401.186
6.753 Jeugdhulp ambulante landelijk	-505.535	-505.535	-505.535	-505.535
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	-1.353.632	-1.353.632	-1.353.632	-1.353.632
6.821 Jeugdbescherming	-408.312	-408.312	-408.312	-408.312
6.822 Jeugdreclassering	-40.093	-40.093	-40.093	-40.093
6.792 PGB Jeugd	-431.056	-431.056	-431.056	-431.056
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal				
Totaal	-22.856.742	-22.986.650	-22.549.466	-22.542.277

4. Ruimte en economie	2026	2027	2028	2029
0.10 Mutaties reserves	-	-	-	-
0.5 Treasury	160.380	245.380	245.380	245.380
3.1 Economische ontwikkeling	-600.764	-585.764	-585.764	-585.764
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	1.477	1.512	1.548	1.583
8.1 Ruimte en leefomgeving	-975.713	-975.713	-975.713	-975.713
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-	-	-	-
8.3 Wonen en bouwen	-824.383	-703.063	-702.983	-702.903
Totaal	-2.239.003	-2.017.648	-2.017.532	-2.017.417

5. Financiering / Algemene dekkingsmiddelen / Bedrijfsvoering	2026	2027	2028	2029
0.10 Mutaties reserves	-32.576	-31.489	42.639	43.810
0.4 Overhead	-7.572.465	-7.537.681	-7.819.569	-7.765.744
0.5 Treasury	221.529	155.777	447.441	466.848
0.61 OZB woningen	3.476.184	3.708.434	3.926.185	3.926.185
0.62 OZB niet-woningen	3.029.317	3.261.567	3.479.317	3.479.317
0.64 Belastingen overig	38.353.326	37.887.326	37.085.326	37.730.326
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	-285.765	-592.534	-642.847	-691.850
0.8 Overige baten en lasten	40.501	34.501	34.501	34.501
2.1 Verkeer en vervoer	-304.014	-301.922	-301.830	-301.738
8.3 Wonen en bouwen	117.868	117.868	117.868	117.868
Totaal	37.043.905	36.701.847	36.369.031	37.039.523

Saldi per programma	2026	2027	2028	2029
1. Dienstverlening en bestuur	-3.495.140	-3.413.851	-3.430.212	-3.514.750
2. Leefomgeving en veiligheid	-8.091.500	-7.582.733	-7.798.670	-7.808.185
3. Vitaal en sociaal	-22.856.742	-22.986.650	-22.549.466	-22.542.277
4. Ruimte en economie	-2.239.003	-2.017.648	-2.017.532	-2.017.417
5. Financiering / Algemene dekkingsmiddelen / Bedrijfsvoering	37.043.905	36.701.847	36.369.031	37.039.523
Totaal	361.520	700.965	573.151	1.156.894

3.5 Incidentele baten en lasten

Bij de bepaling van de incidentele baten en lasten is uitgegaan van de verslaggevingsvoorschriften (BBV), de notitie structurele en incidentele baten en lasten van de commissie BBV en het door de provincie Zuid-Holland verstrekte handreiking Verduidelijking structurele en incidentele baten en lasten. Volgens onderstaand overzicht is alleen voor alle jaren sprake van een structureel sluitende begroting.

Structurele begrotingssaldo	2026	2027	2028	2029
Saldo baten en lasten	443.888	732.196	483.947	1.020.282
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-82.368	-31.231	89.204	136.612
Begrotingssaldo na bestemming	361.520	700.965	573.151	1.156.894
<u>Waarvan incidentele lasten</u>				
Pr. 2 Tijdelijke bestrijding overlast Waterwaaier (Waterbeheerplan)	15.000	-	-	-
Pr. 3 Opstellen beheerplan openbare verlichting	15.000			
Exploitatiebudgetten (relatie met baten uit reserves)	30.000	-	-	-
Pr. 2 Best. res. Veerkeersveiligheid	10.000	10.000	10.000	10.000
Pr. 5 Best. res. Eigen Risico Soc. Verz. Wetten	36.000	36.000	36.000	36.000
Dotaties aan reserves	46.000	46.000	46.000	46.000
Totaal incidentele lasten	76.000	46.000	46.000	46.000
<u>Waarvan incidentele baten</u>				
Pr. 2 Best. res. Openbare verlichting	-6.500	-6.500	-6.500	-6.500
Pr. 2 Best. res. Waterbeheerplan	-15.000			
Pr. 5 Best. res. Eigen Risico Soc. Verz. Wetten	-31.000	-31.000	-31.000	-31.000
Totaal incidentele baten	-52.500	-37.500	-37.500	-37.500
Totaal incidentele lasten en baten (saldo)	23.500	8.500	8.500	8.500
Structureel begrotingssaldo	385.020	709.465	581.651	1.165.394

Toelichting incidentele lasten

Bij de staat van reserves structureel (paragraaf 3.6) is een toelichting opgenomen waarom de mutaties als structureel worden aangemerkt. Hieronder wordt het incidentele lasten toegelicht.

Waterbeheerplan

Voor de tijdelijke bestrijding van de overlast door de Waterwaaier zijn in 2026 extra middelen nodig, welke gedekt worden uit het waterbeheerplan.

Beheerplan openbare verlichting

Voor het opstellen van een beheerplan openbare verlichting is in 2026 eenmalig een bedrag opgenomen van € 15.000.

Reserve verkeersveiligheid

De dotatie aan de reserve dient ter dekking van meerdere projecten en is afhankelijk van de benodigde omvang van de reserve. Daarmee vertoont de dotatie geen vast patroon en is dus incidenteel van aard.

Reserve eigen risico sociale verzekeringswetten

De reserve dient ter dekking van risico's vanuit de sociale verzekeringswetten, met name omdat de gemeente eigen risicodragers is. Alhoewel jaarlijks een vaste dotatie wordt gehanteerd en de onttrekking een gelijk patroon laat zien kunnen beiden (last en baat) als incidenteel worden aangemerkt.

GEMEENTE
**Hardinxveld-
Giessendam**

Toelichting incidentele baten

Reserve openbare verlichting

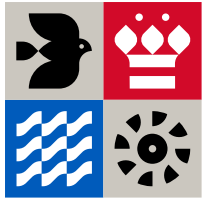
In de jaarlijkse ramingen is ook remplace openbare verlichting opgenomen (jaarlijks € 6.500). De dekking via de reserve Openbare verlichting dient daarbij ter dekking, maar is qua aard aan te merken als incidenteel.

Reserve Waterbeheerplan

Dit betreft de dekking van de incidentele lasten die voortkomen uit de bestrijding van het overlast door de Waterwaaier. Zie ook de toelichting bij de lasten.

Reserve eigen risico sociale verzekeringswetten

Zie toelichting bij de dotatie.

GEMEENTE Hardinxveld- Giessendam

3.6 Overzicht beoogde incidentele en structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

De beoogde incidentele en structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves zijn op de volgende pagina opgenomen

Structurele mutaties	storting 2026	onttrekking 2026	onttrekk. kap. lasten 2026	storting 2027	onttrekk 2027	onttrekk. kap. lasten 2027	storting 2028	onttrekk 2028	onttrekk. kap. lasten 2028	storting 2029	onttrekk 2029	onttrekk. kap. lasten 2029
Algemene reserve	-	-	-	-	-	-	-	-	23.000	-	-	23.000
Bestemmingsreserve Openbare verlichting	64.400	-	74.069	64.400	-	69.172	64.400	-	72.238	64.400	-	56.556
Bestemmingsreserve Wegen	575.000	-	351.392	575.000	-	447.661	575.000	-	462.311	575.000	-	516.961
Bestemmingsreserve Compensatie rente wegenonderh	-	14.964	-	-	14.964	-	-	14.964	-	-	14.964	-
Bestemmingsreserve Scholenbouw c.a.	90.976	-	38.534	90.976	-	39.788	90.976	-	41.086	90.976	-	42.428
Bestemmingsreserve Waterbeheerplan	25.000	-	3.388	25.000	-	3.388	25.000	-	-	25.000	-	-
Bestemmingsreserve Voorzieningenniveau B-H' veld	-	-	12.953	-	-	13.082	-	-	13.213	-	-	13.345
Bestemmingsreserve Aanpak wateroverlast	-	-	32.341	-	-	33.796	-	-	35.317	-	-	36.906
Bestemmingsreserve Begraafplaatsen	18.000	-	5.870	18.000	-	5.899	18.000	-	5.928	18.000	-	4.135
Bestemmingsreserve Individuele trajecten	60.000	-	-	60.000	-	-	60.000	-	-	60.000	-	-
Bestemmingsreserve Werkplaats	-	-	28.990	-	-	30.077	-	-	31.205	-	-	32.376
Bestemmingsreserve Speelplaatsen	58.000	-	71.652	58.000	-	77.652	58.000	-	83.652	58.000	-	89.652
Bestemmingsreserve Duurzaamheid Vastgoed	-	-	3.434	-	-	3.434	-	-	3.434	-	-	3.434
Bestemmingsreserve Ruimtelijke ontwikkelingen	-	-	87.994	-	-	87.994	-	-	87.994	-	-	87.994
Bestemmingsreserve Sportvelden	-	-	41.738	-	-	41.738	-	-	41.738	-	-	41.738
Bestemmingsreserve Duurzaamheid energietransitie	-	-	-	-	-	-	-	73.000	-	-	73.000	-
	891.376	14.964	752.355	891.376	14.964	853.681	891.376	87.964	901.116	891.376	87.964	948.525

Toevoegingen

Reserves met kapitaallasten worden als structureel aangemerkt. Reden hiervoor is dat voor (toekomstige) investeringen, waarover wordt afgeschreven, dekking uit de betreffende reserve komt. Dit geldt voor de reserves Openbare verlichting, Wegen, Scholenbouw c.a., Waterbeheerplan, Begraafplaatsen en Speelplaatsen.

De jaarlijkse toevoeging aan de reserve Individuele trajecten heeft een structureel karakter (jaarlijks een vast bedrag), waarbij onttrekkingen afhankelijk zijn individuele afspraken. De eventuele onttrekking worden als incidenteel beschouwd.

GEMEENTE
**Hardinxveld-
Giessendam**

Onttrekkingen

De onttrekking aan de reserve Compensatie rente wegenonderhoud hangt samen met een gewijzigde werkwijze vanaf 2010, waarbij geen rente meer aan de reserve wegen wordt onttrokken. Om het effect op de exploitatie te dempen wordt dit effect (op investeringen t/m 2010) uit de reserve gedekt. De onttrekking aan de bestemmingsreserve Duurzaamheid energietransitie hangt samen met een bijdrage in het project Huis van de Gemeente.

Incidentele mutaties	storting 2026	onttrekk 2026	storting 2027	onttrekk 2027	storting 2028	onttrekk 2028	storting 2029	onttrekk 2029
Bestemmingsreserve Eigen Risico Soc. Verz. Wetten	36.000	31.000	36.000	31.000	36.000	31.000	36.000	31.000
Bestemmingsreserve Openbare verlichting		6.500		6.500		6.500		6.500
Bestemmingsreserve Waterbeheerplan		15.000						
Bestemmingsreserve Verkeersveiligheid	10.000		10.000		10.000		10.000	
	46.000	52.500	46.000	37.500	46.000	37.500	46.000	37.500

3.7 Berekening aandeel gemeente in EMU-saldo

Omschrijving	2025	2026	2027	2028	2029
	x € 1000,- Volgens realisatie tot en met sept. 2025, aangevuld met raming resterende periode	x € 1000,- Volgens begroting 2026	x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2026	x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2026	x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2026
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	485.513	443.888	732.196	483.947	1.020.282
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	12.575.186	6.111.616	3.430.622	2.408.576	991.949
3. Mutatie voorzieningen	294.719	-185.460	109.583	43.815	-48.278
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-2.214.989	2.303.176	66.154	-72.006	3.500.000
5. Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa					
Berekend EMU-saldo	-9.579.965	-8.156.364	-2.654.997	-1.808.808	-3.519.945

Het EMU-saldo is het saldo van inkomsten en uitgaven met derden (dus geen afschrijvingen, waarde mutaties e.d.) van de overheid op transactiebasis. De kasstroom geeft inzicht in reële en financieringsactiviteiten op kasbasis en EMU geeft inzicht in reële activiteiten op transactiebasis. Eenvoudig gezegd geeft het EMU-saldo aan of er in een bepaald jaar met reële transacties meer geld uitgegeven is dan er in dat jaar is binnengekomen, of dat er netto geld overgehouden is. Het EMU-saldo is daarmee een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie (eigen vermogen en schulden) van de gemeente. Een negatief EMU-saldo betekent dat er sprake is van een toename van de schuldpositie of afname van het eigen vermogen.

Het EMU-saldo is relevant omdat het een rol vervult bij de afspraken die in Europees verband zijn gemaakt over het toegestane maximale tekort van een land. Daarom is in de Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet hof) bepaald dat de verschillende overheidslagen een gelijkwaardige inspanningsverplichting hebben om te voldoen aan de Europese begrotingseisen en daarmee bij te dragen aan een gunstige budgettaire positie voor Nederland. Voor raadsleden zegt het EMU-saldo in dit verband niet zoveel, omdat zij geen zicht hebben op het EMU-saldo van andere overheden. Voor het ministerie van Financiën is dit inzicht echter essentieel.

Uiteenzetting Financiële positie en toelichting

3.8 Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume

OVERZICHT ARBEIDSKOSTEN EN INHUUR				
	Formatie- plaatsen	Salarissen Begroot	Inhuur Begroot	Totaal Begroot
<u>Bestuurlijke organisatie</u>				
Raadsleden	17,00	302.484		302.484
Raadsgriffie	3,00	334.444		334.444
Dagelijks bestuur	3,70	605.625		605.625
Totaal bestuurlijke organisatie	23,70	1.242.553	-	1.242.553
<u>Ambtelijke organisatie</u>				
Staf	13,17	1.625.852	69.136	1.694.988
Fysiek Domein	50,60	3.980.454	145.653	4.126.107
Sociaal Domein	37,96	3.858.425	93.428	3.951.853
Domein Bedrijfsvoering en Dienstverlening	21,67	2.084.601	20.000	2.104.601
Totaal ambtelijke organisatie	123,40	11.549.332	328.217	11.877.549
Voormalig personeel	-	3.564	-	3.564
Totaal overig en voormalig pers.		3.564	-	3.564
Totaal salarissen en sociale lasten	147,10	12.795.449	328.217	13.123.666

3.9 Overzichten overhead en treasury

De overheadkosten in de begroting 2026 bedragen:

bedragen x € 1.000

Programma	2026	2027	2028	2029
P01 Bestuur	458	396	396	396
P05 Bedrijfsvoering (kostenplaatsen)	7.572	7.538	7.820	7.766
Totaal	8.030	7.934	8.216	8.162

Onder overhead wordt verstaan: kosten die niet direct toegerekend kunnen worden aan een programma in de begroting. Voorbeelden hiervan zijn huisvesting, ICT, personeelszaken en financiën, communicatie en juridische zaken.

Het taakveld treasury laat het volgende beeld zien:

bedragen x € 1.000

Programma	2026	2027	2028	2029
P04 Ondernemen en bedrijvigheid	-160	-245	-245	-245
P05 Financiering / Alg. dekkingsmiddelen	-222	-156	-447	-467
Totaal	-382	-401	-692	-712

Het betreffen hier voornamelijk de baten vanuit dividend opbrengsten en het saldo van de rentelasten (zie hiervoor het rente overzicht bij de paragraaf financiering en treasury).

3.10 Totaaloverzicht investeringsplan

Het meerjarig investeringsplan 2026-2029 is opgenomen op de navolgende pagina's. De voorstellen van de Perspectiefnota 2026 en de Halfjaarrapportage 2025 zijn in het plan verwerkt.

Omschrijving	Dekking afschrijving uit reserve / voorziening	2025	2026	2027	2028	2029
02 Openbare verlichting						
Renovatie straatverlichting 2025	Openbare verlichting	88.134				
Renovatie straatverlichting 2026	Openbare verlichting		46.000			
Renovatie straatverlichting 2027	Openbare verlichting			46.000		
Renovatie straatverlichting 2028	Openbare verlichting				46.000	
Renovatie straatverlichting 2029	Openbare verlichting					46.000
02 Verkeersvoorzieningen						
Uitbreiding fietsparkeren Merwedelingelijn		118.144				
Uitbreiding fietsparkeren Merwedelingelijn		-180.000				
02 Wegen, straten en pleinen						
(2021) Reconstructie Spindermolen	Wegen	324.117	324.117			
Verb. toegang station centrum Merwedelingel.			50.000			
Verb. verkeerssit. Nieuweweg-Noord	Ruimtelijke ontwikkelingen	2.756.172				
Herinrichting Buitendams fase 1	Wegen	587.838				
Herinrichting Buitendams fase 2	Wegen		1.618.650			
Aanpassen spoorwegovergang Binnendams		200.000	734.165			
Verbreiding en herinrichting Spoorweg		587.598	587.599			
IJzergieterij, herinrichting kruising	Ruimtelijke ontwikkelingen	491.605				
IJzergieterij, kwaliteit openb ruimte Waterfront	Ruimtelijke ontwikkelingen	194.634				
IJzergieterij, kwaliteit openb ruimte Waterfront	Ruimtelijke ontwikkelingen	-8.595				
Reconstructie Haggriend en Wilgenhout	Wegen	390.031	390.030			
Inrichten depot Rijshaak		60.000				
Reconstructie Oude Nieuweweg (ppn 2023)	Wegen			260.000	1.340.000	
Reconstructie 't Laantje (PPN 2023)	Wegen	82.601				
Giessenbrug Marsstraat (PPN 2023)		162.696				
Vervangen duiker onder Kievit (PPN 2023)	Voorziening Riolering	28.100				
Planmatig onderhoud bruggen 2025		68.938				
Planmatig onderhoud bruggen 2026			35.000			
Planmatig onderhoud bruggen 2027				35.000		
Planmatig onderhoud bruggen 2028					35.000	
Planmatig onderhoud bruggen 2029						35.000

GEMEENTE Hardinxveld- Giessendam

Omschrijving	Dekking afschrijving uit reserve / voorziening	2025	2026	2027	2028	2029
(2025) Asfalt	Wegen	440.000				
(2025) Elementen	Wegen	594.928				
(2026) Asfalt	Wegen		220.000			
(2026) Elementen	Wegen		146.000			
(2027) Asfalt	Wegen			220.000		
(2027) Elementen	Wegen			146.000		
(2028) Asfalt	Wegen				220.000	
(2028) Elementen	Wegen				146.000	
(2029) Asfalt	Wegen					220.000
(2029) Elementen	Wegen					146.000
03 Onderwijs						
Aankoop grond voor schoolplein Regenboog		19.828				
Aanvulling 1e inrichting W. de Zwijgerschool		54.524				
03 Speelplaatsen						
(2025) Speelplaatsenplan	Speelplaatsen	160.595				
(2026) Speelplaatsenplan	Speelplaatsen		119.333			
(2027) Speelplaatsenplan	Speelplaatsen			119.333		
(2028) Speelplaatsenplan	Speelplaatsen				119.333	
(2029) Speelplaatsenplan	Speelplaatsen					119.333
03 Sportvelden						
Renoveren trainingsvelden voetbalvereniging		95.000				
Vervangen top laag kunstgras voetbalvelden					515.000	
03 Sportaccommodaties						
Doorontwikkeling sporthal de Wielewaal						
03 Zwembad						
Verwarmingsinstallatie zwembad De Duikelaar			211.957			
Verwarmingsinstallatie zwembad De Duikelaar			-26.957			
Onderzoek gezamenlijk zwembad Sliedrecht	Algemene Reserve	115.000				
02 Begraafplaatsen						
(2018) Uitbr. herinr.begraafplaats Spindermolen		648.092				
Ruimen delen begraafplaats Spindermolen		25.547				
03 Kunst & Cultuur						
Gedenkmuntiment begraafplaatsen	Reserve Sociaal Domein		75.000			
04 Woonwagengzaken						
Onderzoek uitbreiding woonwagencentrum			40.000			
02 Pompen en riolen						
(2024) Rioleringsbeheerplan incl 2021	Voorziening Riolering	1.476.508				
(2025) Vervanging riolering	Voorziening Riolering	722.719				
Hakgriend e.o. (2021)	Voorziening Riolering	158.932				
Reconstructie Oude Nieuweweg riolering (ppn2023)	Voorziening Riolering			60.000	240.000	
Vervangen en afkoppelen 2026	Voorziening Riolering		942.000			
Gemalen bouwkundig 2026	Voorziening Riolering		100.000			
Vervangen en afkoppelen 2027	Voorziening Riolering			942.000		
Gemalen bouwkundig 2027	Voorziening Riolering			100.000		
Vervangen en afkoppelen 2028	Voorziening Riolering				942.000	
Gemalen bouwkundig 2028	Voorziening Riolering					
Gemalen bouwkundig 2029	Voorziening Riolering					110.000
Vervangen en afkoppelen 2029	Voorziening Riolering					942.000
Gemalen Mechanisch/Elektrisch (2026)	Voorziening Riolering		104.000			

GEMEENTE Hardinxveld- Giessendam

Omschrijving	Dekking afschrijving uit reserve / voorziening	2025	2026	2027	2028	2029
Mechanische riolering bouwkundig 2026	Voorziening Riolering		66.000			
Mechanische riolering mechanisch/elektrisch 2026	Voorziening Riolering		50.000			
Gemalen mechanisch elektrisch 2027	Voorziening Riolering			52.000		
Gemalen mechanisch elektrisch 2028	Voorziening Riolering				166.000	
Gemalen Mechanisch/Elektrisch 2029	Voorziening Riolering					159.000
Mechanisch riolering bouwkundig 2027	Voorziening Riolering			66.000		
Mechanisch riolering bouwkundig 2028	Voorziening Riolering				66.000	
Mechanisch riolering bouwkundig 2029	Voorziening Riolering					66.000
Mechanische riolering mechanisch/elektrisch 2027	Voorziening Riolering			50.000		
Mechanische riolering mechanisch/elektrisch 2028	Voorziening Riolering				50.000	
Mechanische riolering mechanisch/elektrisch 2029	Voorziening Riolering					50.000
05 Basisregistraties						
Aanschaf meetapparatuur		46.000				
05 Overhead						
Valbeveiliging gemeentehuis			30.000			
Heftruck en lader Komatsu - T00175			25.000			
Kolkenzuiger 2017 - T00176		35.000				
Vervanging MAN BX-FP-58 - T00178		100.000				
Vervanging autolaadkraan BX-FP-58 - T00179		90.000				
John Deere kooimaaiër - T00181		82.500				
Vervanging materiaalanhanger 2011 - T00198				12.000		
John Deere tractor			95.000			
Rioolreiniger		30.000				
Strooier voor MAN		38.500				
Sneeuwplough/Voorbouwdimplaat voor MAN		21.500				
Vervanging afvalcontainers gemeentewerf 2025		15.000				
Vervanging afvalcontainers gemeentewerf 2026			15.000			
Vervanging afvalcontainers gemeentewerf 2027				15.000		
Huis van de Gemeente - gebouwen		791.000	5.000.000			
Huis van de Gemeente - installaties		759.000	2.000.000			
Vervangen grasmaaier		35.000				
Vervangen kipper			30.000			
Geluidsinstallatie raadszaal		68.000				
		12.507.186	12.998.561	2.094.000	3.856.000	1.864.000

3.11 Verkorte balans/overzicht financiering

Activa	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029
(im) Materiële vaste activa	49.466	52.085	58.197	61.627	64.036	65.028
Financiële vaste activa: Kapitaalverstrekkingen	620	620	620	620	620	620
Financiële vaste activa: Leningen	33	33	33	33	33	33
Financiële vaste activa: Uitzettingen > 1 jaar						
Totaal Vaste Activa	50.119	52.738	58.850	62.281	64.689	65.681
Voorraden: Onderhanden werk & Overige grond- en hulpstoffen INCL faciliterend deel DBZ	12.131	14.984	12.681	12.615	12.687	9.187
Voorraden: Gereed product en handelsgoederen & vooruitbetalingen						
Uitzettingen <1 jaar	6.028	6.100	6.100	6.100	6.100	6.100
Liquide middelen	96	100	100	100	100	100
Overlopende activa	9.189	9.200	9.200	9.200	9.200	9.200
Totaal Vlottende Activa	27.444	30.384	28.081	28.015	28.087	24.587
Totaal Activa	77.563	83.123	86.931	90.295	92.776	90.268
Passiva	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029
Eigen vermogen (T-2 is incl te ebstemm result)	31.942	31.744	31.826	31.857	31.768	31.631
Voorzieningen	7.749	7.773	7.587	7.697	7.740	7.692
Vaste schuld	28.180	26.970	37.410	36.205	32.056	36.903
Totaal Vaste Passiva	67.871	66.486	76.823	75.758	71.564	76.227
Vlottende schuld	3.539	8.200	9.100	9.334	6.472	3.400
Overlopende passiva	6.153	8.436	1.008	5.203	14.740	10.642
Totaal Vlottende Passiva	9.692	16.636	10.108	14.537	21.212	14.042
Totaal Passiva	77.563	83.123	86.931	90.295	92.776	90.268

3.12 Kasstroomoverzicht

RESULTAAT na mutaties reserves 362

Afschrijvingen

Afschrijvingen immateriële vaste activa	81	
Afschrijvingen materiële vaste activa - economisch nut	1.309	
Afschrijvingen materiële vaste activa - economisch nut heffing	1	
Afschrijvingen materiële vaste activa - maatschappelijk nut	715	
<i>Totaal afschrijvingen</i>		2.106

Reserves/voorzieningen

Toename reserves/voorzieningen	1.393	
Afname reserves/voorzieningen	-1.496	
<i>Totaal mutaties reserves/voorzieningen</i>		-103

KASSTROOM 2.364

Bouwgrondexploitaties (incl faciliterend deel)

Toename voorraad bouwgrond	2.303	
Afname voorraad bouwgrond	0	
<i>Totaal mutatie Bouwgrondexploitaties</i>		-2.303

Werkkapitaal

Mutaties vlottende activa	0	
Mutaties vlottende passiva	0	
<i>Totaal mutatie werkkapitaal</i>		0

KASSTROOM VOOR INVESTERINGEN ACTIVA 61

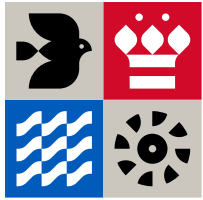
INVESTERINGSRUIMTE O.B.V. FIN. VISIE EN RENTEBELEID (40% VV) 102

Netto-investeringen vaste activa

Toename immateriële vaste activa	25	
Investeringen materiële vaste activa - economisch nut	4.722	
Investeringen materiële vaste activa - economisch nut heffing	798	
Investeringen materiële vaste activa - maatschappelijk nut	2.672	

Totaal investeringen (i)MVA 8.217

TEKORT AAN LIQUIDE MIDDELEN -8.116

GEMEENTE Hardinxveld- Giessendam

Kastroomoverzicht t.b.v. investeringsplanning

	2026	2027	2028	2029
	(x € 1.000)			
RESULTAAT na mutaties reserves	362	701	573	1.157
<i>Afschrijvingen</i>				
Afschrijvingen immateriële vaste activa	81	92	118	121
Afschrijvingen materiële vaste activa - economisch nut	1.309	1.313	1.384	1.473
Afschrijvingen materiële vaste activa - economisch nut heffing	1	13	18	18
Afschrijvingen materiële vaste activa - maatschappelijk nut	715	920	1.075	1.144
<i>Totaal afschrijvingen</i>	2.106	2.337	2.595	2.756
<i>Reserves/voorzieningen</i>				
Toename reserves/voorzieningen	1.393	1.393	1.311	1.312
Afname reserves/voorzieningen	-1.496	-1.252	-1.357	-1.497
<i>Totaal mutaties reserves/voorzieningen</i>	-103	141	-45	-185
KASSTROOM	2.364	3.179	3.122	3.728
<i>Werkkapitaal</i>				
Mutaties vlottende activa		0	0	0
Mutaties vlottende passiva		0	0	0
<i>Totaal mutatie werkkapitaal</i>	-2.303	-66	72	-3.500
KASSTROOM VOOR INVESTERINGEN ACTIVA	61	3.113	3.194	228
Percentage dat doorschuift	60%			
<i>Netto-investeringen vaste activa</i>				
Toename immateriële vaste activa	40	0	0	0
Investeringen materiële vaste activa - economisch nut	7.470	117	605	90
Investeringen materiële vaste activa - economisch nut heffing	1.262	1.270	1.464	1.327
Investeringen materiële vaste activa - maatschappelijk nut	4.227	707	1.787	447
Fasering	7.545	12.326	8.652	7.505
Fasering	-12.326	-8.652	-7.505	-5.621
<i>Totaal investeringen (i)MVA</i>	8.217	5.768	5.003	3.748
VERSCHIL INVESTERINGSRUIMTE VERSUS INVESTERINGEN	-8.156	-2.655	-1.809	-3.520

GEMEENTE Hardinxveld- Giessendam

3.13 Overzicht van reserves en voorzieningen

Reserves

	storting 2026	onttrekk 2026	onttrekk. kap. lasten 2026	saldo EDJ 2026	storting 2027	onttrekk 2027	onttrekk. kap. lasten 2027	saldo EDJ 2027	storting 2028	onttrekk 2028	onttrekk. kap. lasten 2028	saldo EDJ 2028	storting 2029	onttrekk 2029	onttrekk. kap. lasten 2029	saldo EDJ 2029
Algemene reserve	-	-	-	12.269.796	-	-	-	12.269.796	-	-	23.000	12.246.796	-	-	23.000	12.223.796
Bestemmingsreserve Eigen Risico Soc. Verz. Wetten	36.000	31.000	-	60.931	36.000	31.000	-	65.931	36.000	31.000	-	70.931	36.000	31.000	-	75.931
Bestemmingsreserve sociaal domein	-	-	-	1.988.637	-	-	-	1.988.637	-	-	-	1.988.637	-	-	-	1.988.637
Bestemmingsreserve Openbare verlichting	64.400	6.500	74.069	279.361	64.400	6.500	69.172	268.089	64.400	6.500	72.238	253.751	64.400	6.500	56.556	255.095
Bestemmingsreserve Wegen	575.000	-	351.392	4.146.871	575.000	-	447.661	4.274.210	575.000	-	462.311	4.386.899	575.000	-	516.961	4.444.938
Bestemmingsreserve Compensatie rente wegenonderh	-	14.964	-	195.257	-	14.964	-	180.293	-	14.964	-	165.329	-	14.964	-	150.365
Bestemmingsreserve Scholenbouw c.a.	90.976	-	38.534	1.082.489	90.976	-	39.788	1.133.677	90.976	-	41.086	1.183.567	90.976	-	42.428	1.232.115
Bestemmingsreserve Waterbeheerplan	25.000	15.000	3.388	724.945	25.000	-	3.388	746.557	25.000	-	-	771.557	25.000	-	-	796.557
Bestemmingsreserve Voorzieningenniveau B-H`veld	-	-	12.953	75.849	-	-	13.082	62.767	-	-	13.213	49.554	-	-	13.345	36.209
Bestemmingsreserve Aanpak wateroverlast	-	-	32.341	643.124	-	-	33.796	609.328	-	-	35.317	574.011	-	-	36.906	537.105
Bestemmingsreserve Begraafplaatsen	18.000	-	5.870	98.625	18.000	-	5.899	110.726	18.000	-	5.928	122.798	18.000	-	4.135	136.663
Bestemmingsreserve Bouwgrondexploitatie	-	-	-	485.151	-	-	-	485.151	-	-	-	485.151	-	-	-	485.151
Bestemmingsreserve Sociale woningbouw	-	-	-	123.500	-	-	-	123.500	-	-	-	123.500	-	-	-	123.500
Bestemmingsreserve Kazerne Rijnstraat 1C	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bestemmingsreserve Individuele trajecten	60.000	-	-	158.690	60.000	-	-	218.690	60.000	-	-	278.690	60.000	-	-	338.690
Bestemmingsreserve Werkplaats	-	-	28.990	1.231.177	-	-	30.077	1.201.100	-	-	31.205	1.169.895	-	-	32.376	1.137.519
Bestemmingsreserve Verkeersveiligheid	10.000	-	-	581.323	10.000	-	-	591.323	10.000	-	-	601.323	10.000	-	-	611.323
Bestemmingsreserve Speelplaatsen	58.000	-	71.652	419.711	58.000	-	77.652	400.059	58.000	-	83.652	374.407	58.000	-1	89.652	342.756
Bestemmingsreserve Duurzaamheid Vastgoed	-	-	3.434	1.635.410	-	-	3.434	1.631.976	-	-	3.434	1.628.542	-	-	3.434	1.625.108
Bestemmingsreserve Ruimtelijke ontwikkelingen	-	-	87.994	4.168.006	-	-	87.994	4.080.012	-	-	87.994	3.992.018	-	-	87.994	3.904.024
Bestemmingsreserve Budgetoverheveling	-	-	-	90.946	-	-	-	90.946	-	-	-	90.946	-	-	-	90.946
Bestemmingsreserve Sportvelden	-	-	41.738	618.665	-	-	41.738	576.927	-	-	41.738	535.189	-	-	41.738	493.451
Bestemmingsreserve Sportvelden	-	-	-	74.720	-	-	-	74.720	-	-	-	74.720	-	-	-	74.720
Bestemmingsreserve Duurzaamheid energietransitie	-	-	-	708.000	-	-	-	708.000	-	73.000	-	635.000	-	73.000	-	562.000
	937.376	67.464	752.355	31.861.183	937.376	52.464	853.681	31.892.414	937.376	125.464	901.116	31.803.210	937.376	125.463	948.525	31.666.598

GEMEENTE
**Hardinxveld-
Giessendam**

Voorzieningen

	storting 2026	onttrekk 2026	saldo EDJ 2026	storting 2027	onttrekk 2027	saldo EDJ 2027	storting 2028	onttrekk 2028	saldo EDJ 2028	storting 2029	onttrekk 2029	saldo EDJ 2029
Voorziening Onderhoud gebouwen (egalisatie)	403.099	412.468	1.017.256	403.099	117.842	1.302.513	321.099	117.842	1.505.770	321.099	117.842	1.709.027
Voorziening Riolering	-	221.571	4.661.746	-	220.970	4.440.776	-	205.080	4.235.696	-	297.620	3.938.076
Voorziening Reiniging	52.740	-	190.586	52.556	-	243.142	52.898	-	296.040	53.345	-	349.385
Voorziening Pensioenverplichtingen (verpl)	-	7.260	941.385	-	7.260	934.125	-	7.260	926.865	-	7.260	919.605
Voorziening Bijdrage civiele werken uit actieve grondexpl	-	-	457.113	-	-	457.113	-	-	457.113	-	-	457.113
Voorziening Verlofsparen	-	-	138.994	-	-	138.994	-	-	138.994	-	-	138.994
Voorziening Wachtgeld oud bestuurders	-	-	180.000	-	-	180.000	-	-	180.000	-	-	180.000
	455.839	641.299	7.587.080	455.655	346.072	7.696.663	373.997	330.182	7.740.478	374.444	422.722	7.692.200